

Projekt

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W BOJANOWIE**

z dnia 9 stycznia 2026 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bojanowo na
lata 2026-2035**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.) Rada Miejska w Bojanowie uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bojanowo na lata 2026-2035, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Bojanowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik nr 1 do uchwały nr
Rady Miejskiej w Bojanowie
z dnia 9 stycznia 2026 r.

ZAŁĄCZNIK DO UCHWAŁY
RADY MIEJSKIEJ W BOJANOWIE
Z DNIA

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY BOJANOWO
NA LATA 2026-2035

2025

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII.....	5
1. PODSTAWY PRAWNE	5
2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE	6
II. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	17
III. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE	
OBSZARY PROBLEMOWE	18
1. UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE	18
2. POTENCJAŁ GOSPODARCZY I PROBLEM BEZROBOCIA	26
3. PRZEWYCIĘŻANIE TRUDNYCH SYTUACJI ŻYCIOWYCH I WSPIERANIE RODZIN... ..	31
4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I PROCES STARZENIA SIĘ	40
5. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.....	44
6. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC DOMOWA	47
7. EDUKACJA I WYCHOWANIE, OPIEKA NAD DZIEĆMI DO LAT 3	52
8. KULTURA, SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA	53
9. EKONOMIA SPOŁECZNA I SOLIDARNA	56
10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	59
11. KWESTIA UCHODźCÓW	61
11. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”	62
12. ANALIZA SWOT	77
13. WNIOSKI Z DIAGNOZY	81
IV. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	83
V. PROGRAMY I PROJEKTY.....	93
VI. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII.....	93
SPIS TABEL I WYKRESÓW	97

WPROWADZENIE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest jednym z podstawowych narzędzi służących na poziomie lokalnym realizacji polityki społecznej. Przedstawia koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji tej polityki, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

Niniejsza Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bojanowo została przygotowana na lata 2026-2035. Powstała w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bojanowie w procesie partycypacyjnym z uwzględnieniem interesów różnych grup społecznych i przy szerokich konsultacjach społecznych. W pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, poza przedstawicielami sektora pomocy społecznej, przedstawiciele oświaty, kultury, sportu i rekreacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, a także policji, organizacji pozarządowych, kościoła oraz mieszkańcy gminy.

Strategia ma umocowanie w dokumentach strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie globalnym, europejskim, ogólnopolskim i samorządowym skąd, stosownie do potrzeb mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Strategia składa się z sześciu części. W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Druga część strategii obejmuje ogólną charakterystykę gminy, z kolei trzecia część zawiera diagnozę sytuacji społecznej na jej terenie, która została przygotowana w oparciu o dane pozyskane z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym przedstawicieli samorządu lokalnego. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach: *Ubóstwo i wykluczenie społeczne;*

Potencjał gospodarczy i problem bezrobocia; Przewyciężanie trudnych sytuacji życiowych i wspieranie rodzin, Sytuacja demograficzna i Proces starzenia się, Zdrowie i problem niepełnosprawności; Uzależnienia i przemoc domowa; Edukacja i Wychowanie, Opieka nad dziećmi do lat 3.; Kultura, Sport, Rekreacja i Turystyka; Ekonomia społeczna i solidarna; Bezpieczeństwo publiczne.

W czwartej części strategii, na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonej diagnozy oraz przy uwzględnieniu kompetencji samorządu gminnego, zostały sformułowane: misja, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań niezbędnych do podjęcia w okresie programowania dokumentu. Zostali również wskazani realizatorzy strategii, przedstawione źródła finansowania dokumentu i czas realizacji wyznaczonych w nim kierunków działań, ramy finansowe strategii oraz prognoza zmian.

W piątej części dokumentu wskazane są programy oraz przedstawiona jest informacja na temat projektów mogących służyć realizacji strategii.

Szósta część strategii zawiera informacje na temat sposobu realizacji dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego zestawu wskaźników monitoringowych.

Istniejące obecnie ogromne zapotrzebowanie na myślenie i działanie strategiczne wymaga podkreślenia, że przygotowanie strategii to dopiero część teoretyczna procesu, którą należy uzupełnić praktyką i działaniem, czyli wdrożeniem dokumentu. Za jego skuteczność odpowiedzialni są lokalni politycy, działacze, przedstawiciele instytucji gminnych współpracujący z administracją rządową i samorządową szczebla ponadgminnego, a także z przedstawicielami sektora prywatnego (tzw. „drugiego sektora”) oraz sektora ekonomii społecznej i solidarnej (tzw. „trzeciego sektora”). Tylko bowiem skoordynowana współpraca, wola i determinacja w przeznaczaniu i pozyskiwaniu środków finansowych przełoży się na skuteczność realizacji strategii.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bojanowo na lata 2026-2035 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,

- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej,
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe,
- ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bojanowo na lata 2026-2035 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu globalnym, europejskim, krajowym i samorządowym.

Należą do nich:

- Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju,
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027,
- Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027,
- Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,

- Strategia Polityki Społecznej dla Wielkopolski do 2030 roku,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Rawickim do roku 2030,
- Strategia Rozwoju Gminy Bojanowo na lata 2026-2035.

Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju jest przyjętym przez Organizację Narodów Zjednoczonych programem działań, definiującym model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

Dokument obejmuje 17 celów zrównoważonego rozwoju oraz powiązanych z nimi 169 zadań. Cele te są następujące: 1. Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie, 2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo, 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt, 4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie, 5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt, 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi, 7. Zapewnić wszystkim dostęp do stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie, 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzyjny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi, 9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność, 10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami, 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu, 12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji, 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom, 14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony, 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczając pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej, 16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa,

zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu, 17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Polska perspektywa działań na rzecz Agendy 2030 została sformułowana w **Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju**, która stanowi instrument elastycznego zarządzania głównymi procesami rozwojowymi kraju, wskazując cele i niezbędne działania, instrumenty realizacyjne i kluczowe projekty zapewniające jej wdrożenie. Dokument ustala także system koordynacji, wyznaczając role poszczególnym podmiotom publicznym oraz sposoby współpracy ze światem biznesu, nauki i społeczeństwem.

Strategia przedstawia nowy model rozwoju, tj. rozwój odpowiedzialny, czyli taki, który budując siłę konkurencyjną z wykorzystaniem nowych czynników wzrostu, zapewnia udział i korzyści wszystkim grupom społecznym zamieszkującym różne miejsca naszego kraju. Jednocześnie w nowym modelu potrzeby obecnego pokolenia będą realizowane bez umniejszania szans przyszłych pokoleń.

Głównym celem wszystkich działań i przedsięwzięć przewidzianych w dokumencie jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Oczekiwanym efektem realizacji strategii będzie zwiększenie zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat.

Celem głównym dokumentu Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest poprawa jakości życia Polaków. Osiągnięcie tego celu uzależniono od podjęcia działań w trzech obszarach strategicznych: konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji), równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji) oraz efektywności i sprawności państwa.

W każdym z tych obszarów strategicznych zostały określone strategiczne cele rozwojowe, które uzupełniono sprecyzowanymi kierunkami interwencji.

Do celów rozwojowych zaliczono następujące cele: 1. Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji, 2. Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym, 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki, 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki, 5. Stworzenie Polski Cyfrowej, 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”, 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska, 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, 9. Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego, 10. Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej, 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 roku, w którym odzwierciedlenie znajdują określone w filarze „rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony” postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Strategia jest punktem odniesienia dla Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, będąc zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej, zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. W strategii przewidziano skuteczniejszą identyfikację potrzeb rozwojowych wszystkich obszarów kraju, a także efektywniejsze rozpoznanie zasobów jakimi dysponują, wskazanie wyzwań i barier rozwojowych. Takie podejście ma się przełożyć na lepsze dopasowanie narzędzi interwencji (np. programów) do możliwości i potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów kraju.

Jednym z celów dokumentu jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo; wskazano w nim obszary strategicznej interwencji, które otrzymają szczególne wsparcie (tj. obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej).

Strategia wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. Istotny nacisk położono w niej również na rozwijanie kompetencji administracji publicznej w zakresie prowadzenia skutecznej polityki rozwoju, w szczególności na terenach o niskim potencjale rozwojowym, a zwłaszcza wspierania powiązań pomiędzy lokalnym i regionalnym sektorem publicznym a światem biznesu i nauki. W tym kontekście zakładając zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych jako podmiotów decydujących o polityce rozwoju w skali lokalnej, stworzono w dokumencie warunki do większego angażowania się samorządów gminnych i powiatowych w realizację wspólnych projektów i we współpracę ponad granicami administracyjnymi.

Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027 określa strategię wykorzystania funduszy europejskich w ramach polityk unijnych: polityki spójności i wspólnej polityki rybołówstwa w Polsce w latach 2021-2027. Budżet dla Polski wynosi 76 mld euro.

Polityka spójności na lata 2021-2027 ma obejmować następujące fundusze: Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) i Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST). Około 60% funduszy z polityki spójności przekazanych zostanie do programów krajowych, m.in. z obszaru infrastruktury i środowiska, badań i wsparcia innowacyjności, rozwoju cyfrowego. Pozostałe 40% otrzymają programy regionalne w poszczególnych województwach.

Umowa Partnerstwa zakłada kontynuację realizacji dotychczasowych programów krajowych, szesnastu programów regionalnych oraz programów współpracy transgranicznej i transnarodowej.

Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027

stanowi kolejny etap do dalszego rozwoju społecznego i gospodarczego kraju. Program służy realizacji wsparcia na rzecz m.in. poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.

Cele Programu zakładają: wsparcie samozatrudnienia poprzez udzielanie preferencyjnych pożyczek na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, rozwój potencjału instytucji i służb rynku pracy, wpieranie przedsiębiorców, innych pracodawców oraz ich pracowników w obszarach kluczowych dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, poprawę jakości systemów kształcenia oraz rozwój edukacji włączającej, wspieranie procesu uczenia się przez całe życie, w tym kompetencji cyfrowych osób dorosłych, wsparcie systemu szkolnictwa wyższego, w tym w dostosowaniu oferty do wyzwań związanych z cyfrową i zieloną transformacją, wspieranie instytucji odpowiedzialnych za integrację społeczno-zawodową migrantów, rozwój potencjału instytucji działających w sferze integracji społecznej, usług społecznych i ekonomii społecznej, rozwój opieki nad najmłodszymi dziećmi m.in. poprzez tworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. i podnoszenie kompetencji kadr w tym obszarze zapewnienie równych szans dla osób z niepełnosprawnościami, wsparcie systemu ochrony zdrowia, w tym kształcenie podyplomowe lekarzy, pielęgniarek, położnych oraz innych zawodów związanych z ochroną zdrowia, budowanie potencjału partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego, rozwój innowacji społecznych i upowszechnianie przetestowanych rozwiązań. Planowany budżet Programu wynosi 21,7 mld zł, a wkład Unii Europejskiej: 18 mld zł.

Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 to program, który obejmuje pomoc żywnościową w formie paczek żywnościowych lub posiłków oraz realizację działań towarzyszących (np. warsztaty, doradztwo), które mają na celu poprawę sytuacji osób potrzebujących i najuboższych. Budżet całego programu wynosi 2,7 mld zł, a wkład Unii Europejskiej 2,4 mld zł.

Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 jest jednym z szesnastu programów regionalnych, służących finansowaniu na terenie województw inwestycji w zakresie wspierania przedsiębiorczości, technologii cyfrowych,

energetyki i transportu, zapewnienia dostępu do edukacji, ochrony zdrowia, kultury, rozwoju infrastruktury społecznej dbałości o środowisko.

Kwota będąca w dyspozycji Wielkopolski wynosi 2,154 mld euro i uwzględnia trzy źródła finansowania programu: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (1,251 mld euro), Europejski Fundusz Społeczny (487,6 mln euro) oraz Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (414,8 mln euro), który będzie dedykowany Wielkopolsce Wschodniej. Filarami Programu są: zielona transformacja (Europejski Zielony Ład), transformacja cyfrowa i wejście w nurt gospodarki 4.0.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030 jest dokumentem, który określa ramy strategiczne dla działań służących dalszemu ograniczaniu ubóstwa, rozwijaniu usług społecznych oraz wspieraniu integracji społecznej.

Głównym celem przyjętej polityki publicznej jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Określone w dokumencie priorytety i działania koncentrują się na następujących obszarach: przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie bezdomności, rozwijanie usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, wspieranie osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej oraz wspieranie integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy.

Dokument ustanawiając ramy strategiczne tak dla działań ogólnokrajowych, jak i regionalnych, umożliwia planowanie i realizację przedsięwzięć w obszarze przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, finansowanych zarówno ze środków krajowych, jak i z funduszy europejskich, przewidzianych w perspektywie finansowej na lata 2021-2027.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej jest dokumentem służącym realizacji celów dotyczących rozwoju ekonomii społecznej wyznaczonych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz w strategiach zintegrowanych. Dokument porządkuje kierunki interwencji publicznej i działań wpływających na możliwości

wykorzystania aktywności podmiotów sektora ekonomii społecznej, w tym spółdzielni, jako instrumentu aktywnej polityki społecznej oraz polityki rozwoju społecznego i lokalnego.

W programie przedstawiono przede wszystkim plany i działania realizowane przez administrację rządową na szczeblu krajowym oraz kompleksową strukturę systemu wsparcia ekonomii społecznej na poziomie regionalnym, z uwzględnieniem roli innych przedstawicieli sektora administracji rządowej, a także jednostek samorządu terytorialnego i sektora ekonomii społecznej i solidarnej.

Działania przewidziane w dokumencie ujęto w czterech obszarach tematycznych: 1. Solidarna wspólnota lokalna (obejmuje priorytety dotyczące rozwoju usług społecznych i włączenie podmiotów ekonomii społecznej w rozwój lokalny), 2. Solidarny rynek pracy (zawiera priorytety dotyczące wspierania reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w jednostkach reintegracyjnych, aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych i starszych w podmiotach ekonomii społecznej oraz tworzenie miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w przedsiębiorstwach społecznych), 3. Konkurencyjna przedsiębiorczość społeczna (obejmuje priorytety zakładające zwiększenie konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej oraz wsparcie w rozwoju profesjonalizacji i współdziałania podmiotów ekonomii społecznej współpracę międzysektorową), 4. Solidarne społeczeństwo (zawiera priorytety obejmujące kształtowanie wśród młodzieży pozytywnych postaw wobec ekonomii społecznej i budowę marki ekonomii społecznej).

Strategia Polityki Społecznej dla Wielkopolski do 2030 roku jest dokumentem, który stanowi podstawę polityki społecznej województwa. Na podstawie diagnozy społecznej, sformułowano misję, cele polityki społecznej i strategiczne kierunki działania regionu.

Strategiczne kierunki działania w odniesieniu do kluczowych obszarów polityki społecznej (Usługi społeczne, Infrastruktura społeczna, Aktywność społeczna i obywatelska, Włączenie społeczne, Koordynacja polityki społecznej) przewidują: rozwój i podniesienie jakości usług społecznych świadczonych na terenie regionu, wspieranie programów i działań mających na celu dostosowanie usług społecznych do potrzeb ich odbiorców (w tym o cechach innowacji i eksperymentu), wyrównywanie różnic w rozwoju usług społecznych w regionie, promowanie i wspieranie współpracy sektorowej i międzysektorowej na rzecz rozwoju usług,

koordynację działań publicznych i niepublicznych na rzecz rozwoju usług społecznych, zwiększanie zaangażowania mieszkańców regionu w wypracowywaniu dedykowanych dla nich rozwiązań (empowerment), wyrównywanie różnic w dostępie do infrastruktury społecznej w regionie, dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb jej odbiorców, wspieranie budowy infrastruktury społecznej w regionie, wspieranie procesu deinstytucjonalizacji (przechodzenia do wspierania w mniejszych placówkach, mieszkaniach chronionych, mieszkaniach wspieranych), wspieranie aktywności lokalnej mieszkańców (w tym grup formalnych, nieformalnych, liderów lokalnych), wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w partycypacyjnej realizacji zadań publicznych, wspieranie organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej w przygotowaniu do roli realizatora zadań publicznych, zwiększanie roli pracy socjalnej w rozwiązywaniu problemów społecznych, wspieranie i tworzenie programów i inicjatyw przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu i marginalizacji społecznej oraz przeciwdziałanie ubóstwu, zwiększanie wrażliwości społecznej na problemy społeczne i przeciwdziałanie stereotypowemu postrzeganiu grup marginalizowanych, poszerzanie i dostarczanie wiedzy na temat problemów społecznych i sposobów ich rozwiązywania oraz wzmocnienie koordynacji systemu polityki społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Rawickim do roku 2030 jest dokumentem, w którym na podstawie diagnozy sytuacji społecznej w powiecie, wyznaczono cele, których osiągnięcie uzależniono od realizacji projektów.

Opracowane projekty zakładają: ochronę i wsparcie dla dzieci w postaci stabilnego, rodzinnego środowiska wychowawczego, wspieranie rodzinnych form pieczy zastępczej w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, organizowanie kompleksowego systemu pieczy zastępczej (poprzez pozyskiwanie, kwalifikowanie i szkolenie kandydatów do rodzinnych form pieczy zastępczej), wspieranie i organizowanie pomocy w usamodzielnianiu się pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej oraz wychowanków, opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze, wspieranie udziału osób niepełnosprawnych w życiu lokalnej społeczności, rehabilitację zawodową osób niepełnosprawnych, poprawę standardu usług, świadczonych w domach pomocy społecznej, aktywizowanie seniorów oraz tworzenie warunków do ich społecznej aktywności, rozwój systemu

poradnictwa dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie, rozwój działalności interwencji kryzysowej, pomoc w integracji cudzoziemców, rozwój poradnictwa specjalistycznego, współpracę z innymi podmiotami, zajmującymi się problematyką społeczną na terenie powiatu, zwiększenie potencjału kadr pomocy społecznej na terenie powiatu, zwiększenie świadomości wśród mieszkańców powiatu na temat działalności PCPR w zakresie poszczególnych zakresów pomocy oraz grup docelowych oraz realizację zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Strategia Rozwoju Gminy Bojanowo na lata 2026-2035 jest podstawowym dokumentem strategicznym gminy, wyznaczającym kierunki jej rozwoju.

Do działań w wymiarze społecznym i gospodarczym, istotnych z punktu widzenia niniejszego dokumentu, zaliczono: zmianę siedziby Ośrodka Pomocy Społecznej, utworzenie zakładu opiekuńczo-leczniczego, zapewnienie transportu celowanego, np. dowozu do punktów specjalistycznej opieki medycznej dla osób niemobilnych, rozwój usług opiekuńczych szczególnie skierowanych do osób samotnych lub z niepełnosprawnością, kampanię społeczną zwiększającą świadomość mieszkańców odnośnie do skutków wandalizmu (poszanowanie własności wspólnej), 'aktywne działania w celu pozyskania lub utworzenia nowych terenów inwestycyjnych, uzbrojenie istniejących terenów inwestycyjnych i ich promocję, utworzenie strefy inwestycyjnej, organizację warsztatów i szkoleń dla przedsiębiorców oraz szkolenia dla bezrobotnych i ich aktywizację we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Rawiczu.

Za ważne działania uznano również: poszerzenie oferty zajęć dodatkowych i aktywności pozalekcyjnych dla młodzieży (np. organizację konkursu wiedzy historycznej w szkołach podstawowych), zwiększanie świadomości ekologicznej uczniów, np. poprzez organizację warsztatów, doposażanie szkół podstawowych w celu wspierania rozwoju uczniów, w tym uczniów ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi, współpracę z Zespołem Szkół Przyrodniczo-Technicznych Centrum Kształcenia Ustawicznego w Bojanowie w celu jak najlepszego dopasowania oferty edukacyjnej do wymagań i potrzeb lokalnego rynku pracy, uruchomienie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych przy Urzędzie Miejskim oraz wsparcie merytoryczne i pomoc w szukaniu źródeł finansowania, rozwój współpracy oraz

liczby zadań powierzanych do realizacji przez kluby sportowe, stowarzyszenia itp. w ramach otwartych konkursów ofert i małych grantów, budowę sali sportowo-widowiskowej przy Szkole Podstawowej w Golinie Wielkiej, modernizację stadionu miejskiego na potrzeby lekkoatletyki, budowę pełnowymiarowego boiska piłkarskiego, modernizację siłowni wewnętrznej, stworzenie bulodromu w drugiej części Parku Bojanowskiego (za blokami), tzw. trzeci park, kontynuację organizacji imprez sportowych i rekreacyjnych. budowę nowej siedziby Gminnego Centrum Kultury, Sportu, Turystyki i Rekreacji w Bojanowie i zwiększenie w nim zatrudnienia w celu rozwoju oferty, np. rozpoczęcia organizacji zajęć muzycznych, utworzenie muzeum regionalnego, stworzenie strzelnicy i reaktywacja Bractwa Kurkowego, remont amfiteatru – utworzenie przyjaznej przestrzeni do spotkań integracyjnych, dążenie do uruchomienia kina na terenie gminy, odbudowę zabytków oraz wprowadzenie wieloletniego planu dotacji na remonty i konserwacje obiektów zabytkowych, opracowanie broszur o historii gminy, wsparcie działalności Kół Gospodyń Wiejskich, m.in. poprzez poprawę stanu, modernizację świetlic wiejskich i budowę nowej w miejscowości Pakówka, rozwój bazy turystycznej, w tym np. budowę tężni solankowej i zagospodarowanie budynku po szkole podstawowej w Gościejewicach, dążenie do rozwoju bazy noclegowej, utworzenie punktu informacji turystycznej, organizację tematycznych wycieczek i spacerów po regionie, promocję lokalnych produktów i wytwórców, opracowanie krótkich filmów promujących gminę i jej instytucje oraz zasoby (np. Urząd Miejski, Gminne Centrum Kultury, Sportu, Turystyki i Rekreacji, poszczególne sołectwa), opracowanie folderów, ulotek i plakatów promujących gminę, zachęcanie i wspieranie promocji wsi przez Koła Gospodyń Wiejskich na imprezach lokalnych, rozwój współpracy z lokalnymi mediami na polu promocji gminy, organizację spotkań z inspirującymi postaciami, opracowanie i promocję symbolu gminy, np. maskotki-baranka.

II. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Bojanowo jest gminą miejsko-wiejską, położoną w województwie wielkopolskim, w powiecie rawickim, przy granicy z województwem dolnośląskim. Sąsiaduje z gminami: Miejska Górka i Rawicz (obie w powiecie rawickim), Poniec (w powiecie gostyńskim) i Rydzyna (w powiecie leszczyńskim), a także z dwoma gminami z powiatu górowskiego w województwie dolnośląskim – Górą i Wąsoszem.

Gmina zajmuje powierzchnię 125,5 km², co stanowi 22,32% powierzchni powiatu. W jej skład wchodzi miasto Bojanowo, 17 sołectw: Czechnów, Gierłachowo, Giżyn, Golina Wielka, Golinka, Gołaszyn, Gościejewice, Kawcze, Pakówka, Sowiny, Sułów Mały, Szemzdrowo, Tarchalin, Trzebosz, Wydartowo Drugie, Wydartowo Pierwsze, Zaborowice oraz miejscowości niesołeckie. Bojanowo oddalone jest 15 km od Rawicza, 20 km od Leszna oraz 90 km od stolicy województwa – Poznania.

Gmina położona jest w granicach trzech mezoregionów fizycznogeograficznych: Wysoczyzny Leszczyńskiej, Wysoczyzny Kaliskiej i Kotliny Żmigrodzkiej. Na jej terenie występują formy przyrody objęte ochroną prawną; jest to fragment Obszaru Chronionego Krajobrazu Krzywińsko-Osiecki wraz z zadrzewieniami gen. Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna-Góra.

Najstarsze znaleziska świadczące o obecności ludzi na terenie gminy Bojanowo pochodzą z epoki neolitu. Pierwsi mieszkańcy trudnili się uprawą roślin, hodowlą zwierząt oraz budowali stałe osady. Akt lokacyjny miasto otrzymało w 1638 r. z rąk króla Władysława IV Wazy. Założycielem miasta był Stefan Bojanowski, polski szlachcic wyznania luterańskiego.

Z długiej i ciekawej historii miasta zachowało się mało zabytków, gdyż pochłonął je wielki pożar w 1857 r., który strawił przeszło 400 obiektów. Najpiękniejszym punktem miasta jest Rynek z ratuszem przy południowej pierzei. Inne ciekawe obiekty to m.in.: Kościół parafialny pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa neogotycka świątynia z drugiej połowy XIX w.; dawna synagoga w stylu neoromańskim pochodząca z końca XIX w. oraz zabytkowy kompleks budynków browaru.

III. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

OBSZARY PROBLEMOWE

1. UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE

Ubóstwo odnosi się do osób, rodzin lub grup, których zasoby – materialne, kulturowe i społeczne są ograniczone w stopniu wykluczającym je z normalnego sposobu życia w kraju, w którym mieszkają. Wyróżnia się dwie postaci ubóstwa: absolutne i relatywne. Ubóstwo absolutne definiowane jest jako niemożność zaspokojenia potrzeb uznawanych za podstawowe, natomiast ubóstwo relatywne jest przedstawiane jako forma nadmiernej nierówności społecznej.

Wykluczenie jest sytuacją oznaczającą niemożność uczestnictwa w życiu społecznym na jego wielu płaszczyznach – w życiu gospodarczym, politycznym i kulturowym poprzez brak dostępu do zasobów, dóbr i instytucji lub ograniczenie praw. Wykluczenie dotyczy i może dotyczyć m.in. osoby w kryzysie bezdomności, starsze, samotne, z niepełnosprawnościami, w konflikcie z prawem, naruszające normy społeczne, ubogie, o ograniczonym dostępie do informacji.

Działania zapobiegające ubóstwu i wykluczeniu zawarte są m.in. w Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030". Głównym ich założeniem jest tworzenie dla ludzi borykających się z ubóstwem i wykluczeniem perspektyw, szans i sposobności oraz zasobów, które przywrócą im możliwości pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Dla efektywnego podjęcia działań zaradczych istotne jest ustalenie źródeł problemu, a te w przypadku ubóstwa znajdują się zarówno w czynnikach ekonomicznych, jak i pozaekonomicznych. Przyczyny ubóstwa dzieli się na trzy grupy: osobowe, subiektywne oraz obiektywno-strukturalne. Przyczyny należące do pierwszej grupy są niezależne od jednostki i zalicza się do nich kalectwo, niepełnosprawność umysłową i fizyczną, choroby długotrwałe czy podeszły wiek. Osoby znajdujące się w tej grupie trafiły tam m.in. poprzez wady wrodzone, choroby czy w wyniku tragicznych zdarzeń losowych i nie są w stanie zapewnić sobie minimum egzystencji oraz brać swobodnego udziału w życiu społecznym. Druga grupa to obszar czynników subiektywnych, do której należą przyczyny zależne od jednostki. Zaliczamy do niej postawy i cechy charakteru osób dotkniętych przez ubóstwo, a są to m.in.: odmienny system wartości od powszechnie obowiązującego w danej społeczności, brak zasad, niechęć do pracy,

a także do nauki, nieuczciwość, niezaradność i niegospodarność, lenistwo. Grupa trzecia to przyczyny obiektywno-strukturalne – niezależne od woli jednostki czy grupy. Zalicza się do niej pomoc udzielaną przez państwo, gdyż poprzez świadczenia socjalne lub inne działania społeczeństwo może także utracić motywację do pracy i kształcenia się.

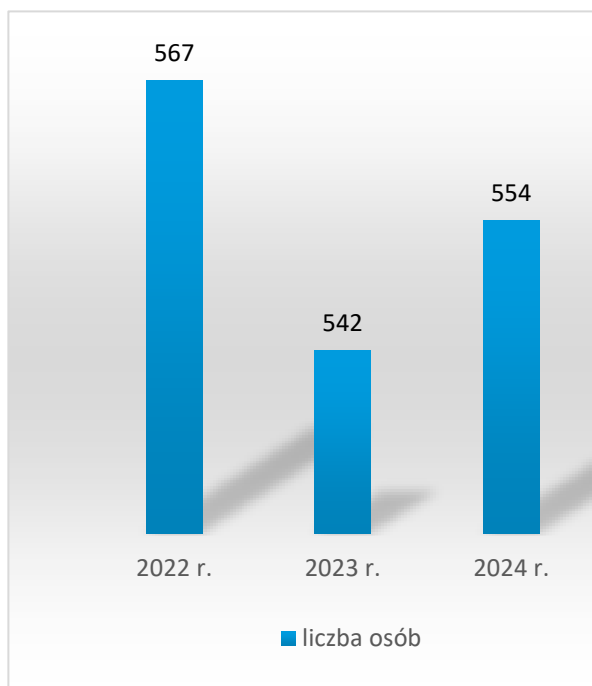
Ubóstwo i wykluczenie mogą mieć podobne przyczyny, zwykle różnorodne występujące na poziomie bliższym jednostce i rodzinie oraz odnoszące się do całych społeczeństw. Zagrożeniami są m.in.: starość, niepełnosprawność, choroby, śmierć w rodzinie, rozwód, konflikt z prawem, wychowanie się w rodzinie dysfunkcyjnej, z niskimi zasobami materialnymi i kulturowymi; dyskryminujące zachowania w miejscu pracy, zderzenie z negatywnymi stereotypami (z uwagi na płeć, pochodzenie, religię, kolor skóry).

Jak wynika z informacji Głównego Urzędu Statystycznego, w 2024 r. co dziewiętnasta osoba w gospodarstwach domowych w Polsce żyła poniżej progu zagrożenia ubóstwem skrajnym.

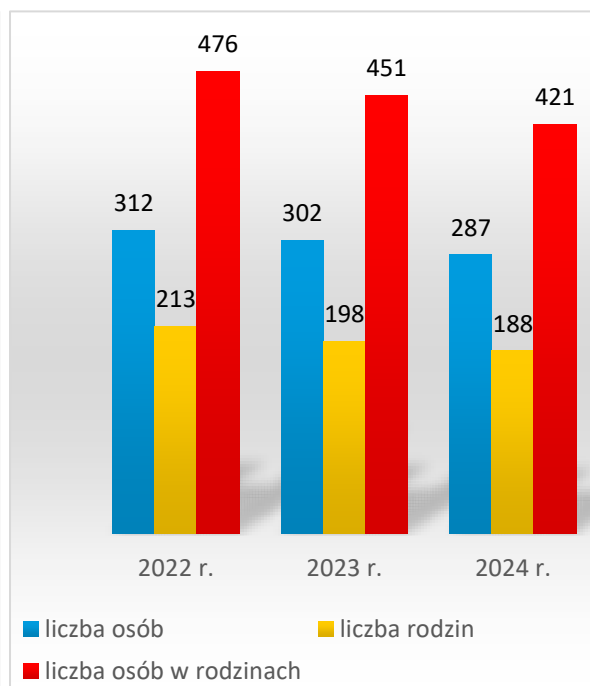
W latach 2023-2024 zasięg ubóstwa skrajnego ogółem zwiększył się z ok. 1,7 mln w 2022 r. do 2,5 mln w 2023 r. Wzrost skrajnego ubóstwa i wykluczenia społecznego nastąpił w rodzinach z dziećmi, wśród seniorów, osób z niepełnosprawnością a nawet w rodzinach utrzymujących się z pracy. W 2023 r., w stosunku do 2022 r., przybyło ponad pół miliona dzieci i blisko pół miliona seniorów oraz prawie milion osób pracujących, które żyją w skrajnym ubóstwie. W 2024 r. nastąpiło zmniejszenie zasięgu zagrożenia ubóstwem skrajnym (z 6,6% do 5,2% osób w gospodarstwach domowych). Spadek ten był jednak mniejszy niż wspomniany wzrost pomiędzy rokiem 2022 a 2023. Jednocześnie w 2024 r. zwiększył się zasięg zagrożenia ubóstwem relatywnym (o 1,1 p. proc. do 13,3%), a zmniejszył zasięg zagrożenia ubóstwem ustawowym (o 1,5 p. proc. z 4,1% do 2,6%, przy niezmiennych od 2022 r. progach zagrożenia tym rodzajem ubóstwa).

Po spadku w 2023 r., w 2024 r. wzrosła liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w gminie Bojanowo (567 w 2022 r., 542 w 2023 r., 554 w 2024 r.). W latach 2022-2024 stale zmniejszała się liczba osób w rodzinach, które otrzymały świadczenie (z 476 w 2022 r. do 421 w 2024 r.), podobnie jak liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie pieniężne (z 301 w 2022 r. do 247 w 2024 r.). Jednocześnie niewielkim wahaniom ulegała liczba osób w rodzinach, które otrzymały świadczenie niepieniężne (295 w 2022 r., 305 w 2023 r., 292 w 2024 r.). dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższe wykresy.

Wykres 1. Osoby w gminie, którym w latach 2022-2024 udzielono pomocy i wsparcia

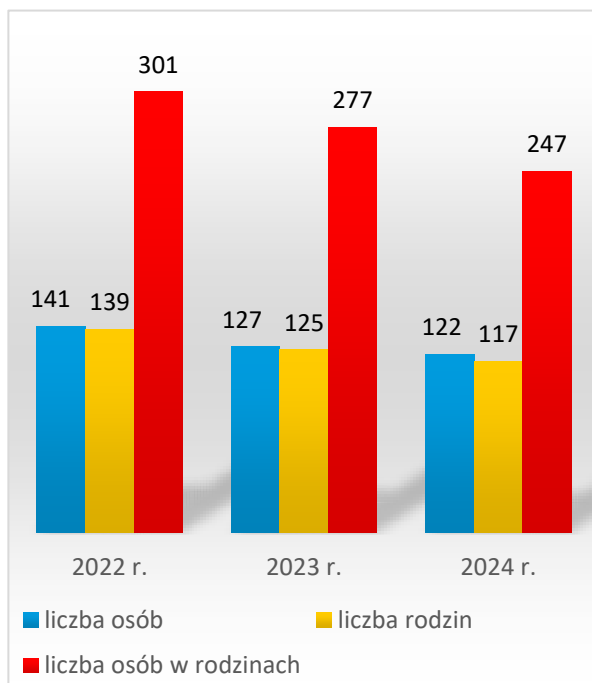

Wykres 2. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2022-2024 przyznano świadczenie

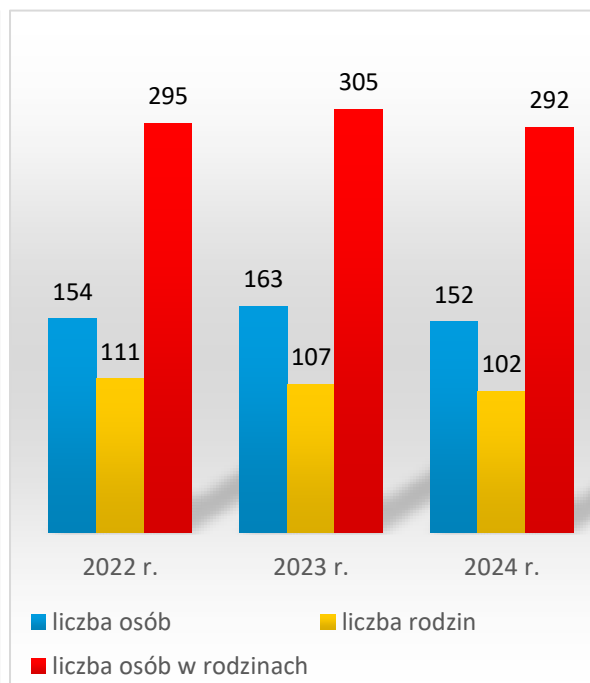

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bojanowie.

Wykres 3. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2022-2024 przyznano świadczenie pieniężne

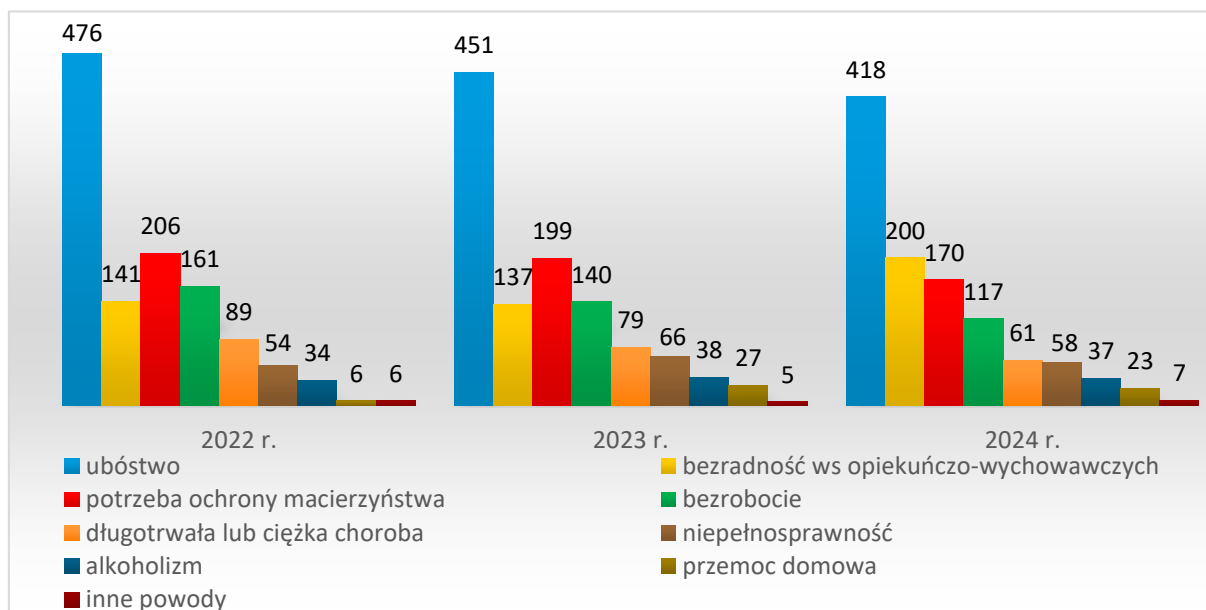
Wykres 4. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2022-2024 przyznano świadczenie niepieniężne

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bojanowie.

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia OPS-u w latach 2022-2024 najliczniejsze grupy stanowiły rodziny ubogie, bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, wymagające ochrony macierzyństwa i wielodzietności i dotknięte bezrobociem. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Wykres 5. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2022-2024 (liczba osób w rodzinach)

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bojanowie.

W latach 2022-2024 systematycznie zmniejszała się liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie z powodu ogólnie rozumianego ubóstwa (z 476 w 2022 r. do 418 w 2024 r.), wymagających ochrony macierzyństwa i wielodzietności (z 206 w 2022 r. do 170 w 2024 r.), zmagających się z bezrobociem (z 161 w 2022 r. do 117 w 2024 r.) i dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą (z 89 w 2022 r. do 61 w 2024 r.)

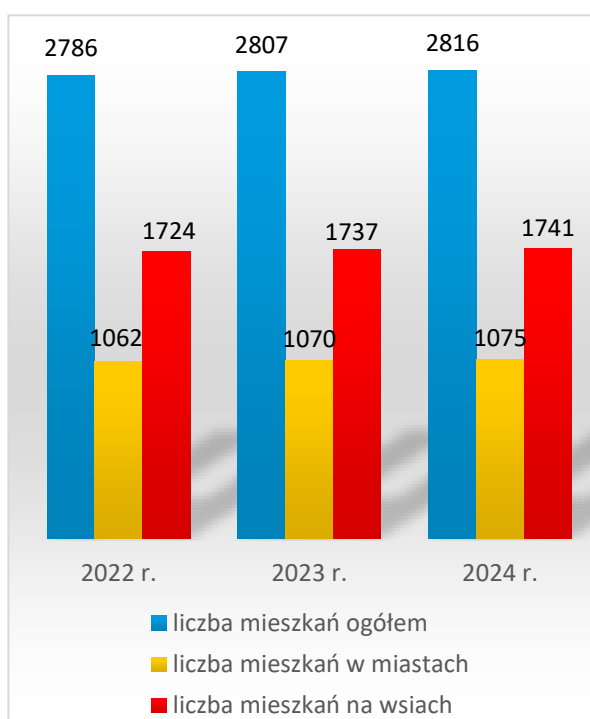
Jednocześnie w 2024 r., w stosunku do lat 2022-2023, -znacznie wzrosła liczba odbiorców świadczeń pomocy społecznej w związku z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (141 w 2022 r., 136 w 2023 r., 200 w 2024 r.). Na uwagę zasługuje także dość znaczna w latach 2023-2024, w stosunku do 2022 r., liczba beneficjentów wsparcia dotkniętych przemocą domową (6 w 2022 r., 27 w 2023 r., 23 w 2024 r.).

Według badań Głównego Urzędu Statystycznego, w 2022 r. w Polsce na najem lokali mieszkalnych oraz tymczasowych pomieszczeń z mieszkaniowego zasobu gminy oczekiwało 126 tys. gospodarstw domowych, w tym na najem socjalny

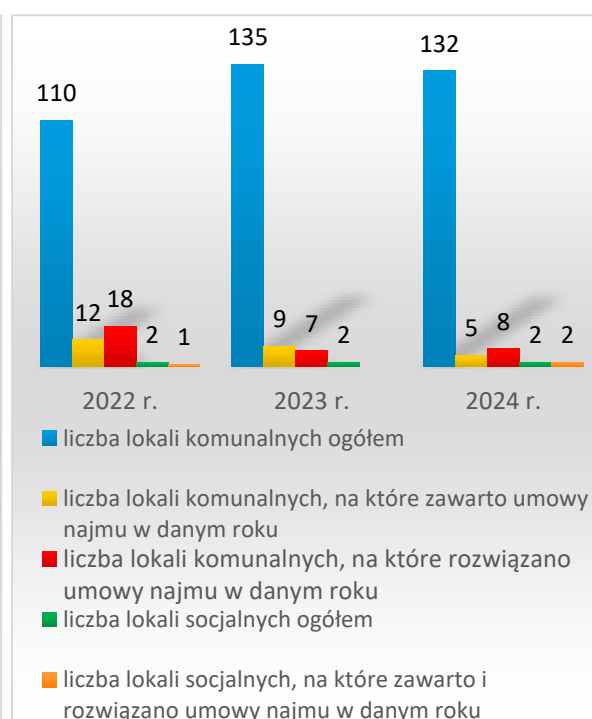
w ramach realizacji wyroków eksmisyjnych oczekiwało 40 tys. gospodarstw domowych, a na najem tymczasowych pomieszczeń 16,5 tys. W 2024 r. liczba oczekujących na najem lokali mieszkalnych zmniejszyła się do 119,3 tys. gospodarstw domowych. Polska ma jeden z najniższych wskaźników liczby mieszkań na 1.000 mieszkańców (392) wśród krajów Unii Europejskiej. Z danych Eurostatu wynika z kolei, że na każdego mieszkańca Polski przypada 1,2 pokoju – to jeden z najgorszych wyników wśród krajów Wspólnoty. Blisko 37% Polaków mieszka w przeludnionych mieszkaniach. Problemem jest nie tyle brak mieszkań, lecz ich lokalizacja i jakość, a kolejnym – znaczna grupa osób pozostających w tzw. luce czynszowej, czyli takich, których nie stać na zaciągnięcie kredytu hipotecznego i którzy nie spełniają kryteriów uzyskania mieszkania komunalnego.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2022-2024 liczba mieszkań w gminie stale rosła (z 2.786 w 2022 r. do 2.816 w 2024 r.). Większość mieszkań zlokalizowana była na obszarze wiejskim gminy. Zwiększyła się również liczba lokali mieszkalnych z zasobu gminnego, na które obowiązywały umowy najmu (ze 110 w 2022 r. do 132 w 2024 r.). Na tym samym poziomie (2 w każdym roku) pozostawała z kolei liczba lokali socjalnych. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 6. Mieszkania w gminie w latach 2022-2024

Wykres 7. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2022-2024

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2024 r. większość mieszkań w gminie była wyposażona w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, ustępu spłukiwanego, łazienki i centralnego ogrzewania. Do sieci wodociągowej podłączonych było 98,6% mieszkańców w mieście i 99,1% na wsi, ustęp spłukiwany i łazienkę posiadało odpowiednio 95,2% i 92,64% mieszkań w mieście oraz 96,6% i 93,8% na wsi, a centralne ogrzewanie 77,2% mieszkań w mieście i 81,6% na wsi. Z kolei do sieci gazowej podłączonych było 94% mieszkań w mieście i 25,2% na obszarze wiejskim gminy.

Mieszkańcy gminy, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywali, po spełnieniu określonych warunków, dodatki mieszkaniowe i dodatki energetyczne. Są to świadczenia pieniężne udzielane w ramach zadań własnych gminy.

Dodatkowo, w latach 2022-2024, w ramach tarczy antyinflacyjnej, w związku z ustawą o wsparciu odbiorców energii elektrycznej, paliw gazowych i ciepła oraz o bonie energetycznym, wypłacano dodatek osłonowy dla gospodarstw domowych mających szczególne problemy w związku ze znaczącym wzrostem cen towarów i usług, zwłaszcza cen energii elektrycznej i paliw oraz inne ustawowe dodatki. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe, elektryczne i osłonowe przyznane w gminie w latach 2022-2024

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki mieszkaniowe	64	65	64
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	156.869	185.989	170.929
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki energetyczne	10	0	0
wartość przyznanych dodatków energetycznych (w zł)	1.018	0	0
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki osłonowe	1.183	0	511
wartość przyznanych dodatków osłonowych (w zł)	812.680	0	200.724
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki węglowe	2.294	0	0
wartość przyznanych dodatków węglowych (w zł)	6.882.000	0	0

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bojanowie.

Problem ubóstwa i wykluczenia w szczególny sposób dotyczy osoby będące w kryzysie bezdomności. Bezdomność wynika z wielu, często nakładających się na

siebie przyczyn – zwykle jest to rozpad rodziny, uzależnienia, brak pracy, przemoc domowa, zadłużenia i eksmisja, nierzadko zaburzenia osobowości.

Według „Ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych”, które odbyło się w nocy z 28 na 29 lutego 2024 r., w Polsce zdiagnozowano 31.042 osób w kryzysie bezdomności, w tym 80% to mężczyźni (24.880 osoby) a 20% to kobiety (6.162 osoby). Ponadto, osoby poniżej 18 lat stanowiły 5% (1.524 osoby) ogółu osób w kryzysie bezdomności; wśród nich proporcje według płci rozkładały się po połowie.

W porównaniu z danymi z poprzednich ogólnopolskich badań w tym zakresie, na przestrzeni ostatnich 7 lat liczba osób w kryzysie bezdomności w Polsce waha się pomiędzy 30 tysiącami (badanie z 2019 r.) a 33 tysiącami (badanie z 2017 r.) i wynosi obecnie 31 tysięcy. Nastąpił wzrost liczby kobiet w kryzysie bezdomności a spadek liczby mężczyzn.

Raport EAPN Polska wykazał, że kryzys uchodźczy związany z wojną w Ukrainie ujawnił nowe wymiary problemu bezdomności, które nie są w pełni uchwycone przez ministerialne badanie liczby osób bezdomnych. Duża część uchodźców, którzy są faktycznie bezdomni, nie została uwzględniona w badaniu przeprowadzonym z inicjatywy Ministerstwa. Raport EAPN Polska ujawnia, że o 54% wzrosła liczba dzieci doświadczających bezdomności i są to głównie dzieci ukraińskie.

Do głównych przyczyn bezdomności wykazanych w badaniu ministerialnym zalicza się: uzależnienie od alkoholu (19%); konflikt rodzinny (17%) i eksmisja/wymeldowanie z mieszkania (11%); rozpad związku (8%), bezrobocie/utrata pracy (7%) oraz zły stan zdrowia/niepełnosprawność (7%).

Większość osób bezdomnych ma wykształcenie zawodowe – 41% oraz podstawowe – 29%; wykształcenie średnie zadeklarowało 17% badanych. Co istotne w 2024 r., w odniesieniu do 2019 r., o 57% zwiększyła się liczba osób w kryzysie bezdomności posiadających wykształcenie wyższe i obecnie stanowią oni 4% ogółu osób w kryzysie bezdomności.

Udzielanie schronienia, zapewnianie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom w kryzysie bezdomności to zadanie własne gmin. Zapobieganie bezdomności wymaga aktywnego, zintegrowanego i kompleksowego działania. Wykorzystanie istniejących zasobów środowiska i tworzenie warunków do wdrażania nowych form wsparcia na rzecz osób w kryzysie bezdomności i ich integracji z otoczeniem powinno stanowić podstawowy cel prowadzonej na szczeblu lokalnym polityki społecznej.

W gminie Bojanowo zjawisko bezdomności występuje, a pomoc osobom nim zagrożonym i dotkniętym świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej w Bojanowie. Świadczenia pomocy społecznej udzielane są w formie zasiłków celowych, okresowych i stałych, a także schronienia. W latach 2022-2024 pomocą społeczną w gminie z powodu bezdomności objęto 4 osoby w 2023 r. oraz po 1 osobie w 2022 r. i 2024 r. W 2022 r. 1 osoba otrzymała pomoc w formie świadczenia w schronisku dla osób bezdomnych. Koszt tego świadczenia wyniósł 2.320 zł.

Mieszkańcy gminy, którzy znaleźli się w kryzysie bezdomności, mogą korzystać z oferty Schroniska dla Bezdomnych w Lesznie (ul. Towarowa 10, 64-100 Leszno) i Schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi Stowarzyszenia „Z sercem na dłoni” w Bydgoszczy (ul. Siedlecka 8b, 85-403 Bydgoszcz), które udzielają natychmiastowego schronienia, zapewniają wyżywienie, pomoc psychologa, wsparcie grupy AA, pomoc prawną.

Jedną z form wykluczenia jest wkluczenie komunikacyjne. Jest ono przeszkodą w realizacji konstytucyjnych praw i wolności obywatelskich, przy czym określanie potrzeb w zakresie komunikacji i zaspokajanie ich leży obecnie w gestii samorządów. Warto wyjaśnić, iż problem definiowany jako prawa i wolności obywatelskie ma bardzo przyziemny aspekt, a mianowicie są to utrudnienia w dojeździe do pracy, niemożność dotarcia do placówki służby zdrowia w razie choroby, do instytucji gminnych w razie potrzeby skorzystania z jakiejś formy pomocy, do placówek wsparcia dziennego i samopomocy (np. dziennego domu pobytu, klubu seniora, klub AA, placówek kulturalnych, jak np. biblioteka). Problem dotyczy szczególnie mieszkańców mniejszych miejscowości a nasilił się w okresie pandemii Covid-19 wobec bankructw części przewoźników i zmniejszenia liczby tras, przystanków oraz częstotliwości kursów.

Do 2019 r. w Polsce dominowały przewozy uruchamiane przez przewoźników komercyjnych. Jednostki samorządu terytorialnego nie podejmowały się organizacji przewozów o charakterze użyteczności publicznej, argumentując swoje decyzje brakiem wsparcia finansowego na uruchomienie takich przewozów. W celu zachęcenia samorządów do organizacji połączeń autobusowych, resort infrastruktury przygotował mechanizmy wsparcia finansowego, które zawarte są w ustawie z dnia 16 maja 2019 r. o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej. Przepisy ustawy weszły w życie z dniem 18 lipca 2019 r. Fundusz jest pierwszym na tak dużą skalę narzędziem wsparcia finansowego jednostek samorządu terytorialnego w organizacji publicznego

transportu zbiorowego, choć nie ma obecnie danych, na ile realnie przełożyło się to na likwidację wykluczenia komunikacyjnego. Corocznie Fundusz przeprowadza nabór wniosków o objęcie dopłatą samorządowych linii autobusowych. Wyniki publikowane są na stronach właściwych Urzędów Wojewódzkich.

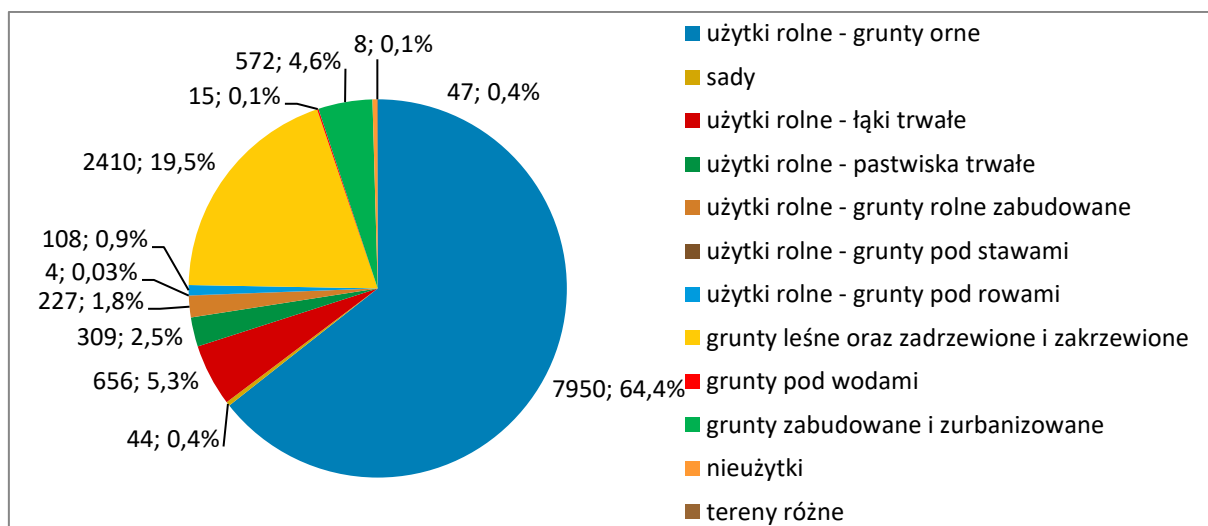
Przez teren gminy Bojanowo przebiega droga ekspresowa S5 relacji Poznań-Wrocław, droga wojewódzka nr 309 z Sierakowa do Śmigła oraz 2 linie kolejowe: nr 271 z Wrocławia do Poznania i nr 372 z Bojanowa do Odrzycka. Układ komunikacyjny gminy uzupełniają drogi powiatowe (53,32 km) i gminne (61,8 km).

W gminie Bojanowo usługi w zakresie lokalnego transportu zbiorowego świadczą PKP S.A. z Leszna oraz Spółdzielnia Milla z Leszna wykonująca przewozy pasażerskie. Ocenia się, że dobre połączenia komunikacyjne mają mieszkańcy Bojanowa, natomiast trudności w dostępie do komunikacji publicznej doświadczają mieszkańcy miejscowości: Potrzebowo i Wydartowo Pierwsze.

2. POTENCJAŁ GOSPODARCZY I PROBLEM BEZROBOCIA

Gmina Bojanowo ma charakter rolniczy. W strukturze użytkowania gruntów użytki rolne stanowią 75% ogólnej powierzchni gminy, w tym grunty orne 64,4%. Lasy i grunty leśne pokrywają 19,5% powierzchni. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie

Źródło danych: Główny Urząd statystyczny.

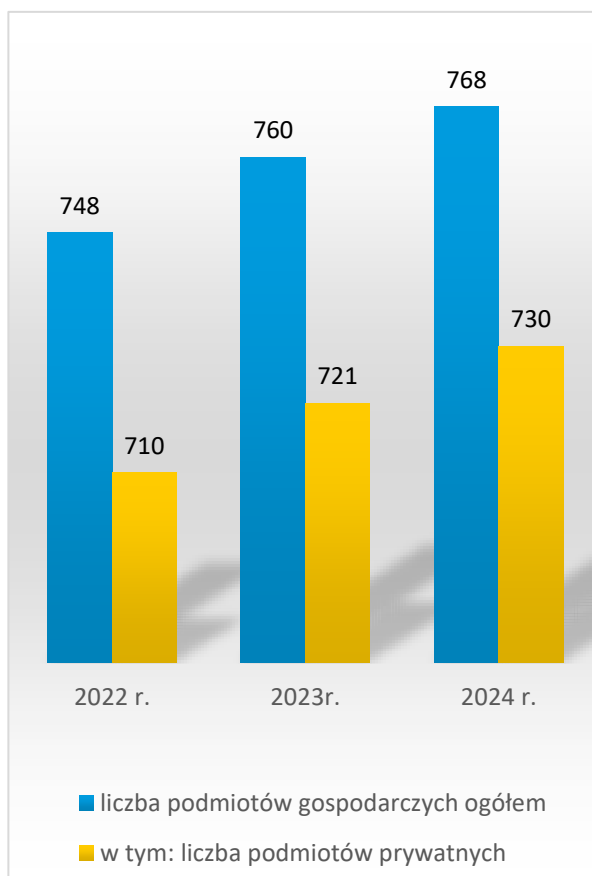
W gminie znajdują się duże obszary popegerowskie, a także wielkoobszarowe i nowoczesne gospodarstwa rolne oraz typowe dla obszarów wiejskich Wielkopolski

małe rodzinne gospodarstwa rolne. Gleby gminy Bojanowo charakteryzują się przeciętną jakością; najwięcej, bo 71% gruntów ornych zajmują gleby III i IV klasy bonitacyjnej, 28% gleby o niskiej klasie bonitacyjnej V i VI, a gleby II klasy zaledwie 0,1%.

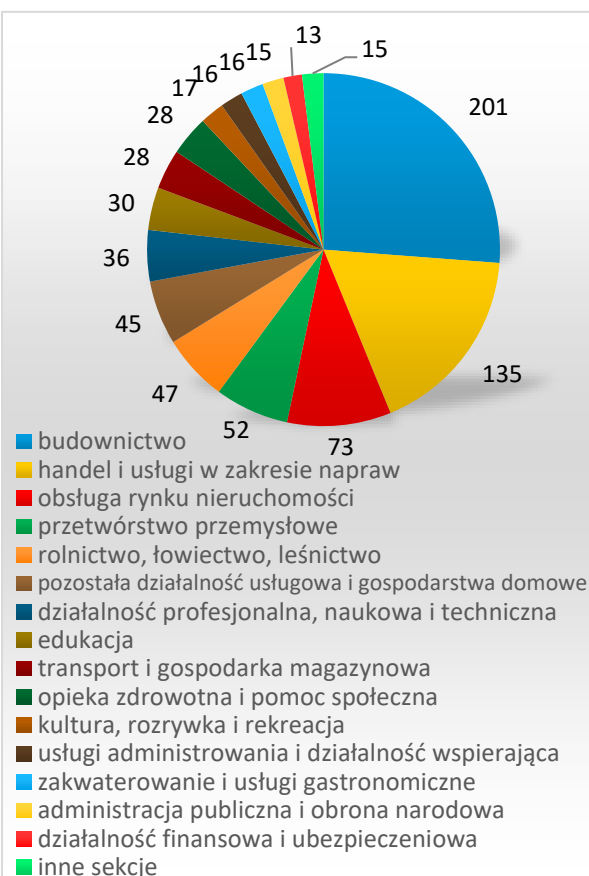
Z danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020 wynika, że w gminie Bojanowo znajdowało się 288 gospodarstw rolnych, w tym 278 gospodarstw indywidualnych (spośród tych ostatnich 253 prowadziły sprzedaż swoich produktów, a 39 działało głównie na własne potrzeby). Przeważały gospodarstwa małe o powierzchni 1-5 ha (90) oraz zdecydowanie duże o powierzchni 15 ha i więcej (82).

W latach 2022-2024 liczba podmiotów gospodarczych w gminie stale rosła (z 748 w 2022 r. do 768 w 2024 r.). Zdecydowana większość z nich znajdowała się w rękach prywatnych (710 w 2022 r., 721 w 2023 r., 730 w 2024 r.). W 2024 r. najczęściej podmiotów gospodarczych działało w takich branżach, jak: budownictwo (201), handel i usługi w zakresie napraw (135), oraz obsługa rynku nieruchomości (73). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2022-2024

Wykres 10. Podmioty gospodarcze w gminie według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności w 2024 r.

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Mimo iż w strukturze gospodarczej gminy dominuje rolnictwo, uwzględnia ona również inne sektory, głównie usługowe. W ostatnich latach największy rozkwit notuje budownictwo mieszkaniowe. Z kolei szanse na rozwój upatruje się w intensyfikacji działalności rolniczej, w tym ekologicznej.

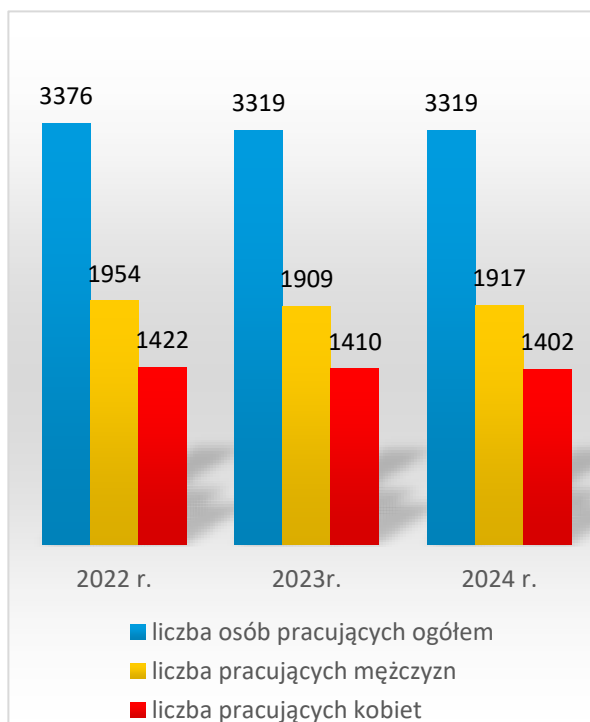
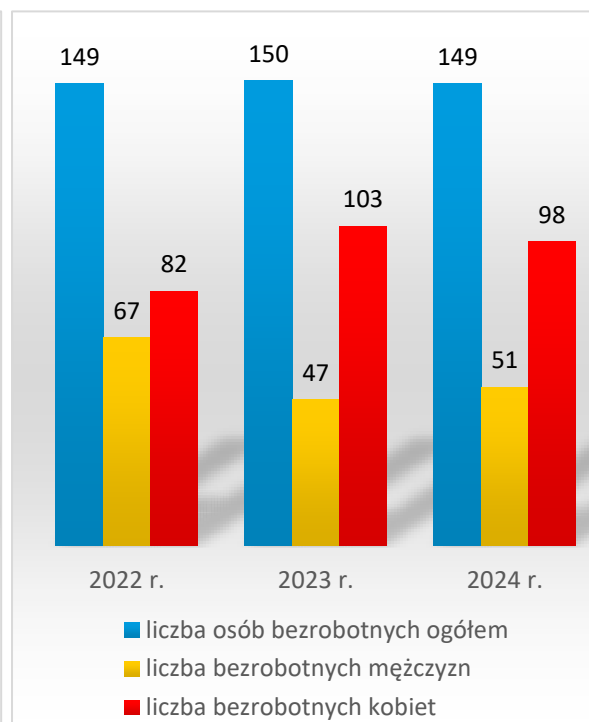
Do największych pracodawców na terenie gminy należą: Browar Bojanowo; producent stelaży meblowych – Textmar; Gospodarstwo Rolne Tadeusza Lisieckiego; Internetowy sklep ogrodnicy – Agromen; zajmująca się przetwórstwem mięsnym spółka Impilo oraz producent dodatków paszowych – Agrifood. Szacuje się, że liczba miejsc pracy w gminie nie jest wystarczająca; czynni zawodowo mieszkańcy podejmują zatrudnienie m.in. w Rawiczu, Żylicach, Lesznie i Rydzynie.

Sytuacja gospodarcza w gminie wpływa na kondycję lokalnego rynku pracy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2023-2024 liczba posiadających zatrudnienie mieszkańców gminy Bojanowo była niższa niż w 2022 r. (z 3.376 w 2022 r. do 3.319 w 2024 r.). Z roku na rok rosła średnia wieku osób pracujących obu płci – mężczyzn z 40,8 do 41 lat, a kobiet z 40,2 do 40,7 lat.

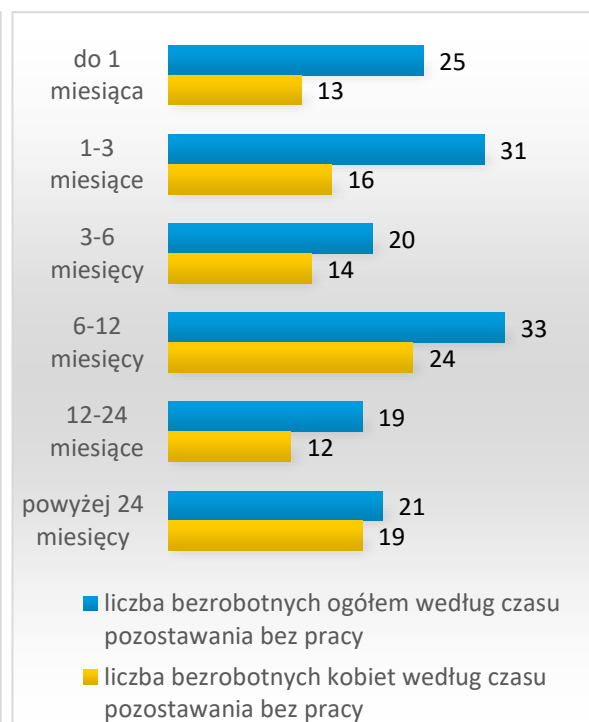
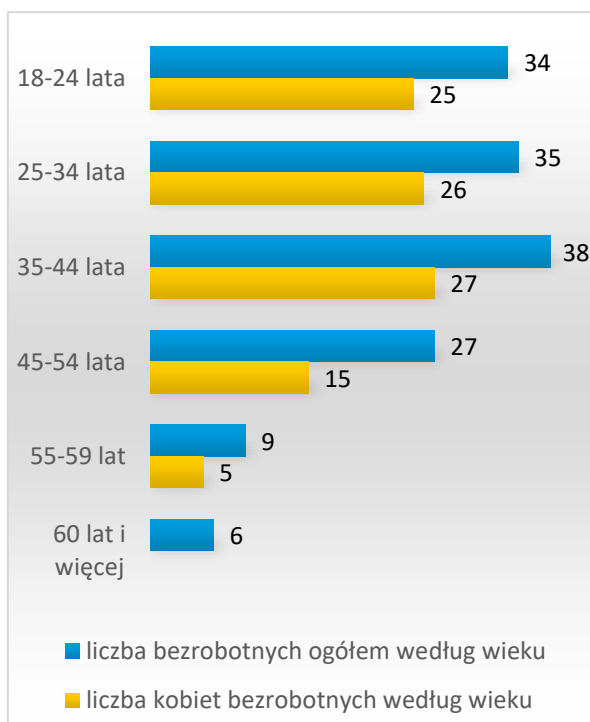
Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w latach 2022-2024 liczba osób bezrobotnych w gminie utrzymywała się na zbliżonym poziomie (po 149 w 2022 r. i w 2024 r. oraz 150 w 2023 r.). Wśród osób pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety (82 w 2022 r., 103 w 2023 r., 98 w 2024 r.). W latach 2023-2024 udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym był nieco wyższy niż w 2022 r. (3% w 2022 r., po 3,1% w latach 2023-2024).

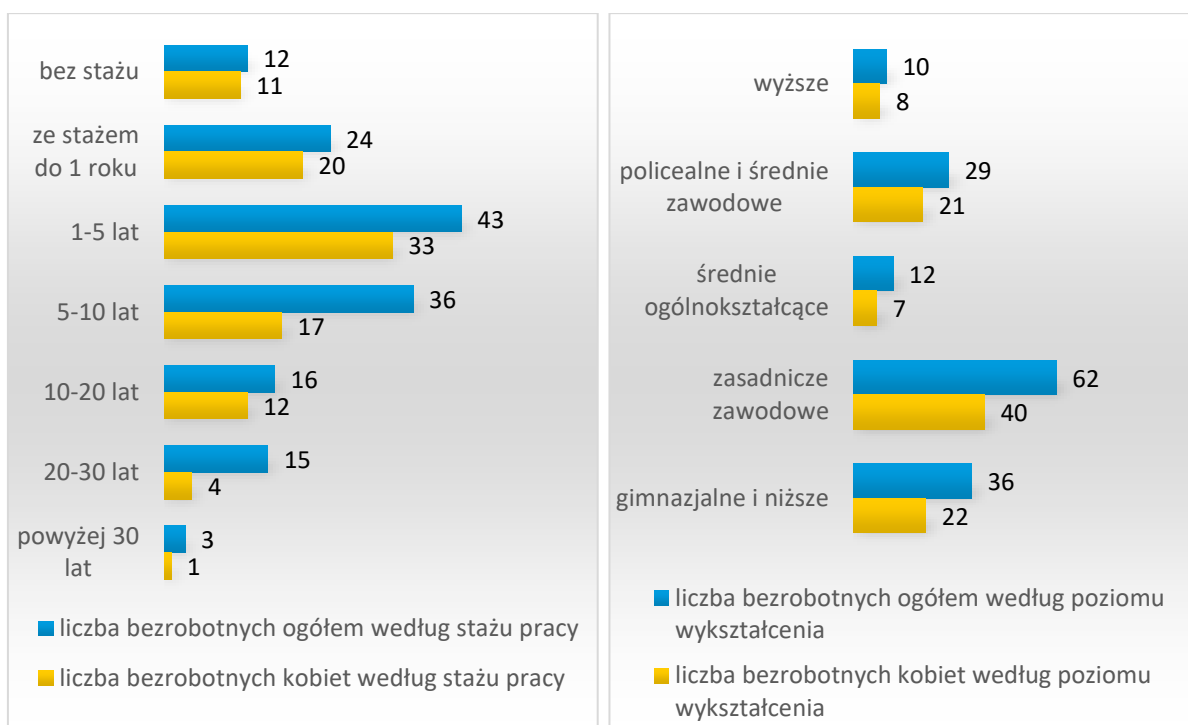
Wśród pozostających bez pracy w 2024 r. dominowały osoby w wieku 35-44 lata (38 osób, w tym 27 kobiet), 25-34 lata (35 osób, w tym 26 kobiet) i 18-24 lata (34 osoby, w tym 25 kobiet), osoby pozostające bez pracy od 6 do 12 miesięcy (33 osoby, w tym 24 kobiety) i od 1 do 3 miesięcy (31 osób, w tym 16 kobiet), osoby ze stażem pracy od roku do 5 lat (43 osoby, w tym 33 kobiety) i od 5 do 10 lat (36 osób, w tym 17 kobiet) oraz osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe (62 osoby, w tym 40 kobiet).

Dane szczegółowe na temat pracujących i bezrobotnych mieszkańców gminy, uwzględniające także podział bezrobotnych w gminie według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 11. Mieszkańcy gminy pracujący w gospodarce narodowej w latach 2022-2024**Wykres 12. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2022-2024**

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

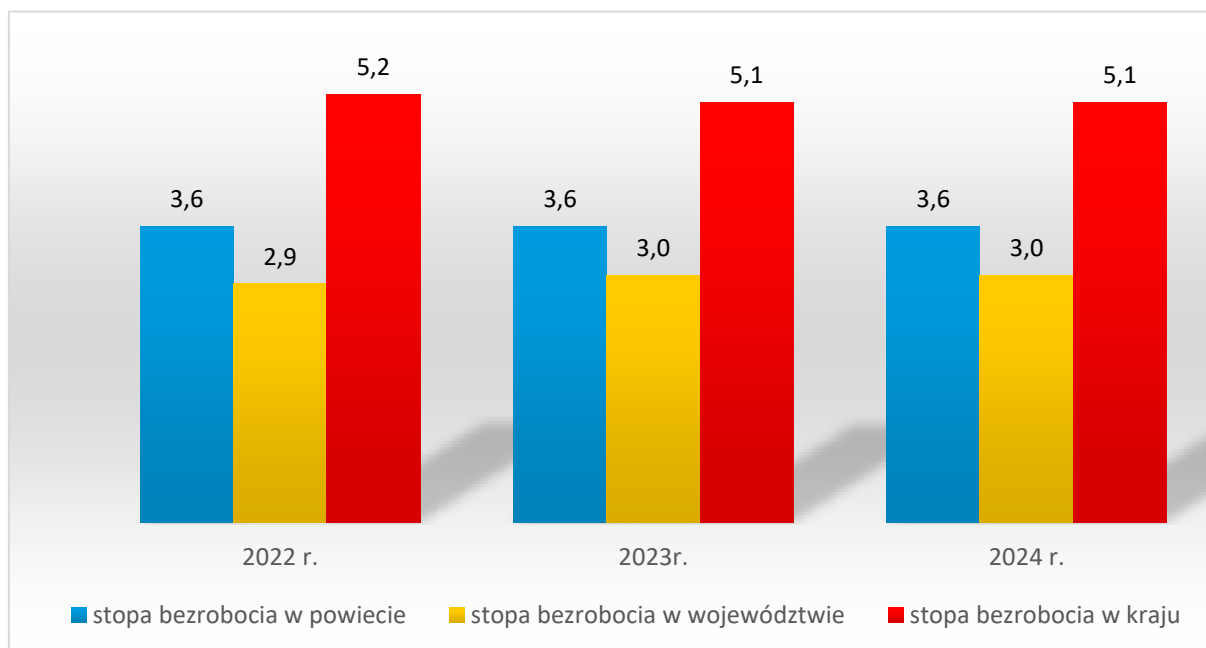
Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2024 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Rawiczu.

W latach 2022-2024 stopa bezrobocia w powiecie rawickim była nieco wyższa niż w województwie wielkopolskim, lecz niższa niż w kraju, przy czym na uwagę zasługuje fakt, iż wartości dla powiatu rawickiego utrzymywały się na stałym poziomie. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 17. Stopa bezrobocia w powiecie rawickim, w województwie wielkopolskim i w kraju w latach 2022-2024 (w %)

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) wykazało, że w 4 kwartale 2024 r. zaobserwowano spadek aktywności zawodowej ludności w kraju. Liczba pracujących i wskaźnik zatrudnienia były niższe niż w 3 kwartale 2024 r. Zmniejszyła się również liczba osób bezrobotnych oraz stopa bezrobocia. Wzrosła natomiast liczba osób biernych zawodowo.

W 4 kwartale 2024 r. osoby aktywne zawodowo stanowiły 58,5% ludności w wieku 15-89 lat. Wskaźnik ten był niższy zarówno w porównaniu z 3 kwartałem 2024 r. (niewielki spadek o 0,1%), jak i z 4 kwartałem 2023 r. (o 0,4%). Współczynnik aktywności zawodowej wyniósł wśród mężczyzn 65,5%, a wśród kobiet 51,9%. W 4 kwartale 2024 r. liczba osób aktywnych zawodowo w wieku 15-89 lat wyniosła 17.742 tys., w tym 17.247 tys. stanowili pracujący, natomiast 495 tys. – bezrobotni. Grupa ta zmniejszyła się w stosunku do 3 kwartału 2024 r. (o 56 tys. osób, tj. o 0,3%), jak i w odniesieniu do 4 kwartału 2023 r. (o 128 tys., tj. o 0,7%).

W zbiorowości osób biernych zawodowo w wieku 15-74 lata, liczącej w 4 kwartale 2024 r. 10.008 tys. ponad połowę stanowili emeryci (51,3%), a drugą w kolejności grupą byli uczniowie i studenci (22,8%). Warto zauważyć, że nauka, uzupełnianie kwalifikacji oraz choroba lub niepełnosprawność częściej były przyczynami bierności zawodowej wśród mężczyzn (odpowiednio: 27,4% i 16,8%) niż wśród kobiet (odpowiednio: 19,6% i 6,9%). Z drugiej strony obowiązki rodzinne znacznie częściej były przyczyną bierności zawodowej kobiet (11,7%) niż mężczyzn (1,3%).

3. PRZEWYCIĘŻANIE TRUDNYCH SYTUACJI ŻYCIOWYCH I WSPIERANIE RODZIN

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej). Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to z kolei zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji (art. 2 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

W gminie Bojanowo zadania z zakresu pomocy społecznej i wspierania rodziny wykonuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Bojanowie. Podejmuje on działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawa o Karcie Dużej Rodziny, ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci i ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

W 2024 r. kadrę OPS-u stanowiło 25 osób, w tym 2 osoby kadry kierowniczej, 5 pracowników socjalnych oraz 18 pozostałych pracowników. W analizowanym roku Ośrodek spełniał wynikający z art. 110 ust. 11-12 ustawy o pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców lub 50 rodzin na 1 pracownika socjalnego, nie mniej niż 3 pracowników.

Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w OPS-ie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Kadra OPS-u w 2024 r.

	liczba osób
kadra kierownicza	2
pracownicy socjalni	5
pozostali pracownicy	18
w tym:	
główna księgowa	1
kierownik Klubu Seniora	1
asystent rodziny	1
inspektor do świadczeń rodzinnych, dodatków mieszkaniowych, funduszu alimentacyjnego	2
referent	1
opiekunki środowiskowe	10
pomoc administracyjna	2

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bojanowie.

W latach 2023-2024 wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie były niższe niż w 2022 r. (18.321.501 zł w 2022 r., 8 794.920 zł w 2023 r., 10.222.612 zł w 2024 r.). Przyczyniło się do tego głównie przeniesienie realizacji wypłaty świadczeń wychowawczych do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz zakończenie jednorazowej wypłaty dodatku węglowego. W analizowanym okresie stale zwiększały się wydatki m.in. w takich rozdziałach jak: przeciwdziałanie

alkoholizmowi, domy pomocy społecznej, przeciwdziałanie przemocy domowej, świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, rodziny zastępcze i składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2022-2024

rozdziały	wysokość wydatków (w zł)		
	w 2022 r.	w 2023 r.	w 2024 r.
ogółem	18.321.501	8.794.920	10.222.612
w tym w budżecie OPS-u	18.321.501	8.794.920	10.222.612
ochrona zdrowia			
przeciwdziałanie narkomanii	0	0	25.000
przeciwdziałanie alkoholizmowi	184.927	300.432	315.558
pomoc społeczna			
domy pomocy społecznej	788.285	1.004.189	1.305.571
przeciwdziałanie przemocy w rodzinie/domowej	2.500	4.787	16.091
składki na ubezpieczenia zdrowotne	20.836	20.115	29.087
zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	350.806	393.127	347.576
dodatki mieszkaniowe	157.887	185.989	170.929
zasiłki stałe	247.414	240.407	356.697
Ośrodek Pomocy Społecznej	1.611.174	1.904.586	2.070.961
pomoc w zakresie dożywiania	142.080	162.142	147.988
pozostała działalność	831.862	190	397.438
pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej			
pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	6.006.250	38.791	37.305
edukacyjna opieka wychowawcza			
pomoc materialna dla uczniów	111.660	129.688	107.320
rodzina			
świadczenie wychowawcze	3.899.875	0	0
świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	3.628.828	4.026.312	4.445.768
wspieranie rodziny	75.937	64.647	67.576
rodziny zastępcze	231.648	275.233	330.652
składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne	29.532	44.475	51.095

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bojanowie.

Świadczenia pomocy społecznej udzielane przez OPS mają głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2022-2024 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez OPS w latach 2022-2024

formy świadczeń		liczba osób, którym przyznano świadczenie			kwota świadczeń		
		2022 r.	2023 r.	2024 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
pieniężne	zasiłek stały	40	37	42	247.414	240.407	356.697
	zasiłek okresowy	76	67	60	255.271	253.233	247.000
	zasiłek celowy	90	89	74	109.505	161.494	116.726
niepieniężne	posiłek	105	116	107	112.206	126.686	115.607
	schronienie	1	0	0	2.320	0	0
	ubranie	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	0	0	0	0	0	0
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	18	21	25	631.438	835.375	1.153.984
usługi	usługi opiekuńcze	53	50	49	158.120	318.480	383.281
	specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	0	0	0
	poradnictwo specjalistyczne	7*	19*	15*	X	X	X
	praca socjalna	225*	31*	33*	X	X	X
	interwencja kryzysowa	0*	0*	0*	X	X	X
	kontrakt socjalny	0	0	0	X	X	X
	projekt socjalny	0	0	0	X	X	X

*liczba rodzin

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bojanowie.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2022-2024 był zasiłek celowy. Jest on przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, dopłat za gaz, energię, wodę i czynsz, a także kosztów pogrzebu. W 2024 r. liczba osób objętych

zasiłkiem celowym była niższa niż w latach 2022-2023 (90 w 2022 r., 89 w 2023 r., 74 w 2024 r.).

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił z kolei posiłek, który był wsparciem udzielanym w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 oraz wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028. Głównym założeniem Programów było i jest zapewnienie pomocy zarówno dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji, jak i osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach. Istotny element Programu to zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenia gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. Liczba osób objętych posiłkiem ulegała niewielkim wahaniom (105 w 2022 r., 116 w 2023 r., 107 w 2024 r.).

Istotne znaczenie miało również kierowanie i pokrywanie kosztów umieszczenia mieszkańców w domach pomocy społecznej. Ich liczba rosła z roku na rok (z 18 w 2022 r. do 25 w 2024 r.).

Wśród usług kluczową rolę odgrywała praca socjalna, mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych i tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Liczba rodzin objętych pracą socjalną w latach 2023-2024 była znacznie niższa niż w 2022 r. (225 w 2022 r., 31 w 2023 r., 33 w 2024 r.).

Realizując zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej, w latach 2022-2024 OPS zapewniał pomoc asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz ponosił odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej. W analizowanym okresie pracował 1 asystent rodziny, pod którego opieką pozostawało odpowiednio 15, 16 i 15 rodzin, a liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej wyniosła odpowiednio 15, 18 i 18, przy czym większość z nich przebywała w rodzinach zastępczych.

Dane szczegółowe na temat rodzin objętych wsparciem przez asystenta rodziny oraz dzieci z gminy w pieczy zastępczej przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 5. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny w gminie oraz dzieci z gminy w pieczy zastępczej w latach 2022-2024

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
liczba asystentów rodziny	1	1	1
liczba rodzin objętych wsparciem przez asystenta rodziny	15	16	15
liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej ogółem	15	18	18
liczba dzieci w rodzinie zastępczej	11	11	12
w tym: liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	4	7	6
odpłatność gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej (w zł)	231.675	275.233	330.652

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bojanowie.

W latach 2022-2024 OPS zajmował się także przyznawaniem i wypłacaniem świadczeń rodzinnych, których ogólna liczba z roku na rok zmniejsza się (z 11.738 w 2022 r. do 8.741 w 2024 r.), podobnie jak liczba wypłaconych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków (z 7.419 w 2022 r. do 4.677 w 2024 r.).

Dane szczegółowe na temat przyznanych w gminie świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Świadczenia rodzinne wypłacone w gminie w latach 2022-2024

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	7.419	6.147	4.677
zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	3.433	3.446	3.231
świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	575	676	614
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	23	7	0
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	51	39	25
świadczenie rodzicielskie			
liczba świadczeń	237	253	194
ogółem			
liczba świadczeń	11.738	10.568	8.741

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bojanowie.

W latach 2023-2024 Ośrodek przyznał także po 1 jednorazowym świadczeniu z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie to

przyznawane jest w oparciu o art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, wynosi 4.000 zł i jest finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa.

Kolejną formę pomocy udzielanej przez GOPS stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W 2024 r. liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, była niższa niż w latach 2022-2023 (30 w 2022 r., 29 w 2023 r., 23 w 2024 r.), a liczba wypłaconych świadczeń spadała z roku na rok (z 592 w 2022 r. do 533 w 2024 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacone w gminie w latach 2022-2024

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	30	29	23
liczba wypłaconych świadczeń	592	581	533
łączna kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	222.659	217.934	212.825

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bojanowie.

Realizując zapisy ustawy o Karcie Dużej Rodziny, stanowiącej system zniżek dla rodzin wielodzietnych, w latach 2022-2024 w gminie wydawano Karty Dużej Rodziny. Ich liczba z roku na rok spadała (319 w 2022 r., 195 w 2023 r., 80 w 2024 r.). Na wysoka liczbę kart wydanych w 2022 r. miało wpływ uprawnienie do skorzystania z wyższego limitu zużycia energii po cenach zamrożonych.

W analizowanym okresie OPS realizował również zadania z zakresu przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (domowej), świadcząc pracę socjalną wobec osób doznających przemocy i stosujących przemoc, zapewniając rodzinom wsparcie oraz będąc odpowiedzialnym za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego.

W 2024 r. w gminie realizowano Program Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością (objęto nim 7 osób, realizując 2.394 godziny usług), Program Razem Przeciw Wykluczeniu, polegający na bezpłatnej wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego (podpisano 44 umowy) oraz kontynuowano wdrożony pilotażowo w 2022 r. Wielkopolski System Opieki Seniora (Wielkopolski SOS) – całodobowy system teleopieki za pomocą opasek, z którego skorzystało 20 osób, w wieku powyżej 60. roku życia.

Pomoc społeczna polega również na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Obejmuje ona zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Na terenie gminy Bojanowo, poza Ośrodkiem Pomocy Społecznej, funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej w Pakówce. Od marca 2024 r. w strukturze Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonuje Klub Seniora. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Podmioty udzielające wsparcia w gminie

nazwa i adres instytucji	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta
Klub Seniora w Bojanowie ul. Drzymały 28, 63-940 Bojanowo	Zakres oferowanych usług: organizacja i aktywizacja życia osobom w wieku senioralnym, integracja, poprawa sprawności psychofizycznej. Kategoria klienta: osoby starsze.
Dom Pomocy Społecznej w Pakówce Pakówka 42, 63-940 Bojanowo	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby dorosłe z niepełnosprawnością intelektualną.

Źródło danych: Urząd Miejski w Bojanowie.

Mieszkańcy gminy mają również możliwość korzystania z oferty instytucji wsparcia poza gminą. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Podmioty udzielające wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy

nazwa i adres instytucji	zakres oferowanych usług i kategoria klienta
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rawiczu ul. Dworcowa 1, 63-900 Rawicz	Zakres oferowanych usług: realizacja zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej, rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy domowej, rehabilitacji społecznej oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Kategoria klienta: mieszkańcy powiatu.
Dom Pomocy Społecznej w Chumiętkach Chumiętki 22, 63-840 Krobia	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby przewlekłe somatycznie chore.
Dom Pomocy Społecznej w Osieku Osiek 54, 63-920 Pakosław	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: mężczyźni przewlekłe psychicznie chorzy.
Dom Pomocy Społecznej w Łubowie Łubowo 14c, 62-260 Łubowo	Zakres oferowanych usług: placówka prywatna, pobyt długoterminowy, krótkoterminowy, dzienny, stała opieka pielęgnarska. Kategoria klienta: osoby wymagające stałej lub czasowej opieki.

Dom Pomocy Społecznej we Wronińcu Wroniniec 59, 56-215 Wroniniec	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: mężczyźni przewlekłe psychicznie chorzy.
Dom Pomocy Społecznej w Tursku ul. Lipowa 18, 69-200 Sulęcín	Zakres oferowanych usług: Kategoria klienta: osoby przewlekłe somatycznie chore, z niepełnosprawnością fizyczną, z chorobą otępienną
Dom Pomocy Społecznej w Baszkowie 63-741 Baszków 112	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby przewlekłe somatycznie chore, osoby psychicznie chore.
Warsztaty Terapii Zajęciowej w Miejskiej Górze ul. Szkolna 1, 63-910 Miejska Górka	Zakres oferowanych usług: rehabilitacja ruchowa, psychologiczna, pedagogiczna i logopedyczna. Kategoria klienta: osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności.
Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Rawiczu ul. gen. Grota Roweckiego 4A, 63-900 Rawicz	Zakres oferowanych usług: arteterapia, rehabilitacja ruchowa, zajęcia edukacyjne, zajęcia kulturalno-rozrywkowe i rekreacyjne. Kategoria klienta: osoby starsze, osoby o zmniejszonej sprawności psychofizycznej.
Środowiskowy Dom Samopomocy w Rawiczu ul. gen. Grota Roweckiego 9, 63-900 Rawicz	Zakres oferowanych usług: ośrodek wsparcia dziennego, umożliwia integrację społeczną, indywidualny rozwój, wspiera w samodzielności. Kategoria klienta: osoby psychicznie chore, z upośledzeniem umysłowym, z zaburzeniami psychicznymi.
Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Łaszczynie Łaszczyn 63, 63-900 Rawicz	Zakres oferowanych usług: pomoc psychologiczna, socjalna i prawna, schronienie (do 3 miesięcy) w sytuacjach tego wymagających w celu zapewnienia bezpieczeństwa i wsparcie psychiczne. Kategoria klienta: osoby doświadczające kryzysu, np. przemocy domowej, klęski żywiołowej czy zdarzenia losowego.
Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Zdunach ul. Strzelecka 10, 64-760 Zduny	Zakres oferowanych usług: całodobowe schronienie, pomoc psychologiczna, prawna, medyczna i socjalna, terapia (indywidualna, grupowe). Kategoria klienta: osoby w kryzysie, w tym osoby doznające przemocy domowej
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Mały Dworek” w Łaszczynie Łaszczyn 63, 63-900 Rawicz	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka i wychowanie zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Kategoria klienta: dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej, rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
Schronisko dla Bezdomnych w Lesznie ul. Towarowa 10, 64-100 Leszno	Zakres oferowanych usług: schronienie, wyżywienie, pomoc socjalna i psychologiczna. Kategoria klienta: osoby w kryzysie bezdomności.

Schronisko dla Bezdomnych Stowarzyszenia „Z sercem na dłoni” w Bydgoszczy ul. Siedlecka 8b, 85-403 Bydgoszcz	Zakres oferowanych usług: schronienie, wyżywienie, pomoc socjalna i psychologiczna, usługi opiekuńcze. Kategoria klienta: osoby w kryzysie bezdomności.
Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Rawiczu ul. gen. Grota Roweckiego 9e, 63-900 Rawicz	Zakres oferowanych usług: udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, logopedycznej, pomocy w wyborze zawodu i kierunku kształcenia oraz udzielanie rodzicom i nauczycielom porad związanych z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży. Kategoria klienta: dzieci, młodzież, pedagodzy, nauczyciele i rodzice.

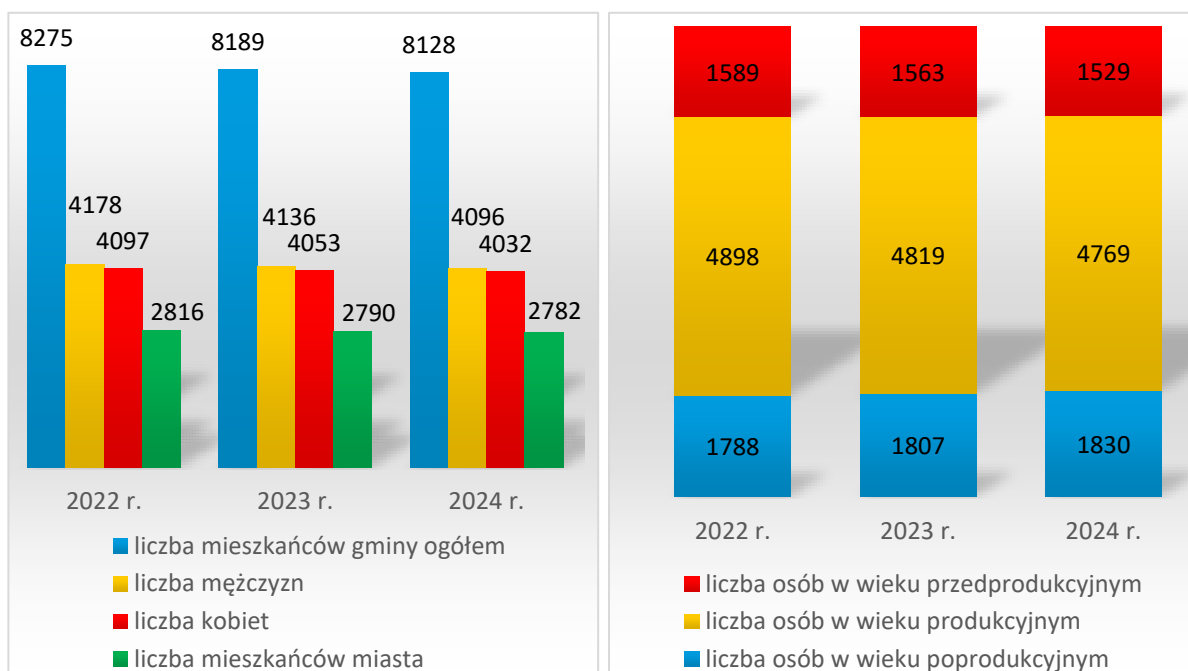
Źródło danych: Urząd Miejski w Bojanowie, Starostwo Powiatowe i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rawiczu.

4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I PROCES STARZENIA SIĘ

Z danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 wynika, że w Polsce mieszka 38.036 tys. osób (48,3% populacji stanowią mężczyźni, a 51,7% kobiety). W ciągu dekady liczba ludności kraju zmniejszyła się o 476 tys. osób. Liczba ludności Polski spada systematycznie od 2013 r.; na koniec 2024 r. roku liczba ludności Polski wyniosła 37 mln 489 tys., czyli o ponad 147 tys. mniej niż w końcu 2023 r. a demografowie prognozują, że trend spadkowy utrzyma się przez wiele następnych lat i prawdopodobne, że w 2035 r. Polska liczyć będzie już tylko ok. 36 mln mieszkańców, a do 2060 r. przewiduje się spadek do 30,4 mln osób. Jako możliwe przyczyny wskazywane są uwarunkowania ekonomiczne, demograficzne i kulturowe. Przy czym procesy nie przebiegają jednakowo dla każdego regionu.

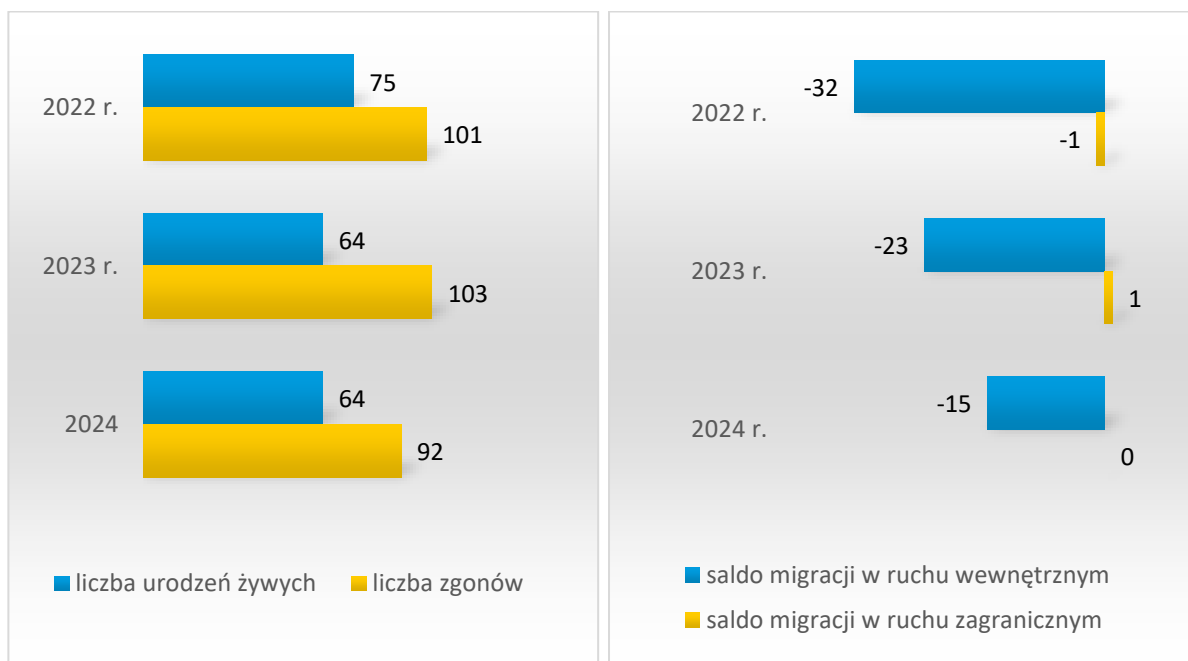
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2022-2024 liczba ludności gminy Bojanowo stale zmniejszała się (z 8.275 w 2022 r. do 8.128 w 2024 r.). Na koniec kolejnych lat większość wśród mieszkańców stanowili mężczyźni oraz osoby zamieszkujące tereny wiejskie gminy.

W analizowanym okresie systematycznie spadała liczba dzieci i młodzieży oraz osób w wieku produkcyjnym, stale rosła natomiast liczba osób starszych. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 18-19. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2022-2024

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2022-2024 przyrost naturalny w gminie i saldo migracji ludności były ujemne (odpowiednio -26 i -33 w 2022 r., -39 i -22 w 2023 r., -28 i -15 w 2024 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 20-21. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2022-2024

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Analizując sytuację demograficzną w gminie, należy zwrócić uwagę na systematycznie rosnący udział osób starszych w populacji gminy. W latach 2022-2024 współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi był wysoki i stale zwiększał się (z 28,1% w 2022 r. do 29,4% w 2024 r.), podobnie jak odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców gminy (z 21,6% w 2022 r. do 22,5% w 2024 r.) Na tej podstawie przypuszczać należy, że gmina doświadcza postępującego procesu starzenia się społeczności lokalnej.

Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego 2021 wskazują na duże zmiany w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku w całym kraju. W okresie między spisowym zmniejszył się odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym – z 18,7% w 2011 r. do 18,4% w 2021 r., a także w wieku produkcyjnym – z 64,4% w 2011 r. do 59,3% w 2021 r. Wyraźnie zwiększył się natomiast udział ludności w wieku poprodukcyjnym – z 16,9% do 22,3%, co oznacza, że w ciągu dekady przybyło blisko 2 miliony osób w grupie wieku 60/65 lat i więcej, a tym samym już więcej niż co 5 mieszkaniiec Polski ma ponad 60 lat.

Mający obecnie miejsce dynamiczny proces starzenia się społeczeństw postępuje wskutek nakładania się spadku liczby urodzeń przy jednoczesnym wydłużaniu średniej długości życia. Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego do 2060 r. liczba osób w wieku 65 lat i więcej wzrośnie w porównaniu do 2022 r. średnio o 37%, natomiast liczba osób w wieku 85 lat i więcej wzrośnie co najmniej o 83%.

Systematyczne postępowanie zjawiska starzenia się wymaga podjęcia z wyprzedzeniem działań zmierzających do stworzenia nowoczesnego systemu polityki społecznej ukierunkowanej na zaspokajanie specyficznych potrzeb osób starszych. Starzenie się i starość jawią się jednym z kluczowych problemów zarówno w aspekcie ekonomicznym i medycznym, jak i etycznym.

Postępujący proces starzenia się lokalnej społeczności staje się nowym wyzwaniem dla pomocy społecznej. Istnieje potrzeba podjęcia działań adresowanych do 2 grup – prewencyjnych, zapobiegających chorobom i niedołęstwu, umożliwiających podnoszenie jakości życia i wykorzystanie potencjału młodszych oraz opiekuńczych wobec starszych.

Mając na uwadze zróżnicowanie grupy seniorów nie można postrzegać ich potrzeb i potencjału w jednakowy sposób. W tej grupie znajdują się zarówno osoby aktywne fizycznie i społecznie, samodzielne, utrzymujące satysfakcjonujące relacje z bliskimi i przyjaciółmi; osoby samodzielne, które mają potencjał i chęć

rozwoju, ale potrzebują zachęty, informacji i wskazówek do aktywnego udziału w życiu społecznym; osoby częściowo zależne, które potrzebują czasowego wsparcia i opieki, jak również osoby niesamodzielne, całkowicie zależne od pomocy innych. Planując i realizując działania na rzecz seniorów należy więc uwzględnić potrzeby każdej z tych grup.

W gminie Bojanowo obserwuje się wzrost liczby osób starszych, samotnych, niesamodzielnych, zmagających się z chorobami, trudnościami w poruszaniu, mających kłopoty z adaptacją do zmian i zależnością od innych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Bojanowie wspiera osoby starsze, m.in. poprzez pracę socjalną, usługi opiekuńcze, pomoc finansową i kierowanie do domów pomocy społecznej.

Poniższa tabela zawiera dane szczegółowe na temat usług opiekuńczych świadczonych seniorom w gminie.

Tabela 10. Usługi opiekuńcze świadczone seniorom w gminie w latach 2022-2024

formy świadczeń	liczba osób, którym przyznano świadczenie			liczba i kwota świadczeń		
	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
usługi opiekuńcze	50	50	49	13.911/ 158.120	13.738/ 318.480	13.740/ 383.281

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bojanowie.

Na terenie gminy organizowane są przedsięwzięcia kulturalne, rozrywkowe i sportowo-rekreacyjne, w których mogą uczestniczyć seniorzy w miarę swoich możliwości oraz adresowane stricte do tej grupy wiekowej. Są to m.in. Rowerówka Łączymy Pokolenia, Dzień Seniora, a także wyjazdy na spektakle kulturalne i wycieczki krajoznawcze (m.in. do Kórnik, Książa).

Poza Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Bojanowie, na terenie gminy działają także inne podmioty świadczące i mogące, w razie potrzeby, świadczyć wsparcie seniorom z gminy. Są to: Gminne Centrum Kultury, Sportu, Turystyki i Rekreacji w Bojanowie, Miejska Biblioteka Publiczna w Bojanowie, Klub „Senior+” w Bojanowie, pomagający w integracji, usprawnieniu psychoruchowym, rozwijaniu umiejętności komunikowania się i współżycia w grupie, Stowarzyszenie K.L.A.R organizujące wyjazdy i spotkania integracyjne, Stowarzyszenie zGrani, oferujące aktywne spędzanie czasu wolnego poprzez gry i wycieczki, oraz działające w gminie Koła Gospodyń Wiejskich.

5. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W gminie Bojanowo funkcjonuje 1 podmiot wykonujący działalność leczniczą i działają 2 apteki. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Podmioty lecznicze i apteki w gminie

nazwa podmiotu	adres podmiotu
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” w Bojanowie	ul. Dworcowa 20, 63-940 Bojanowo
Indywidualna Praktyka Lekarska w Bojanowie, lek. stomatolog Iwona Bańkowska	ul. Dworcowa 20, 63-940 Bojanowo
Indywidualna Praktyka Lekarska w Bojanowie, Szymon Jagodziński	ul. Dworcowa 20, 63-940 Bojanowo
Indywidualna Praktyka Lekarska w Bojanowie, Witold Kolibabka	ul. Dworcowa 20, 63-940 Bojanowo
Apteka „Świat Zdrowia” w Bojanowie	ul. Rynek 33, 63-940 Bojanowo
Apteka „Pod Wagą” w Bojanowie	ul. Dworcowa 20, 63-940 Bojanowo

Źródło danych: Urząd Miejski w Bojanowie.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2024 r. liczba porad udzielonych w gminie w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (podstawowej i specjalistycznej) była znacznie wyższa niż w latach 2022-2023 (40.314 w 2022 r., 36.541 w 2023 r., 63.473 w 2024 r.). Na terenie gminy brakuje takich lekarzy specjalistów, jak: dermatolog i alergolog.

Specjalistyczne świadczenia zdrowotne, świadczenia zdrowotne w warunkach zamkniętych oraz nocną i świąteczną opiekę lekarską i pielęgniarскую dla mieszkańców gminy realizują placówki funkcjonujące w Rawiczu i Lesznie. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Podmioty lecznicze realizujące świadczenia specjalistyczne świadczenia zdrowotne, świadczenia zdrowotne w warunkach zamkniętych oraz nocną i świąteczną opiekę lekarską i pielęgniarскую dla mieszkańców gminy

nazwa podmiotu	adres podmiotu
Szpital Powiatowy w Rawiczu Sp. z o.o	ul. gen. Grota Roweckiego 5, 63-900 Rawicz
Wojewódzki Szpital Wielospecjalistyczny im. dr. Jana Jonstona w Lesznie	ul. Kiepury 45, 64-100 Leszno
Leszczyńskie Centrum Medyczne „Ventriculus” w Lesznie	ul. Słowiańska 41, 64-100 Leszno

Źródło danych: Urząd Miejski w Bojanowie.

Schorzeniami najczęściej stwierdzanymi u dorosłej populacji są choroby układu krążenia. Obok schorzeń narządów ruchu i neurologicznych należą one do najczęstszych przyczyn niepełnosprawności, która oznacza trwałą lub okresową

niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Relatywnie rzadziej o obniżonej sprawności w codziennym życiu decydują uszkodzenia narządu wzroku i słuchu, choroba psychiczna oraz upośledzenie umysłowe.

Orzecznictwem o niepełnosprawności w odniesieniu do mieszkańców gminy Bojanowo zajmuje się Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Rawiczu. Według jego danych, w latach 2022-2024 liczba wydanych mieszkańcom gminy orzeczeń o niepełnosprawności (dla dzieci do 16. roku życia) zwiększała się z roku na rok (z 16 w 2022 r. do 36 w 2024 r.), podobnie jak liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (dla osób powyżej 16. roku życia; (ze 137 w 2022 r. do 248 w 2024 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZON w Rawiczu do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2022-2024

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
liczba osób zaliczonych do niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności	153	247	284
w tym: liczba osób do 16. roku życia zaliczonych do niepełnosprawności	16	24	36
liczba osób w wieku 16 lat i więcej zaliczonych do stopnia niepełnosprawności	137	223	248
w tym: liczba osób w wieku 16 lat i więcej zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności	18	20	21
liczba osób w wieku 16 lat i więcej zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności	60	123	136
liczba osób w wieku 16 lat i więcej zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności	59	80	91

Źródło danych: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Rawiczu.

Do głównych przyczyn niepełnosprawności w gronie dzieci do 16. roku życia należały: zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu (3 osoby w 2022 r., 5 w 2023 r., 7 w 2024 r.), choroby neurologiczne (2 osoby w 2022 r., 4 w 2023 r., 5 w 2024 r.), upośledzenie umysłowe (2 osoby w 2022 r., 2 w 2023 r., 5 w 2024 r.), inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego (2 osoby w 2022 r., 4 w 2023 r., 2 w 2024 r.) oraz upośledzenie narządu ruchu (1 osoba w 2022 r., 5 w 2024 r.). Z kolei wśród osób powyżej 16. roku życia zasadniczymi przyczynami niepełnosprawności były: upośledzenie narządu ruchu (41 w 2022 r.,

70 w 2023 r., 77 w 2024 r.), choroby układu oddechowego i krążenia (32 w 2022 r., 43 w 2023 r., 53 w 2024 r.), choroby neurologiczne (25 w 2022 r., 32 w 2023 r., 37 w 2024 r.), inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego (11 w 2022 r., 16 w 2023 r., 20 w 2024 r.) oraz choroby układu moczowo-płciowego (10 w 2022 r., 13 w 2023 r., 14 w 2024 r.).

Najważniejszymi problemami, które dotyczą osoby z niepełnosprawnością w gminie, są: bariery architektoniczne, deficyt miejsc spotkań i mała tolerancja wobec mieszkańców.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Bojanowie obejmuje wsparciem część osób z niepełnosprawnością, pomagając im wypełniać role społeczne i zawodowe. W 2022 r. z powodu niepełnosprawności ze świadczeń pomocy społecznej w gminie skorzystały 72 rodziny liczące 161 osób, rok później – 44 rodziny liczące 66 osób, a w 2024 r. – 43 rodzin liczących 58 osób.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat form pomocy udzielanej przez OPS osobom z niepełnosprawnością w gminie.

Tabela 14. Formy świadczeń dla osób z niepełnosprawnością udzielonych w gminie w latach 2021-2023

formy świadczeń	liczba osób, którym przyznano świadczenie			liczba świadczeń, kwota świadczeń		
	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
świadczenie pielęgnacyjne	48	56	51	575, 1.207.930	676, 1.640.928	614, 1.829.996
zasiłek pielęgnacyjny	286	287	269	3.433, 740.664	3.446, 743.785	3.231, 697.379
zasiłek stały	40	37	42	408, 247.414	405, 240.407	416, 356.697
zasiłek okresowy	76	67	60	584, 255.271	512, 253.233	458, 247.000
asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością	0	0	7	0	0	121.100

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bojanowie.

Poza Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Bojanowie, do podmiotów działających na rzecz mieszkańców gminy z niepełnosprawnością należą: m.in.: Domy Pomocy Społecznej w Pakówce, Osieku, Wronińcu, Tursku, Baszkowie, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Miejskiej Górze oraz Środowiskowy Dom Samopomocy w Rawiczu.

Do najważniejszych przedsięwzięć/ programów realizowanych na terenie gminy dla osób z niepełnosprawnością należą: Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością edycja 2024 i 2025, organizacja Dnia Pieczonego Ziemniaka oraz wyjazdy do kina organizowane przez Stowarzyszenie Razem Rażniej.

6. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC DOMOWA

Alkoholizm, narkomania i przemoc domowa są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy.

Wśród przyczyn popadania w uzależnienia zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia oraz czynniki osobowościowe, jak niskie poczucie własnej wartości, deficyty emocjonalne, brak umiejętności radzenia sobie z kryzysami życiowymi itp.

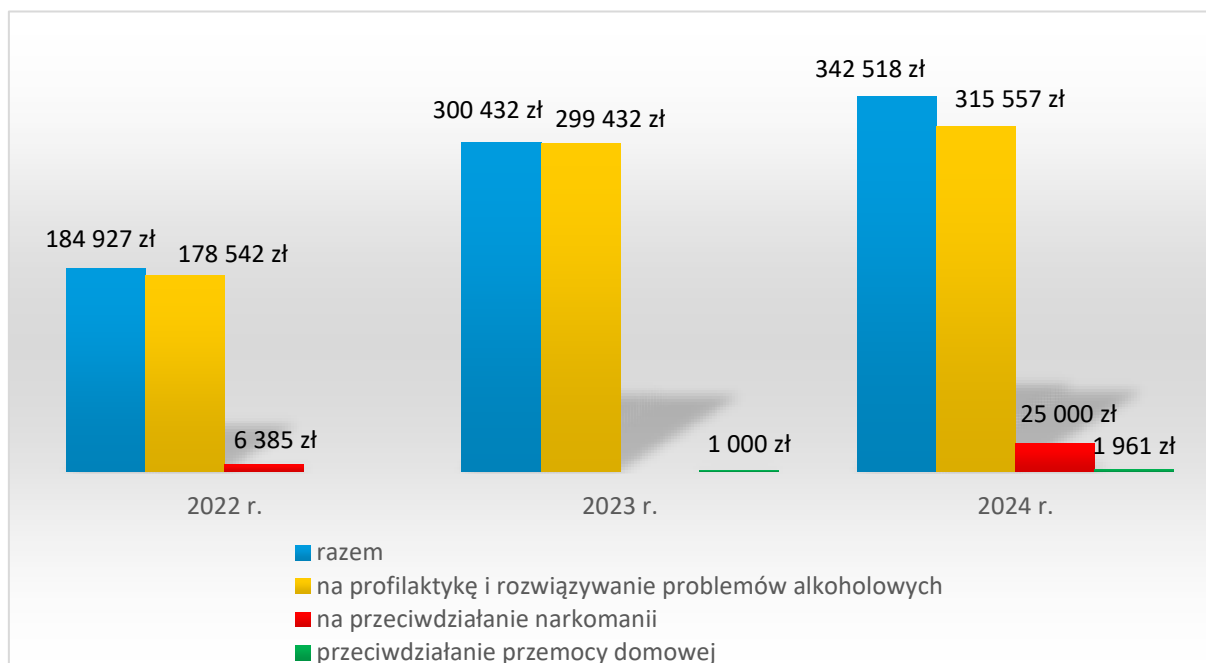
Szerzeniu się uzależnień sprzyjają coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających (najbardziej rozpowszechnionym i legalnym substancją psychoaktywną w Polsce jest alkohol), panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie środków odurzających jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach, ubóstwie, choć występuje również w rodzinach o wysokim statusie społecznym. Tło motywacyjne przemocy stanowią również czynniki psychologiczne po stronie osoby ją stosującej.

Doznającymi przemocy są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od osoby stosującej przemoc. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby z niepełnosprawnością, starsze i chore.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

Poniższy wykres przedstawia wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie Bojanowo na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie w latach 2022-2024.

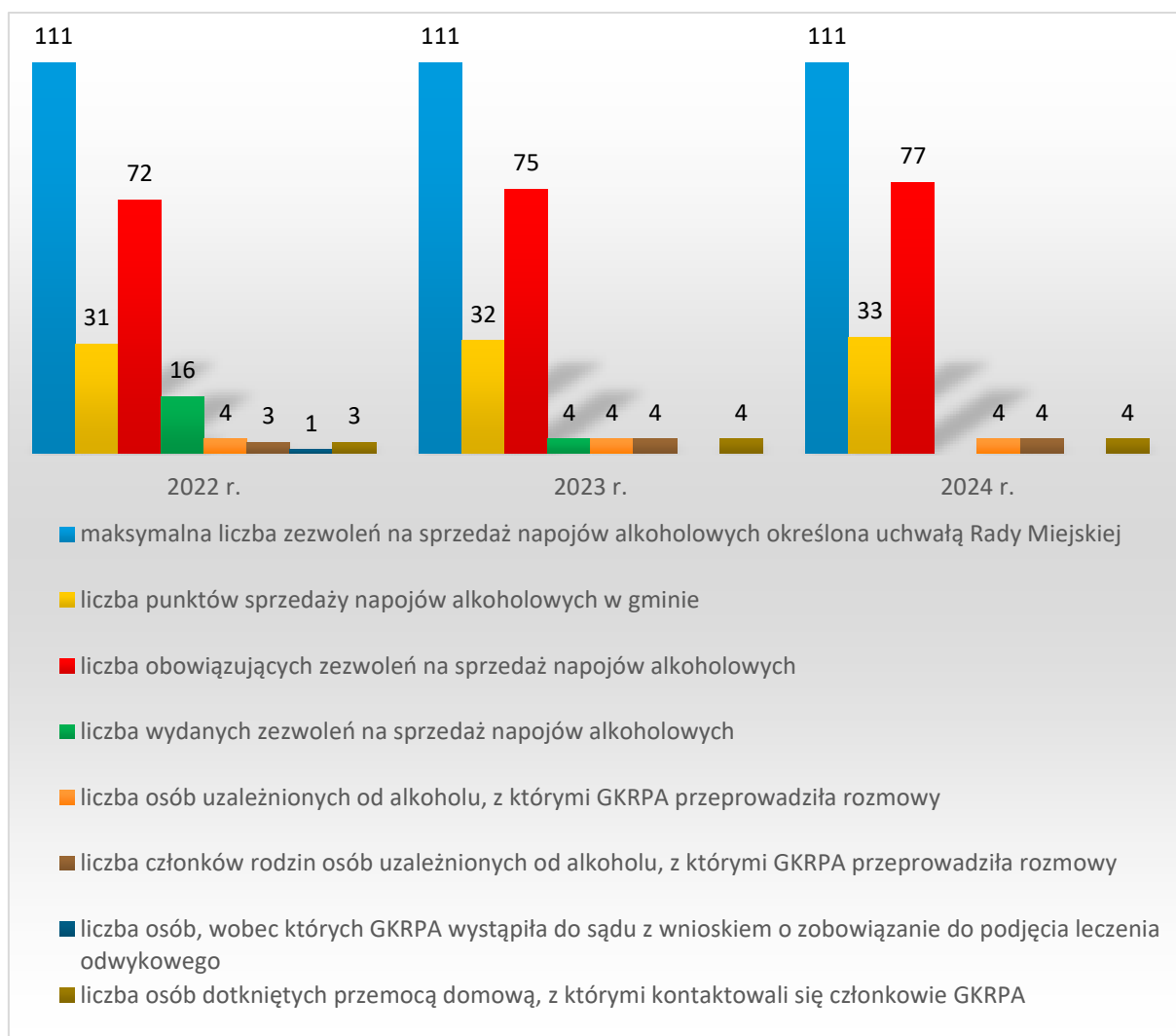
Wykres 22. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2022-2024

Źródło danych: Urząd Miejski w Bojanowie.

W latach 2022-2024 wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy domowej stale rosła (z 184.927 zł w 2022 r., 342.518 zł w 2024 r.).

Poniższy wykres przedstawia wybrane dane na temat rynku napojów alkoholowych w gminie Bojanowo, a także aktywności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która zajmuje się inicjowaniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz integracją społeczną osób uzależnionych. W ramach swoich zadań Komisja m.in. opiniuje wnioski w sprawie wydania lub cofnięcia zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, przeprowadza rozmowy motywujące, udziela porad osobom uzależnionym od alkoholu oraz członkom ich rodzin oraz podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Wykres 23. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2022-2024

Źródło danych: Urząd Miejski w Bojanowie.

W latach 2022-2024 określona uchwałą Rady Miejskiej maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w gminie była taka sama (po 111). Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych nieznacznie rosła (z 31 w 2022 r., do 33 w 2024 r.), podobnie jak liczba obowiązujących zezwoleń na ich sprzedaż (z 72 w 2022 r. do 77 w 2024 r.).

W analizowanym okresie liczba osób uzależnionych od alkoholu i członków rodzin tych osób, z którymi GKRPA przeprowadzała rozmowy była podobna (odpowiednio 4 i 3 w 2022 r., 4 i 4 w 2023 r., 4 i 4 w 2024 r.). Jedynie w 2022 r. GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie 1 osoby do podjęcia leczenia odwykowego.

Warto dodać, że w 2022 r. członkowie Komisji kontaktowali się z 10 osobami doznającymi przemocy domowej, 1 osobą ją stosującą, a w latach 2023-2024 z 4, w każdym roku, osobami stosującymi przemoc.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy domowej na terenie gminy odgrywają m.in.: Punkt Konsultacyjny, Ośrodek Pomocy Społecznej i Zespół Interdyscyplinarny w Bojanowie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rawiczu, Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Zdunach, Oddziały Leczenia Uzależnień I i II Wielkopolskiego Centrum Neuropsychiatrycznego im. Oskara Bielawskiego w Kościanie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Łaszczynie, Komenda Powiatowa Policji w Rawiczu i Rewiru Dzielnicowych w Bojanowie, Prokuratura Rejonowa i Sąd Rejonowy w Rawiczu.

Dane szczegółowe na temat podmiotów mogących wspierać mieszkańców gminy z problemami uzależnień i przemocy domowej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy z problemami uzależnień i przemocy domowej

nazwa podmiotu	adres podmiotu
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bojanowie	ul. Ratuszowa 10a, 63-940 Bojanowo
Punkt konsultacyjny przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bojanowie	ul. Ratuszowa 10a, 63-940 Bojanowo
Ośrodek Pomocy Społecznej w Bojanowie	ul. Rynek 12, 63-940 Bojanowo
Zespół Interdyscyplinarny w Bojanowie	ul. Rynek 12, 63-940 Bojanowo
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rawiczu	ul. Dworcowa 1, 63-900 Rawicz
Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Łaszczynie	Łaszczyn 63, 63-900 Rawicz
Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Zdunach	ul. Strzelecka 10, 64-760 Zduny
Neuropsychiatryczne im. Oskara Bielawskiego w Kościanie – Oddziały Leczenia Uzależnień I i II	ul. Śmigielska 53, 64-000 Kościan
Rewir Dzielnicowych w Bojanowie	ul. Dworcowa 25, 63-940 Bojanowo
Komenda Powiatowa Policji w Rawiczu	ul. Sienkiewicza 23, 63-900 Rawicz
Prokuratura Rejonowa w Rawiczu	ul. Wały Księcia Józefa Poniatowskiego 7, 63-900 Rawicz
Sąd Rejonowy w Rawiczu	ul. Buszy 1, 63-900 Rawicz

Źródło danych: Urząd Miejski w Bojanowie.

Punkt konsultacyjny przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bojanowie oferuje wsparcie prawnika, psychologa i członka GKRPA. W latach 2022-2024 w jego ramach objęto wsparciem odpowiednio ok. 90, 90 i 95 osób z problemami uzależnień i przemocy domowej, którym udzielono odpowiednio 180, 187 i 200 porad.

W 2024 r. liczba osób w rodzinach objętych wsparciem przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Bojanowie z powodu alkoholizmu była nieco niższa niż w latach 2022-2023 (37 osób w 29 rodzinach w 2022 r., 38 osób w 30 rodzinach w 2023 r., 34 osoby w 31 rodzinach w 2024 r.). Jednocześnie w 2024 r., w porównaniu z latami 2022-2023, znacznie spadła liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy domowej (23 osoby w 6 rodzinach w 2022 r., 27 osób w 7 rodzinach w 2023 r., 6 osób w 2 rodzinach w 2024 r.). W analizowanym okresie OPS świadczył także wsparcie z powodu narkomanii (2 osobom w 2022 r. i po 1 osobie w latach 2023-2024).

W analizowanym okresie Ośrodek był także odpowiedzialny za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego w Bojanowie. W latach 2022-2024 prowadzono odpowiednio 14, 16 i 18 procedur, którymi objęto odpowiednio 40, 58 i 59 osób. Warto dodać, że w 2024 r. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Zdunach objął wsparciem 1 osobę z gminy Bojanowo.

Działalność profilaktyczna z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej w gminie prowadzona jest głównie w ramach realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i gminnego programu przeciwdziałania przemocy w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. W latach 2022-2024 obejmowała ona m.in. organizowanie i realizowanie programów profilaktycznych (np. Debata – 57 uczestników w 2023 r., „Dzień profilaktyki”, „Biblio-wakacje zabawa – edukacja – profilaktyka”, „Poruszające bajki o emocjach” – 233 osoby w 2023 r. i 128 w 2024 r.), warsztaty profilaktyczne i terapeutyczne z zakresu przeciwdziałania przemocy, w tym cyberprzemocy, i ochrony zdrowia, jednorazowych prelekcji i pogadanek (20 uczestników w 2022 r., 120 w 2023 r., 60 w 2024 r.), spektakli (226 uczestników w 2022 r., 90 w 2024 r.), festynów i innych imprez plenerowych (600 uczestników w 2022 r., 700 w 2023 r., 400 w 2024 r.), imprez sportowych (90 uczestników w 2022 r.), warsztatów i szkoleń dla nauczycieli wychowawców (20 uczestników w 2022 r.), kolonii z programem zajęć profilaktycznych, w tym do

Niechorza (400 uczestników w 2022 r., 150 w 2024 r.), półkolonii pod hasłem „Lato w Bojanowie”, ferii „Ferie z biblioteką” i „Zima w Bojanowie” oraz programów artystyczno-profilaktycznych podczas Jarmarku Bożonarodzeniowego na Rynku w Bojanowie.

7. EDUKACJA I WYCHOWANIE, OPIEKA NAD DZIEĆMI DO LAT 3

Zadania oświatowe w gminie Bojanowo realizują 2 szkoły podstawowe, 4 przedszkola i 1 szkoła ponadpodstawowa. W roku szkolnym 2024/2025 do przedszkoli uczęszczało 287 dzieci, nad którymi opiekę sprawowało 28 nauczycieli, w szkołach podstawowych naukę od 58 nauczycieli pobierało 389 uczniów, a do szkoły ponadpodstawowej, w której zatrudnionych było 42 nauczycieli, uczęszczało 271 uczniów.

Prowadzona przez Starostę Rawickiego szkoła ponadpodstawowa, tj. Zespół Szkół Przyrodniczo-Technicznych Centrum Kształcenia Ustawicznego w Bojanowie, kształci w profilu rolniczym, informatycznym, techniczno-budowlanym i usługowym.

Dane szczegółowe na temat działających w gminie placówek oświatowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Placówki oświatowe w gminie

nazwa placówki	adres placówki
Szkoła Podstawowa im. Edmunda Bojanowskiego w Bojanowie	ul. Lipowa 2, 63-940 Bojanowo
Szkoła Podstawowa im. Arkadego Fiedlera w Golinie Wielkiej	Golina Wielka 65a, 63-940 Bojanowo
Przedszkole im. Misia Uszatka w Bojanowie	ul. Drzymały 28, 63-940 Bojanowo
Przedszkole w Trzeboszu	Trzebosz 12, 63-940 Bojanowo
Niepubliczne Przedszkole „Chatka Puchatka” Angelika Rajkowska w Bojanowie	ul. Powstańców Wielkopolskich 16, 63-940 Bojanowo
Niepubliczne Przedszkole Małych Odkrywców II w Bojanowie	ul. Sikorskiego 2, 63-940 Bojanowo
Zespół Szkół Przyrodniczo-Technicznych Centrum Kształcenia Ustawicznego w Bojanowie	ul. Dworcowa 29, 63-940 Bojanowo

Źródło danych: Urząd Miejski w Bojanowie.

Do 31 sierpnia 2024 r. w gminie funkcjonowała jeszcze Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Gościejewicach (52 uczniów) zlikwidowana uchwałą Rady Miejskiej w Bojanowie 13 czerwca 2024 r.

Gmina organizuje i finansuje dowóz dzieci do przedszkoli i uczniów do szkół na terenie gminy oraz dowóz do placówek specjalistycznych – Specjalistycznego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Rydzynie i Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego im. Piotrusia Pana w Lesznie. Ponadto refunduje rodzicom koszty dowozu dzieci z niepełnosprawnościami. W 2024 r. transportem na terenie gminy objęto 296 dzieci, dowozem do placówek specjalistycznych – 25 dzieci, a dowóz 6 dzieci z niepełnosprawnościami realizowali na koszt gminy rodzice. Koszt dowozu uczniów do szkół w 2024 r. wyniósł 618.330 złotych do placówek gminnych, 150.699 zł do placówek specjalistycznych i 56.928 zł refundacja dla rodziców.

Na terenie gminy działa również placówka świadcząca opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3. Jest nią Klub Malucha w Bojanowie (ul. Drzymały 28 63-940 Bojanowo). W roku szkolnym 2024/2025 placówka sprawowała opiekę nad 24 najmłodszymi dziećmi, którymi zajmowało się 4 opiekunów. Warto dodać, że według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2022-2024 liczba dzieci w wieku do lat 3. zmniejszała się w gminie z roku na rok (294 w 2022 r., 286 w 2023 r., 269 w 2024 r.).

8. KULTURA, SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Głównymi instytucjami prowadzącymi działalność kulturalną w gminie są Gminne Centrum Kultury, Sportu, Turystyki i Rekreacji w Bojanowie oraz Miejska Biblioteka Publiczna w Bojanowie.

Działalność statutowa GCKSTiR polega m.in. na: gromadzeniu, dokumentowaniu, tworzeniu, ochronie, archiwizowaniu i udostępnianiu dóbr kultury; tworzeniu warunków do rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania wiedzą i sztuką; inicjowaniu i organizowaniu działalności kulturalnej, artystycznej, sportowej, turystycznej i rekreacyjnej na terenie gminy; realizowaniu działalności społeczno-kulturalnej wśród dzieci i młodzieży we współdziałaniu ze szkołami, przedszkolami i organizacjami społecznymi; organizowaniu wystaw, wernisaży, spektakli, koncertów, festiwali, odczytów, imprez artystycznych, rozrywkowych, sportowych i wypoczynkowych; organizowaniu imprez z okazji świąt państwowych, regionalnych i rocznic okolicznościowych; otaczaniu opieką amatorskiego ruchu artystycznego i twórczości ludowej; wsparciu inicjatyw społecznych, kulturalnych i sportowych.

W Centrum prowadzone są zajęcia stałe adresowane do mieszkańców we wszystkich grupach wiekowych. Są to m.in. zajęcia artystyczne z rysunku, rzeźby, malarstwa i grafiki; zajęcia taneczne; zajęcia aerobiku i jogi; działa Grupa Rekonstrukcji Historycznej; organizowane są spotkania z kulturą i warsztaty podróżnicze. Placówka organizuje konkursy, koncerty i imprezy plenerowe.

Biblioteka zajmuje się w szczególności gromadzeniem, opracowywaniem, przechowywaniem i ochroną materiałów bibliotecznych, udostępnianiem zbiorów na miejscu i wypożyczaniem na zewnątrz, prowadzeniem wypożyczeń międzybibliotecznych z uwzględnieniem szczególnych potrzeb dzieci i młodzieży. Obok podstawowej działalności prowadzi działania kulturalno-oświatowe i promocyjne, organizuje konkursy czytelnicze, lekcje biblioteczne, spotkania autorskie dla dzieci i dorosłych, zajęcia literackie, plastyczne, wydarzenia okolicznościowe i patriotyczne. Biblioteka uczestniczy również w ogólnopolskich akcjach czytelniczych, jak: Narodowe Czytanie, Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom, Tydzień Bibliotek, Noc Bibliotek, Mała Książka – Wielki Człowiek. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2024 r. księgozbiór Biblioteki liczył 38.167 woluminów, liczba wypożyczeń księgozbioru na zewnątrz wyniosła 54.158, a liczba czytelników 1.402. W analizowanym roku zakupiono 1.440 książek i 35 audiobooków za kwotę 42.302 zł.

W 2024 r. Biblioteka zorganizowała ogółem 263 wydarzenia kulturalne, w tym: 69 spotkań czytelniczo-edukacyjnych, 8 spotkań autorskich i prelekcji, 54 spotkania z planszówkami, 6 wystaw i wernisaży oraz 82 zajęcia prowadzone w wakacje i ferie. Biblioteka zapewnia czytelnikom dostęp do komputerów podłączonych do sieci Internet – w bibliotece jest 7 komputerów udostępnianych czytelnikom.

Poniższa tabela zawiera wykaz placówek kulturalnych funkcjonujących w gminie.

Tabela 17. Placówki kulturalne w gminie

nazwa placówki	adres placówki
Gminne Centrum Kultury, Sportu, Turystyki i Rekreacji w Bojanowie	ul. Ratuszowa 10a, 63-940 Bojanowo
Miejska Biblioteka Publiczna w Bojanowie	Rynek 10, 63-940 Bojanowo

Źródło: Urząd Miejski w Bojanowie.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2024 r. Gminne Centrum Kultury, Sportu, Turystyki i Rekreacji w Bojanowie zorganizowało ogółem 174 imprezy w gminie, w których wzięło udział 24.893 osoby. Do najważniejszych imprez organizowanych na terenie gminy należą: Dni Bojanowa; Koncert Noworoczny; Integracyjny Dzień Dziecka; Dożynki Gminno-Parafialne; Obchody Odzyskania Niepodległości oraz koncert patriotyczny; Jarmark Bożonarodzeniowy; finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy; ferie zimowe „Zima w Bojanowie”; Bibliowakacje i Dzień Kobiet.

Gminne Centrum Kultury, Sportu, Turystyki i Rekreacji w Bojanowie organizuje także zajęcia oraz imprezy rekreacyjne i sportowe. Do najważniejszych należą: Rodzinna rowerówka; konkurs Powożenia Zaprzęgami Konnymi w Tarchalinie; Bieg Zwycięstwa; Bojanowski Duathlon; „Biegnij z Agromenem” biegi dla dzieci; Turniej Sołectw w Gminie Bojanowo; Grand Prix Polski w Molky; Mistrzostwa Bojanowa Juniorów i Mistrzostwa Bojanowa Mikstów; Ekstremalny Piknik na Torze Wylewisko; Otwarte Zawody Latawców – Święto Latawca; Gminne Zawody Sportowo-Pożarnicze; spływy kajakowe; festyn „Powitanie lata”.

Działalność sportową oraz promującą aktywność fizyczną w gminie prowadzą kluby i stowarzyszenia sportowe: Towarzystwo Sportowe „Ruch” Bojanowo, Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „SZOK” Bojanowo, Bojanowski Klub Karate KAMAE; Klub Sportowy Sztanga Bojanowo, Bojanowska Akademia Futbolu (BAF) Bojanowo, Uczniowski Klub Sportowy Golina Wielka, Stowarzyszenie „Ekstremalne Bojanowo”, Stowarzyszenie „zGRAni”.

Upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji w gminie służy dostępna na jej terenie infrastruktura sportowo-rekreacyjna. Składają się na nią m.in.: Stadion Miejski, hala sportowo-widowiskowa, boisko Orlik, amfiteatr. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Obiekty sportowe i rekreacyjne w gminie

nazwa obiektu	adres obiektu
Stadion Miejski im. Brunona Wawrzyniaka w Bojanowie	ul. Sportowa 3A, 63-940 Bojanowo
Kompleks boisk sportowych „Moje Boisko Orlik 2012”	ul. Leśna 2D, 63-940 Bojanowo
Siłownia Miejska w Bojanowie	ul. Sportowa 3A, 63-940 Bojanowo
Hala Sportowa przy Szkole Podstawowej w Bojanowie	ul. Lipowa 2, 63-940 Bojanowo
Boisko do piłki nożnej w Tarchalinie	Tarchalin, 63-940 Bojanowo
Boisko do piłki nożnej w Czechnowie	Czechnów, 63-940 Bojanowo
Sala widowiskowo-kinowa w Bojanowie	ul. Bojanowskiego, 63-940 Bojanowo

Amfiteatr im. Mieczysława Stoorę w Bojanowie	ul. Parkowa, 63-940 Bojanowo
Park im. Stefana Bojanowskiego w Bojanowie	ul. Leśna 63-940 Bojanowo
Park im. Kosynierów w Bojanowie	ul. Kościuszki, 63-940 Bojanowo

Źródło: Urząd Miejski w Bojanowie.

Gmina Bojanowo posiada zasoby przyrodnicze i kulturowe pozwalające na rozwój na jej terenie różnych form wypoczynku i rekreacji. Główne atrakcje gminy to historyczna architektura, do której należą: ratusz, neogotycki kościół parafialny i dawna neoromańska synagoga, a także Browar w Bojanowie, który przetrwał ponad 140 lat. W Bojanowie utworzono 5 szlaków turystycznych (3 szlaki rowerowe, 2 szlaki piesze), a atrakcje hippiczne oferuje gospodarstwo agroturystyczne w Pakówce.

9. EKONOMIA SPOŁECZNA I SOLIDARNA

Ekonomia społeczna i solidarna to sfera będąca przejawem społeczeństwa obywatelskiego, w której działalność ekonomiczna i pożytku publicznego służy realizacji celów społecznych. Należą do nich: zatrudnianie i reintegracja osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i zagrożonych wykluczeniem społecznym (w szczególności osób z niepełnosprawnością, bezrobotnych oraz seniorów), wspieranie podmiotowości i samodzielności tych osób oraz odbudowa ich zdolności do pełniejszego uczestniczenia w życiu społecznym i zawodowym, a także działalność na rzecz rozwoju lokalnego.

Cele ekonomii społecznej i solidarnej realizowane są przez podmioty ekonomii społecznej, do których zalicza się:

- przedsiębiorstwa społeczne (np. spółdzielnie socjalne), które zatrudniają osoby zagrożone wykluczeniem społecznym;
- jednostki reintegracyjne (m.in. zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej czy centra integracji społecznej, których głównym celem jest ponowna integracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- podmioty działające w sferze pożytku publicznego – organizacje pozarządowe oraz podmioty sfery gospodarczej utworzone w związku z realizacją celu społecznego – spółki non-profit i spółdzielnie, których celem jest zatrudnienie np. inwalidów i niewidomych.

W gminie Bojanowo funkcjonuje ponad 30 podmiotów ekonomii społecznej. Są to organizacje pozarządowe, z którymi samorząd gminy podejmuje współpracę na podstawie uchwalanego corocznie Programu współpracy Gminy Bojanowo z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami działającymi w sferze pożytku publicznego. Jego celem jest poprawa jakości życia oraz pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców gminy Bojanowo poprzez: tworzenie warunków wzmocnienia istniejących organizacji oraz powstawania nowych; integrację organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów w zakresie zadań publicznych; budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez aktywizację społeczności lokalnej; poprawę jakości życia mieszkańców poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych; wspieranie oraz powierzanie organizacjom zadań publicznych.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat działających w gminie podmiotów ekonomii społecznej. Uwzględniają one m.in. informacje na temat obszarów i odbiorców ich działań, które określają ich zdolności do realizacji usług społecznych, w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

Tabela 19. Podmioty ekonomii społecznej w gminie

nazwa i adres organizacji	obszary działań	odbiorcy działań
Stowarzyszenie Rodzin oraz Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych „Razem Raźniej w Bojanowie” ul. Lipowa 2A, 63-940 Bojanowo	rynek pracy, aktywizacja zawodowa	rodzina, dzieci i młodzież; dzieci z niepełnosprawnością, osoby bezrobotne
Stowarzyszenie K.L.A.R. w Kawczu Kawcze 49, 63-940 Bojanowo	pomoc społeczna; ochrona zdrowia, rozwój lokalny	społeczność lokalna
Stowarzyszenie „Razem Możemy Osiągnąć Wszystko” Gościejewice 2a, 63-940 Bojanowo	edukacja i wychowanie	dzieci i młodzież
Stowarzyszenie Pakówka Pakówka 42, 63-940 Bojanowo	pomoc społeczna, ochrona zdrowia	osoby z niepełnosprawnością
Towarzystwo Koleżeńskie Bojanowiaków ul. Dworcowa 29, 63-940 Bojanowo	edukacja; prawa człowieka, demokracja, prawo	wszyscy zainteresowani
Ludowy Zespół Sportowy „Salus” w Golince Golinka 26a, 63-940 Bojanowo	sport, turystyka, rekreacja, hobby	społeczność lokalna
Ludowy Zespół Sportowy „Rolgos” Sowiny 39, 63-940 Bojanowo	sport, turystyka, rekreacja, hobby	społeczność lokalna

Towarzystwo Sportowe „Ruch” Bojanowo ul. Sportowa 3a, 63-940 Bojanowo	sport, turystyka, rekreacja, hobby	społeczność lokalna
Klub Sportowy Sztanga Bojanowo ul. Drzymały 7, 63-940 Bojanowo	sport, turystyka, rekreacja, hobby	społeczność lokalna
Bojanowski Klub Karate Kamae w Bojanowie ul. Ratuszowa 10a, 63-940 Bojanowo	sport, turystyka, rekreacja, hobby	społeczność lokalna
Stowarzyszenie „Extremane Bojanowo” w Bojanowie Rynek 22, 63-940 Bojanowo	sport, turystyka, rekreacja, hobby	społeczność lokalna
Klub Sportowy „Mixt – Kosz” ul. Dworcowa 43, 63-940 Bojanowo	sport, turystyka, rekreacja, hobby	społeczność lokalna
Szarża Akademia ul. Bojanowskiego 10, 63-940 Bojanowo	pomoc społeczna	dzieci i młodzież, osoby bezdomne
Uczniowski Klub Sportowy BAF Bojanowska Akademia Futbolu w Bojanowie ul. Lipowa 2, 63-940 Bojanowo	sport, turystyka, rekreacja, hobby	dzieci i młodzież
Uczniowski Klub Sportowy przy Szkole Podstawowej im. Arkadego Fiedlera w Golinie Wielkiej Golina Wielka 65a, 63-940 Bojanowo	sport, turystyka, rekreacja, hobby	dzieci i młodzież
Uczniowski Klub Jeździecki „Leśny Dwór” Pakówka Pakówka 35a, 63-940 Bojanowo	sport, turystyka, rekreacja, hobby	dzieci i młodzież
Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Szok” w Bojanowie ul. Lipowa 2, 63-940 Bojanowo	sport, turystyka, rekreacja, hobby	dzieci i młodzież
Zgrani Rynek 10, 63-940 Bojanowo	sport, turystyka, rekreacja, hobby	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Bojanowie ul. Szkolna 2, 63-940 Bojanowo	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Czechnowie Czechnów 41a, 63-940 Bojanowo	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Giżynie Giżyn 37, 63-940 Bojanowo	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Golinie Wielkiej Golina Wielka 11, 63-940 Bojanowo	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Golinie Golinka 8a, 63-940 Bojanowo	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Gościejewicach Gościejewice 28, 63-940 Bojanowo	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Kawczu Kawcze 34, 63-940 Bojanowo	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna

Ochotnicza Straż Pożarna w Pakówce Pakówka 16, 63-940 Bojanowo	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Sowinach Sowiny 20, 63-940 Bojanowo	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Sułowie Małym Sułów Mały 15a, 63-940 Bojanowo	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Tarchalinie Tarchalin 26a, 63-940 Bojanowo	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Trzeboszu Trzebosz 6, 63-940 Bojanowo	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Zaborowicach Zaborowice 40a, 63-940 Bojanowo	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna

Źródło danych: spis.ngo.pl

W 2024 r., w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi, gmina wsparła kwotą 2.150 zł zadanie publiczne realizowane przez Stowarzyszenie K.L.A.R. oraz kwotą 2.850 zł zadanie realizowane przez Stowarzyszenie ZGRAni. Beneficjentami obydwu zadań były grupy seniorów i emerytów z gminy Bojanowo.

W 2025 r. Gmina Bojanowo zlecała w trybach, o których mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zadania publiczne, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z zakresu: działalności na rzecz osób z niepełnosprawnościami oraz osób w wieku emerytalnym, w tym wspieranie działań służących aktywizacji ww. osób poprzez ich uczestnictwo w życiu społecznym, w działaniach edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych. Na realizację Programu w 2025 r. przeznaczono 10.000 złotych.

10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Przestępczość jest dynamicznym, podlegającym rozwojowi zjawiskiem społecznym, które stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego. W zależności od swej intensywności i częstotliwości wpływa na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciska piętno na jej funkcjonowaniu.

Zapobieganie przestępczości wymaga zastosowania rozwiązań kompleksowych, zakładających wspólne zaangażowanie instytucji i organizacji państwowych, samorządowych i społecznych, przedstawicieli społeczności lokalnych oraz

środków masowego przekazu. Ważną rolę w zakresie inicjowania i organizowania tej działalności odgrywa policja.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy Bojanowo czuwa Komenda Powiatowa Policji w Rawiczu (ul. Sienkiewicza 23, 63-900 Rawicz), której podlega Rewir Dzielnicowych w Bojanowie.

Według danych Rewiru Dzielnicowych w Bojanowie, w 2024 r. na terenie gminy Bojanowo stwierdzono łącznie 86 przestępstw; najwięcej dotyczyło uchylania się od obowiązku alimentacji (12). Wśród ujawnionych sprawców nie było osób nieletnich. Najmłodszy sprawca miał 19 lat i dopuścił się pobicia, a najstarszy – 79 lat – nie zastosował się do orzeczonych zakazów sądowych.

Dane szczegółowe na temat wybranych przestępstw popełnionych w gminie w 2024 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Wybrane przestępstwa popełnione w gminie w 2024 r.

kategoria przestępstwa	liczba przestępstw
uchylanie się od obowiązku alimentacji	12
podrabianie i przerabianie znaków identyfikacyjnych	10
kradzież	10
prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości	8
oszustwo	7
pobicie i ciężkie pobicie	6
przestępstwo z ustawy o ochronie zwierząt	4
kradzież z włamaniem	4
przestępstwo narkotykowe	3
nieumyślne spowodowanie śmierci	2
znęcanie się nad rodziną	2
groźby karalne	2
wykorzystanie seksualne małoletniego	2

Źródło: Rewir Dzielnicowych w Bojanowie.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Bojanowie obejmuje wsparciem osoby mające trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego. W 2022 r. z tego powodu z pomocy społecznej w gminie skorzystała 1 osoba, a w 2024 r. 4 osoby w 3 rodzinach, w tym 2 rodziny z obszaru wiejskiego gminy.

Istotne dla mieszkańców gminy jest także bezpieczeństwo pożarowe. Na jej terenie ochronę przeciwpożarową zapewnia 13 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w: Bojanowie, Czechnowie, Giżynie, Golinie Wielkiej, Golinie, Gościejewicach, Kawczu, Pakówce, Sowinach, Sułowie Małym, Tarchalinie, Trzeboszu i Zaborowicach. Wśród nich są 2 jednostki zrzeszone w Krajowym

Systemie Ratowniczo-Gaśniczym. W dyspozycji strażaków w gminie pozostaje sprzęt specjalistyczny, m.in. 6 samochodów ratowniczo-gaśniczych ze sprzętem łączności, w tym: 1 ciężki, 2 średnie i 3 lekkie; motopompy, pilarki, piłki, agregaty prądotwórcze. Jednostki OSP biorą udział w akcjach gaśniczych, udzielają pomocy przy wypadkach drogowych, usuwają zalegające drzewa i zabezpieczają zerwane linie energetyczne wskutek wichur i nawałnic, pomagają w usuwaniu skutków powodzi i podtopień. W 2024 r. uprawnienia do bezpośredniego udziału w akcjach ratowniczych posiadało 80 strażaków i strażaczek.

11. KWESTIA UCHODźCÓW

Z informacji Urzędu do Spraw Cudzoziemców wynika, że trzy lata po rosyjskiej agresji na Ukrainę z ochrony czasowej w Polsce korzysta obecnie prawie 1 mln obywateli Ukrainy, głównie kobiet i dzieci.

W pierwszych tygodniach wojny w Ukrainie jednostki samorządowe stanęły przed obowiązkiem i potrzebą zapewnienia schronienia uchodźcom. Wśród krótkookresowych wyzwań znalazły się podstawowe, jak zapewnienie lokum i żywności, dostępu do opieki zdrowotnej, edukacji i rynku pracy. Z upływem czasu pojawiały się kolejne, m.in. konieczność świadczenia pomocy psychologicznej osobom w traumie. Przewidywane są również następne wyzwania, a wśród najważniejszych wymienia się potrzebę integracji oraz zapobieganie konfliktom, w tym agresji na tle narodowościowym.

Dotknięci konfliktem wojennym obywatele Ukrainy znaleźli schronienie także na terenie gminy Bojanowo. Jej samorząd zapewnił uchodźcom schronienie i wyżywienie, pomoc medyczną oraz objął wsparciem finansowym, rzeczowym i poradnictwem. Największe zapotrzebowanie na pomoc odnotowano w 2022 r., natomiast w latach 2023-2024 r. wniosków o wypłatę świadczeń było już tylko kilka. W latach 2022-2024 jednorazowe świadczenie 300 zł wypłacono odpowiednio 106, 9 i 2 osobom na łączną kwotę 31.800 zł w 2022 r., 2.700 zł w 2023 r. i 600 zł w 2024 r., a świadczenie na zakwaterowanie i wyżywienie dla uchodźców z Ukrainy (tzw. 40+) wypłacono dla odpowiednio 80, 2 i 6 osób na łączną kwotę 212.720 zł w 2022 r., 9.600 zł w 2023 r. i 27.040 zł w 2024 r. Zasiłki pielęgnacyjne dla obywateli Ukrainy wypłacono 1 osobie w 2022 r. i 2 osobom w latach 2023-2024 na łączną kwotę 1.943 zł w 2022 r., 2.890 zł w 2023 r. i 4.275 zł w 2024 r.

Z danych Narodowego Spisu Powszechnego 2021 wynika, że w porównaniu do spisu z 2011 r. dwukrotnie wzrosła liczba osób z obywatelstwem innego kraju mieszkających na terenie Polski, w tym czterokrotnie liczba obywateli Ukrainy. Wobec powyższego, obecnie, po wybuchu wojny za wschodnią granicą kraju, tym bardziej należy brać pod uwagę możliwość dalszego wzrostu liczby osób narodowości ukraińskiej zamierzających na dłużej lub na stałe pozostać w Polsce. Z ankiet przeprowadzanych wśród uchodźców w połowie 2022 r. wynika, że 1/3 badanych deklarowała chęć pozostania w Polsce także po zakończeniu wojny. W późniejszych badaniach udział ten nieco się zmniejszył, niemniej nie można przewidzieć, jak będzie on kształtował się w przyszłości.

Z informacji Urzędu do Spraw Cudzoziemców wynika, że ważne zezwolenia na pobyt w naszym kraju posiada łącznie 1,55 mln cudzoziemców. W 2024 r. wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej w Polsce złożyło 17 tys. cudzoziemców; najliczniejsze grupy wnioskodawców stanowili obywatele Ukrainy oraz Białorusi. W 2024 r. ww. Urząd wydał decyzje wobec 12 tys. osób. Liczba złożonych w Polsce wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej była o 79% większa niż w 2023 r. W 2024 r. najwięcej wniosków uchodźczych pochodziło od obywateli: Ukrainy – 7 tys. osób, Białorusi – 3,9 tys. osób, Rosji – 1 tys. osób, Somalii – 600 osób, Erytrei – 600 osób. Wnioski obejmujące dzieci i młodzież poniżej 18. roku życia stanowiły 16 proc. wszystkich spraw.

Główny Urząd Statystyczny przewiduje 3 możliwe warianty rozwoju scenariusza imigracyjnego: wysoki – przewiduje stały i dość szybki wzrost liczby imigrantów napływających do Polski, m.in. w związku z dobrymi warunkami zatrudnienia (w 2028 r. przybędzie 254 tys., w 2030 r. 82 tys. osób); średni – przewiduje, że imigracja będzie się zwiększać, ale wolniej (w 2028 r. przybędzie 162 tys. osób, a w 2030 r. 53 tys. osób), z kolei wariant niski, wynikający głównie z pogorszenia sytuacji ekonomicznej Polski i utrudniania napływu cudzoziemców, zakłada w 2028 r. napływ 69 tys. osób, a w 2030 r. 24 tys. osób.

11. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”

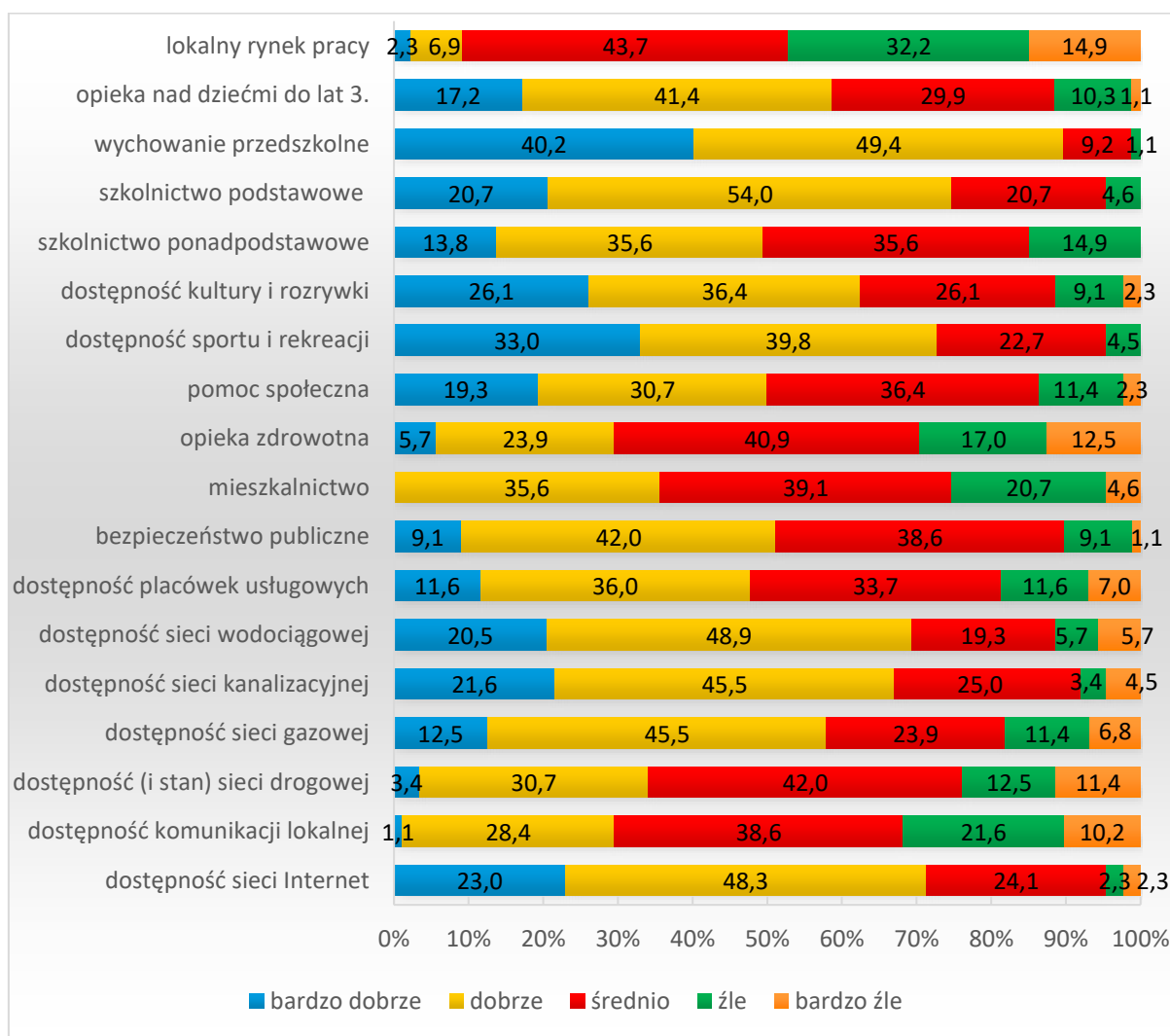
Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Bojanowo posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie

należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków.

Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiety, którą skierowano do mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – przedstawicieli organów gminy, pracowników Urzędu Miejskiego, przedstawicieli jednostek pomocniczych i organizacyjnych gminy, m.in. sołectw, placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, a także przedstawicieli podmiotów leczniczych, policji, podmiotów ekonomii społecznej i kościoła. Do badania przedłożono w sumie 88 anonimowo wypełnionych ankiet.

W pierwszym pytaniu poproszono ankietowanych o ocenę warunków życia w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 24. Warunki życia w gminie

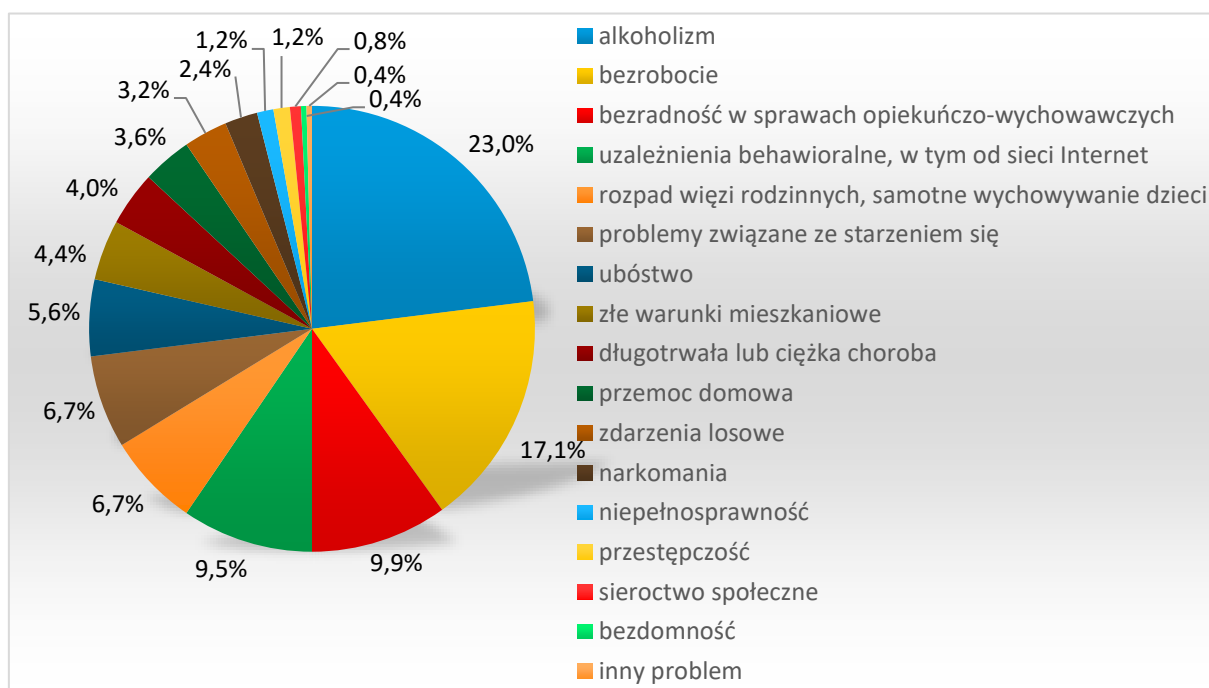
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Analizując warunki życia w gminie, przedstawiciele środowiska lokalnego najlepiej ocenili dostęp do wychowania przedszkolnego (łącznie 89,6% ocen dobrych i bardzo dobrych), szkolnictwa podstawowego (w sumie 74,7% ocen dobrych i bardzo dobrych), sportu i rekreacji (łącznie 72,8% ocen dobrych i bardzo dobrych), sieci Internet (w sumie 71,3% ocen dobrych i bardzo dobrych), sieci wodociągowej (łącznie 69,4% ocen dobrych i bardzo dobrych) i kanalizacyjnej (w sumie 67,1% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Najgorzej badani ocenili z kolei lokalny rynek pracy (łącznie 47,1% ocen złych i bardzo złych), dostęp do komunikacji publicznej (w sumie 31,8% ocen złych i bardzo złych) i opieki zdrowotnej (w sumie 29,5% złych i bardzo złych),

W kolejnym pytaniu zapytano badanych o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

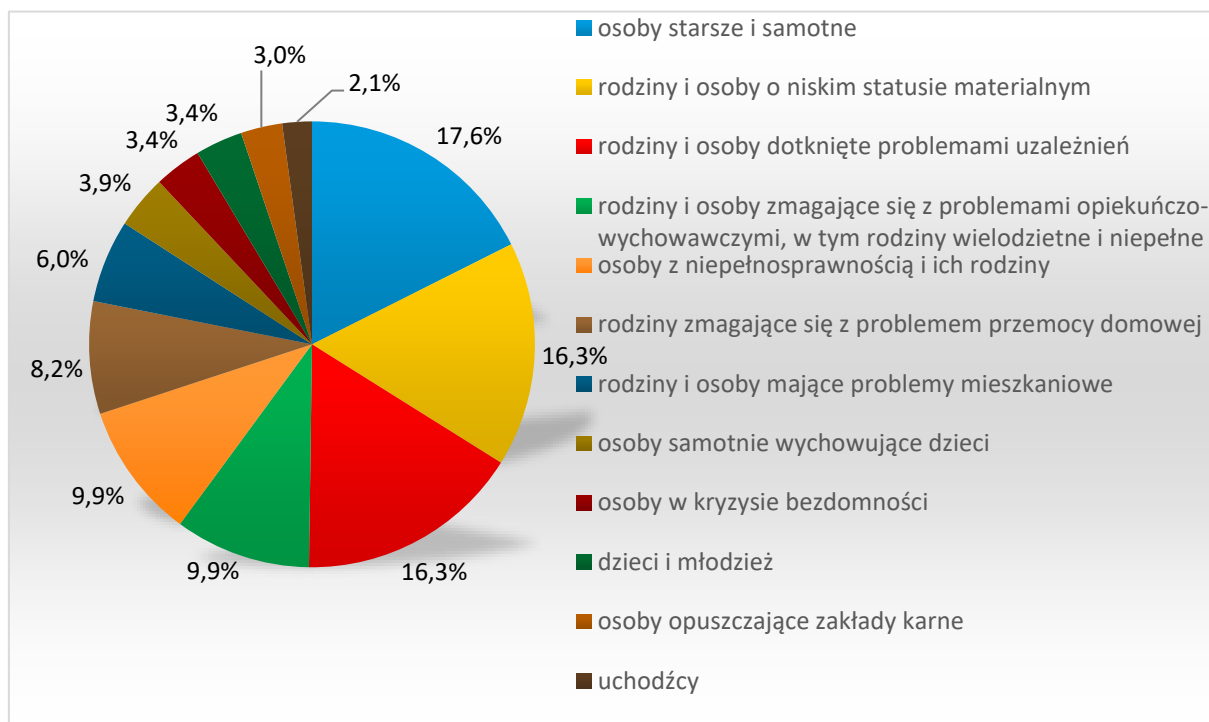
Wykres 25. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Za problemy, który najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci uznali alkoholizm (23%), bezrobocie (17,1%), a także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (9,9%) oraz uzależnienia behawioralne, w tym od sieci Internet, komputera i telefonu (9,5%).

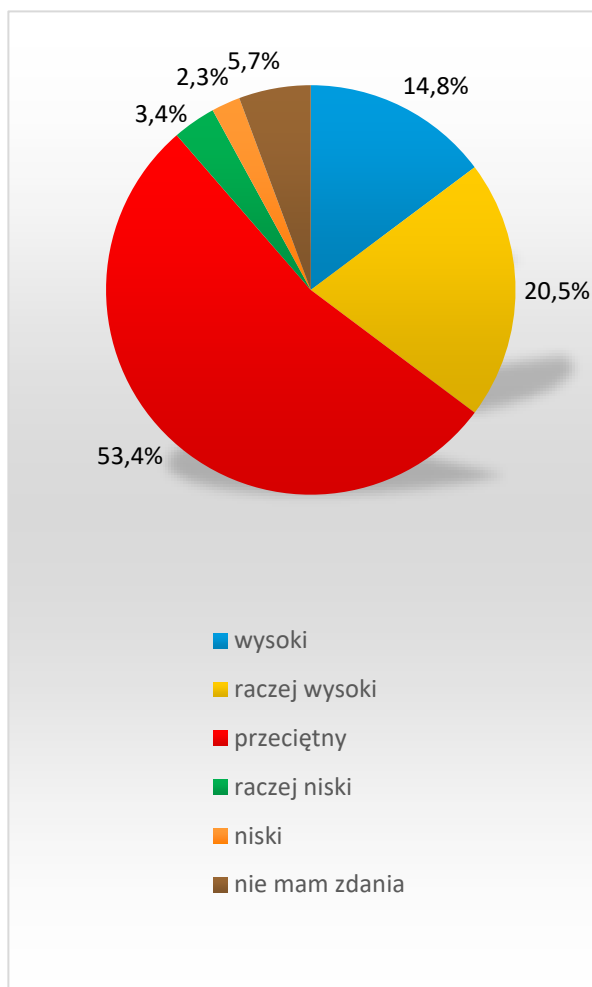
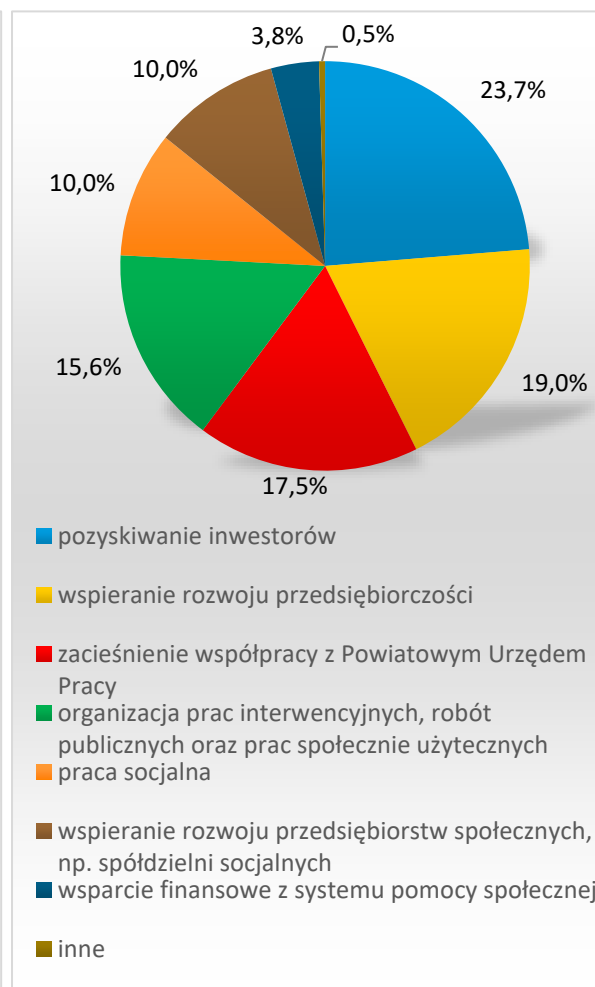
Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 26. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są osoby starsze i samotne (17,6%), rodziny i osoby o niskim statusie materialnym, rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień (po 16,3%), a także rodziny i osoby zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, w tym rodziny wielodzietne i niepełne, osoby z niepełnosprawnością i ich rodziny (po 9,9%) oraz rodziny zmagające się z problemem przemocy domowej (8,2%).

W kolejnych pytaniach poproszono badanych o opinię na temat poziomu bezrobocia w gminie oraz wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób nim dotkniętych. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 27. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?**Wykres 28. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?**

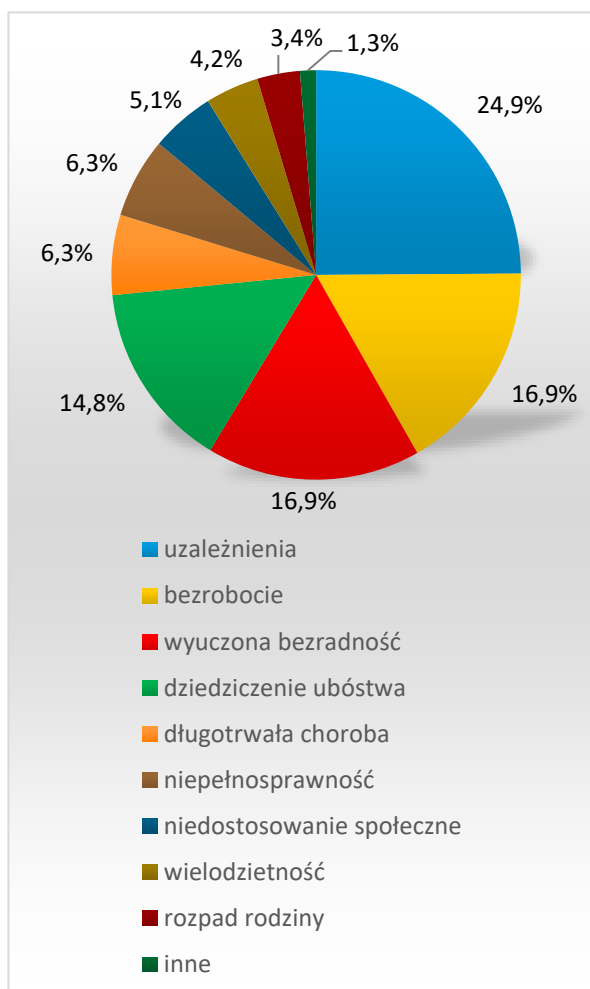
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Większość ankietowanych (53,4%) stwierdziło, że poziom bezrobocia w gminie jest przeciętny. Jednocześnie zdaniem łącznie 35,3% respondentów jest on raczej wysoki lub wysoki.

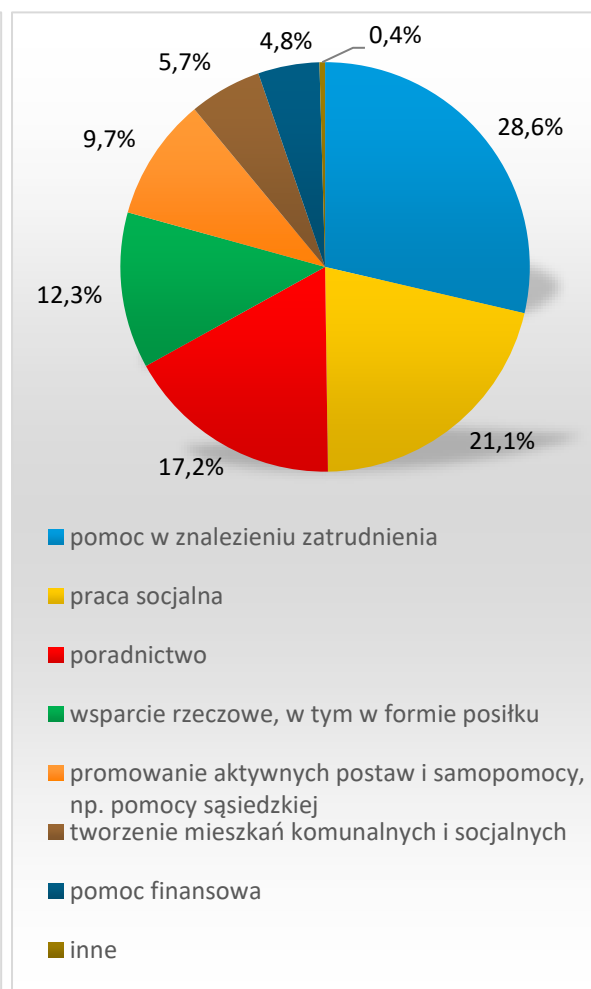
Wśród działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób pozostających bez pracy, badani najczęściej wymieniali: pozyskiwanie inwestorów (23,7%), wspieranie rozwoju przedsiębiorczości (19%), zacieśnianie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu umożliwienia osobom bezrobotnym (17,5%), organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych i prac społecznie użytecznych (15,6%).

W odpowiedzi na następujące pytania ankietowani wskazali przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy oraz przedstawili propozycje działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób nim dotkniętych. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 29. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?

Wykres 30. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?

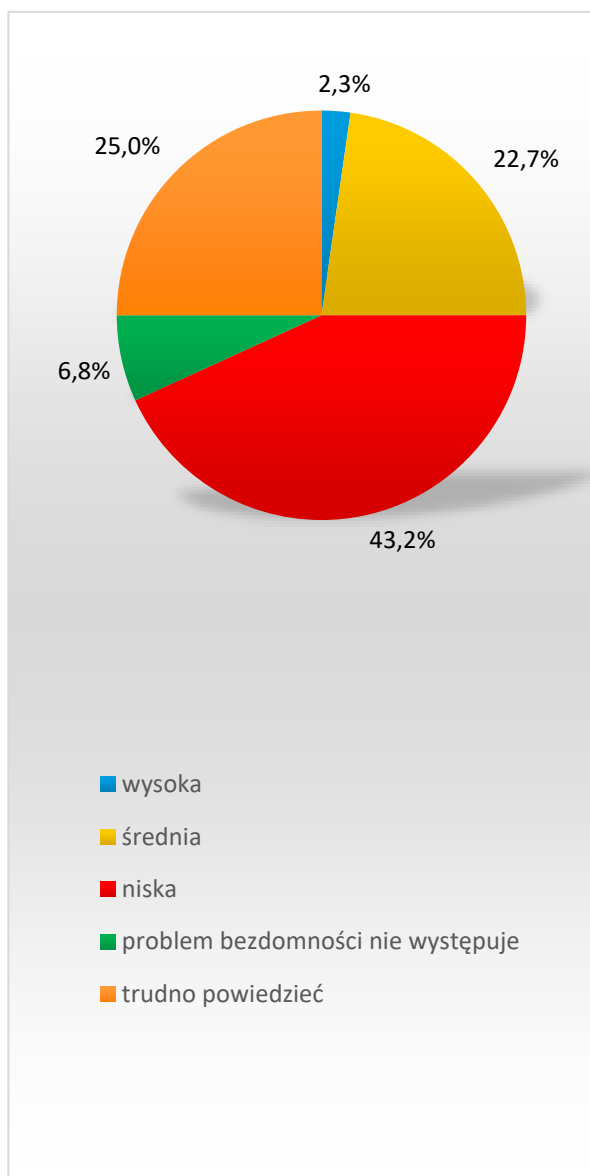
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wśród przyczyn popadania mieszkańców gminy w ubóstwo, ankietowani najczęściej wskazywali uzależnienia (24,9%), bezrobocie, wyuczoną bezradność (po 16,9%) oraz dziedziczenie ubóstwa (14,8%).

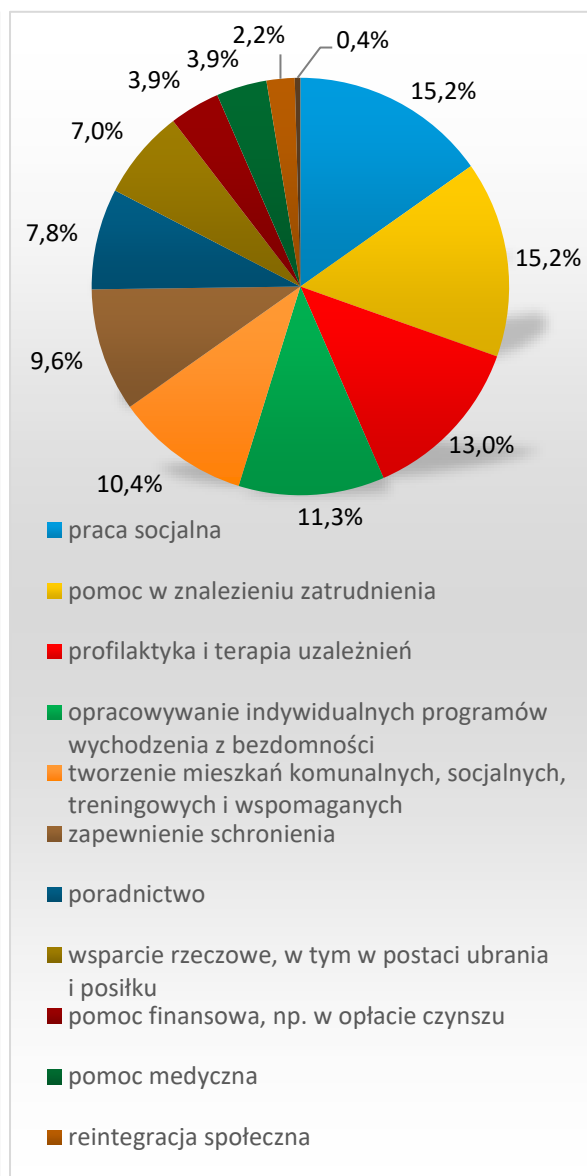
Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać problemowi ubóstwa, należałoby przede wszystkim udzielać pomocy w znalezieniu zatrudnienia (30%). Za ważne badani uznali także prowadzenie pracy socjalnej i świadczenie poradnictwa (po 17,5%).

W kolejnych pytaniach została podjęta kwestia bezdomności – poproszono badanych o opinię na temat skali tego problemu w gminie oraz wskazanie działań, które przyniosłyby największą skuteczność w jego zapobieganiu i rozwiązywaniu. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 31. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?

Wykres 32. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?

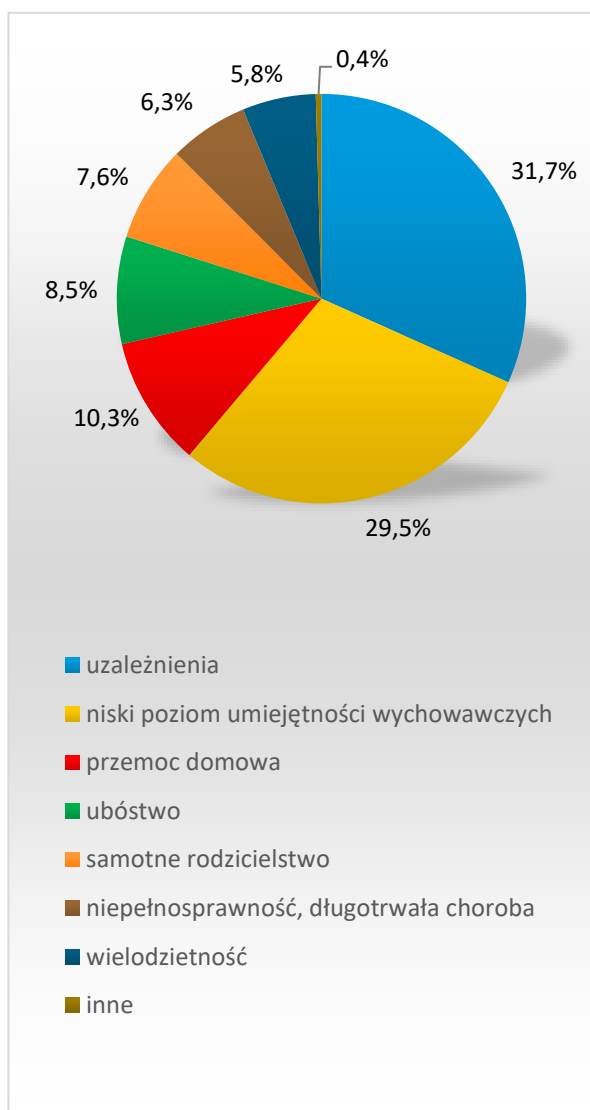
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych (43,2%) stwierdziła, że skala bezdomności w gminie jest niska. Jednocześnie zdaniem 22,7% ankietowanych jest ona średnia, a zdania na ten temat miało 25% respondentów.

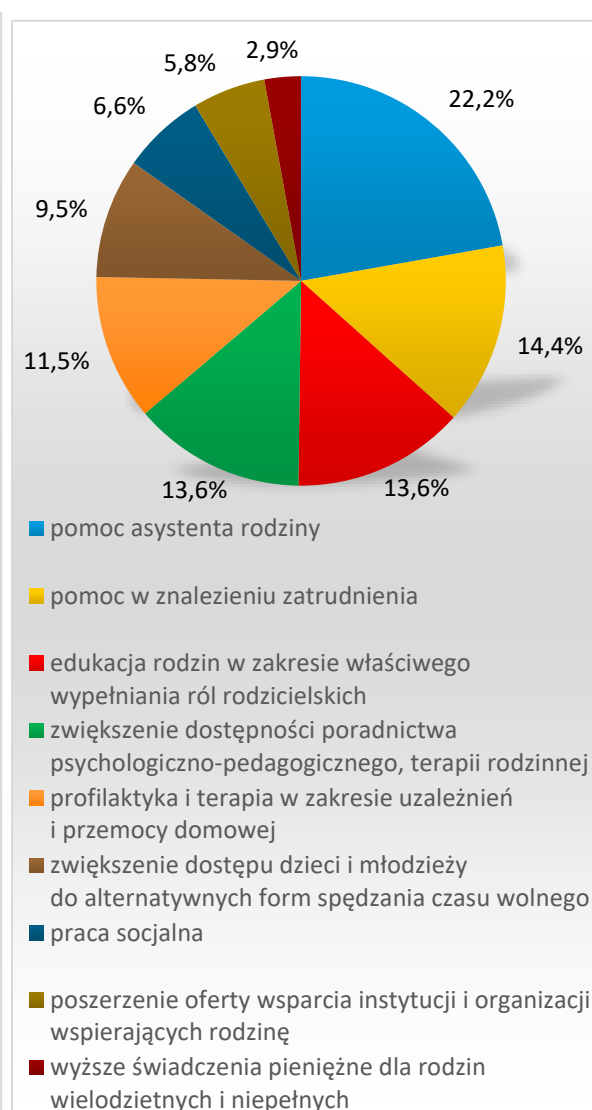
W opinii ankietowanych największe efekty w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności może przynieść prowadzenie pracy socjalnej, udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (po 15,2%), prowadzenie profilaktyki i terapii uzależnień (13%), opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia bezdomności (11,3%) oraz tworzenie mieszkań komunalnych, socjalnych, treningowych i wspomaganych (10,4%).

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające poznać opinie respondentów na temat przyczyn bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 33. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie

Wykres 34. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

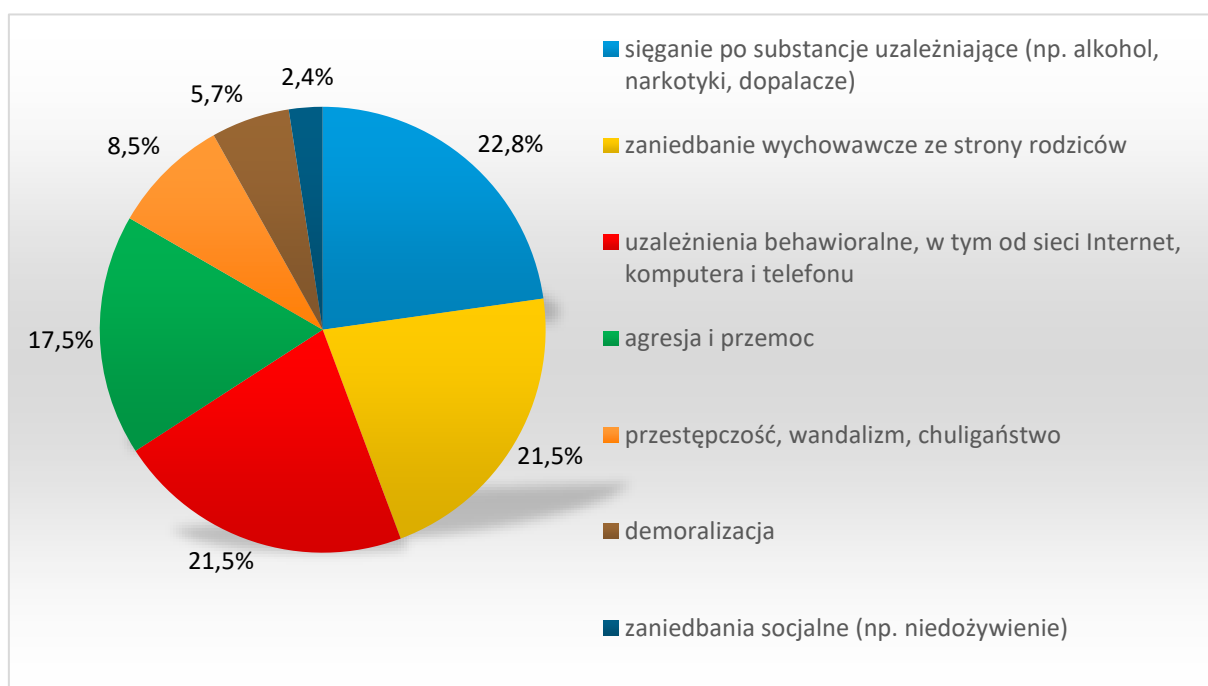
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w gminie są uzależnienia (31,7%) i niski poziom umiejętności wychowawczych (29,5%).

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali: udzielenie wsparcia ze strony asystenta rodziny (22,2%), udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (14,4%), edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego i terapii rodzinnej (po 13,6%) oraz prowadzenie profilaktyki i terapii w zakresie uzależnień i przemocy domowej (11,5%).

W uzupełnieniu odpowiedzi na poprzednie pytania, ankietowani wskazali negatywne zjawiska, na jakie najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 35. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?

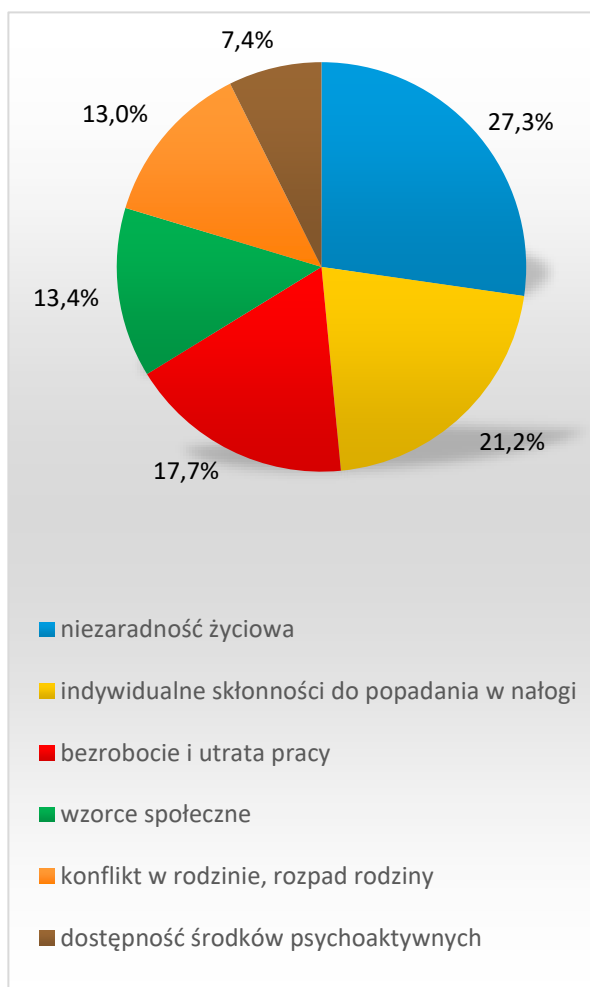

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

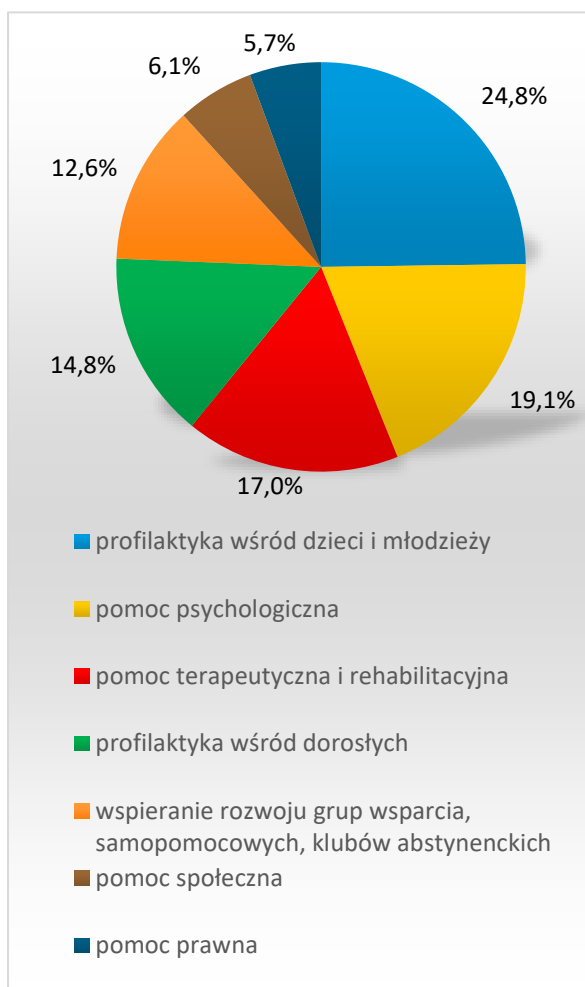
Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą: sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki i dopalacze (22,8%), zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców, uzależnienia behawioralne, w tym od sieci Internet, komputera i telefonu (po 21,5%) oraz agresja i przemoc (17,5%).

W następnych pytaniach poproszono respondentów o podanie przyczyn występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy oraz wskazanie działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób i rodzin nim dotkniętych. Odpowiedzi w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 36. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy

Wykres 37. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?

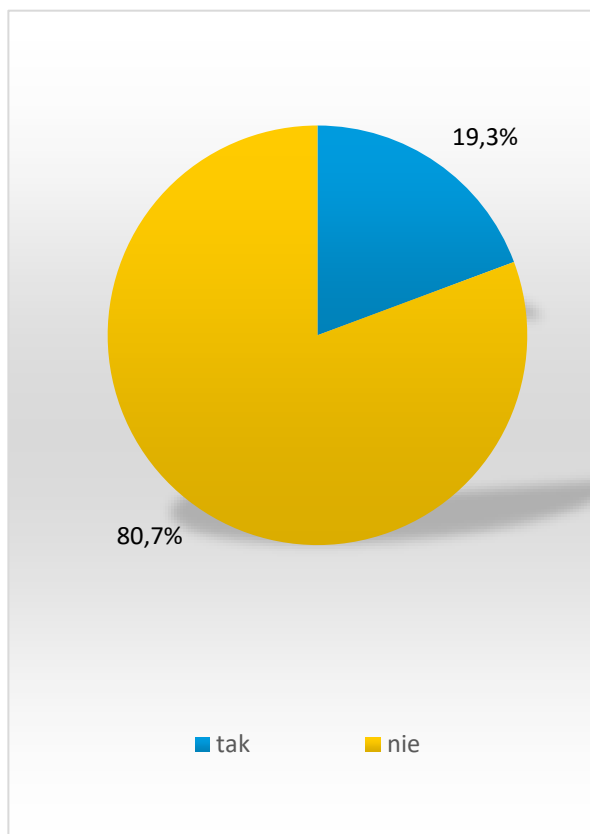
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do zasadniczych powodów występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy badani zaliczyli niezaradność życiową (27,3%), indywidualne skłonności do popadania w nałogi (21,2%) oraz bezrobocie i utratę pracy (17,7%).

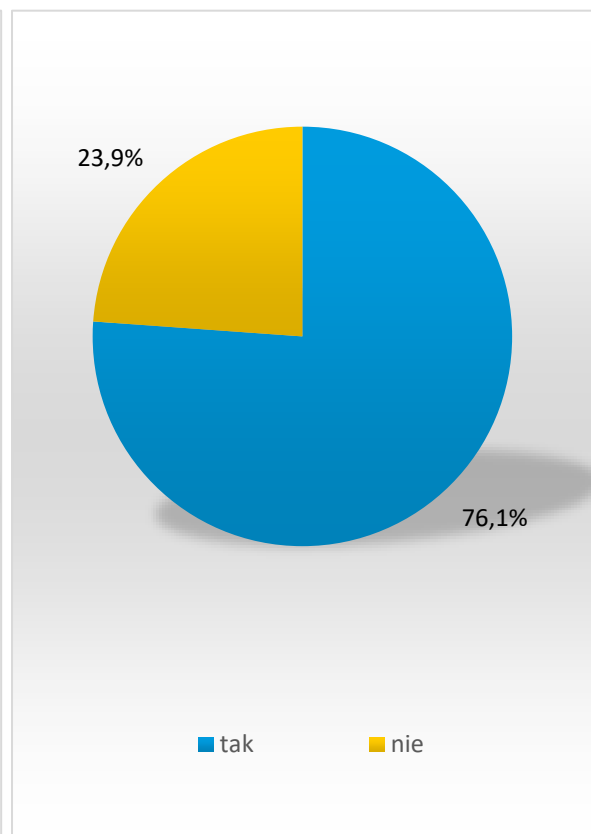
Zdaniem respondentów, podejmując działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, należy przede wszystkim skupić się na prowadzeniu profilaktyki wśród dzieci i młodzieży (24,8%), zwiększeniu dostępu do pomocy psychologicznej (19,1%), zwiększeniu dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej (17%) oraz prowadzeniu profilaktyki wśród dorosłych (14,8%).

Następnie zapytano badanych o doświadczenie i znajomość przypadków występowania problemu, który niejednokrotnie ma swoje źródło w uzależnieniach, tj. przemocy domowej, oraz poproszono o przedstawienie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z tym zjawiskiem. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 38. Czy doświadczyła Pani/doświadczył Pan przemocy?

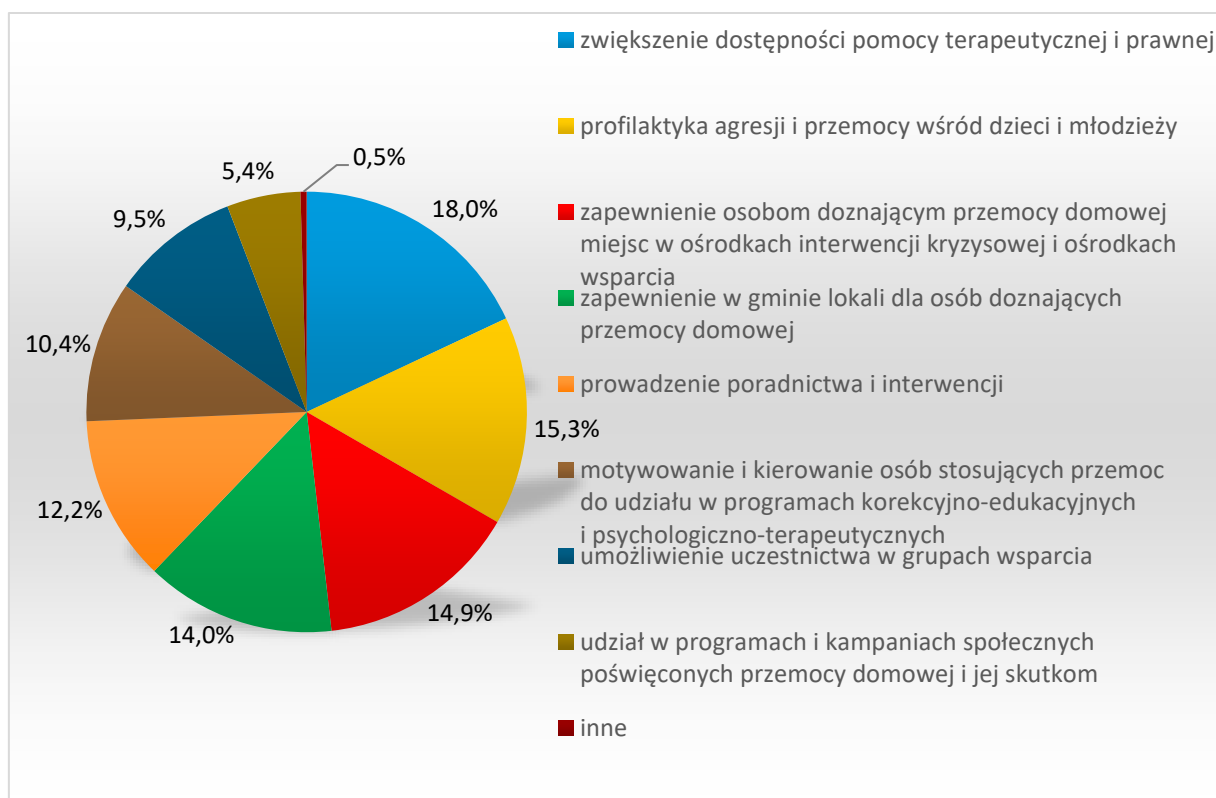

Wykres 39. Czy słyszała Pani/słyszał Pan o osobach w gminie, które doświadczyły przemocy?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

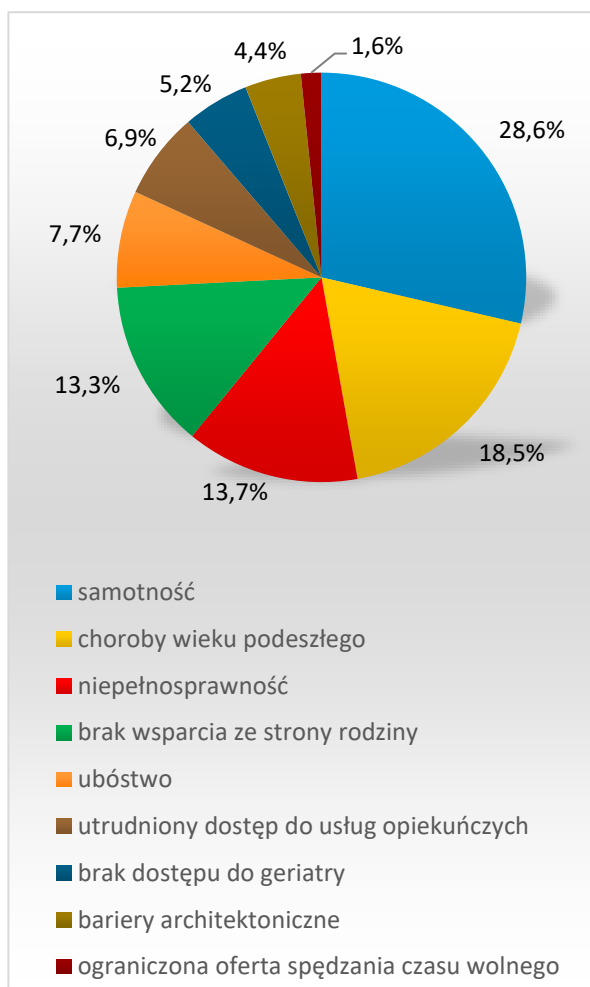
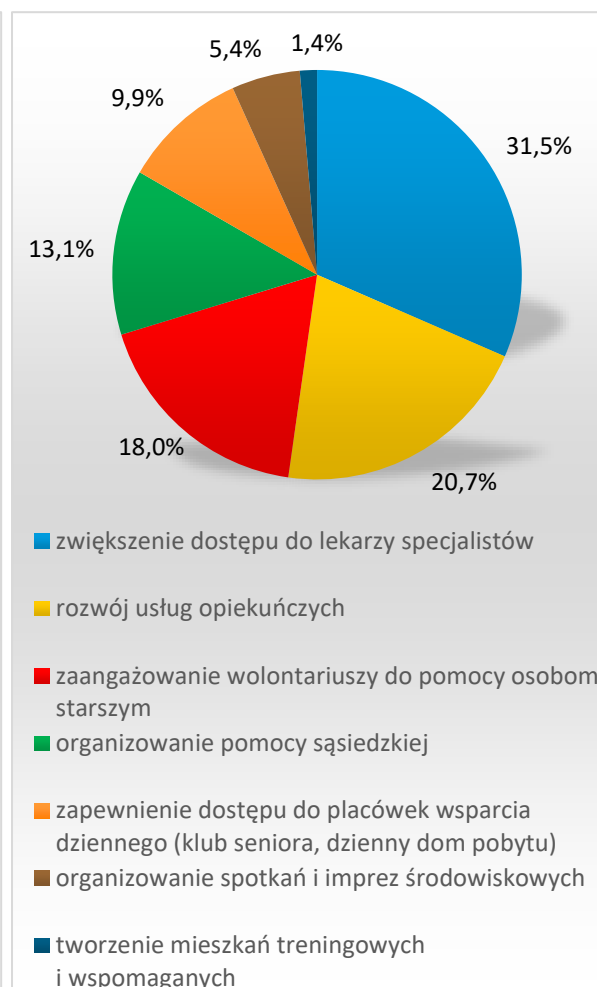
Zdecydowana większość badanych (80,7%) odpowiedziała, że nie doświadczyła przemocy. Jednocześnie 76,1% ankietowanych odpowiedziało, że nie słyszało o osobach w gminie, które doświadczyły tego problemu.

Wykres 40. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy domowej, należy przede wszystkim zwiększyć dostępność pomocy terapeutycznej i prawnej (18%), prowadzić profilaktykę agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży (15,3%), zapewniać osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej i ośrodkach wsparcia (14,9%) oraz lokali w gminie (14%).

Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła problemów, z jakimi najczęściej zmagają się osoby starsze w gminie, oraz działań, których wdrożenie przyczyniłoby się do poprawy ich sytuacji. Udzielone przez badanych odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 41. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy**Wykres 42. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?**

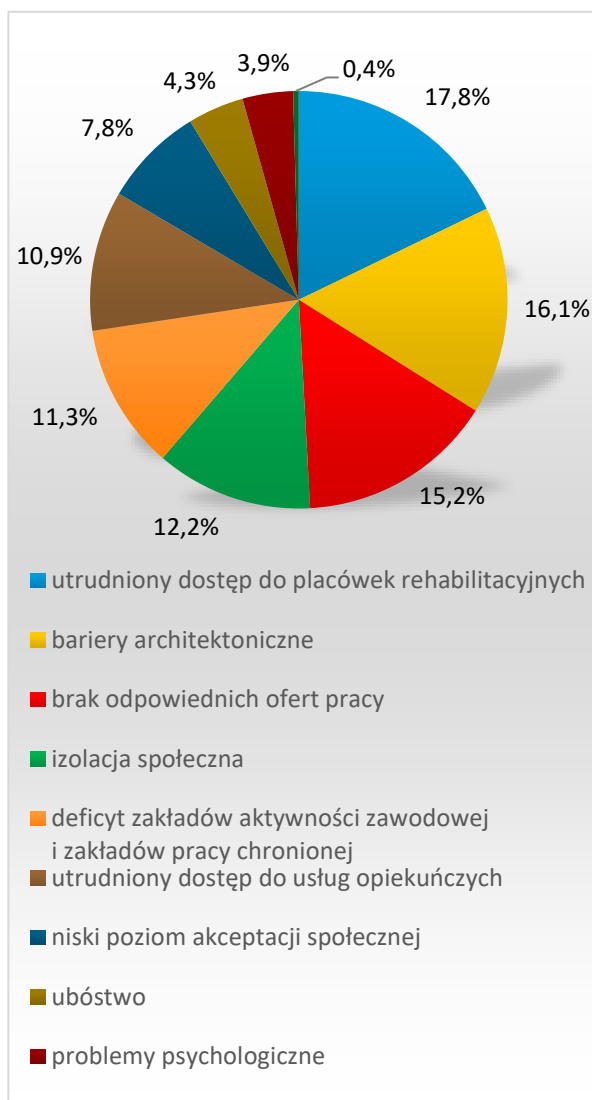
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii osób ankietowanych, problemami, które najczęściej dotykają seniorów w gminie, są samotność (28,6%), choroby wieku podeszłego (18,5%), niepełnosprawność (13,7%) oraz brak wsparcia ze strony rodziny (13,3%).

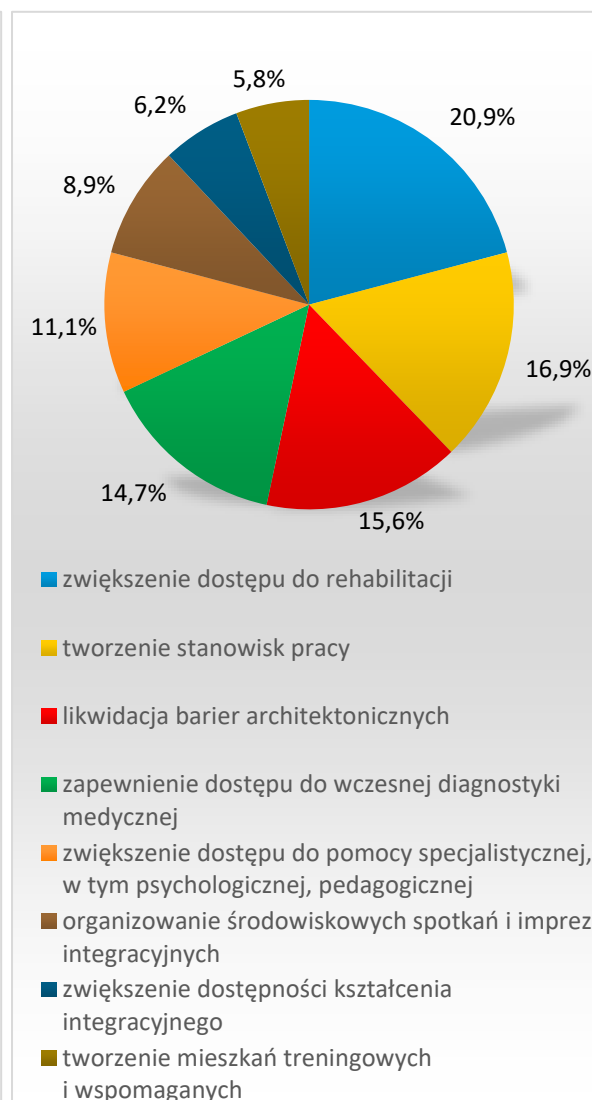
Do działań, których realizacja mogłaby się przyczynić do poprawy sytuacji seniorów w gminie, respondenci najczęściej zaliczali: zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (31,5%), rozwijanie usług opiekuńczych (20,7%), zaangażowanie wolontariuszy do pomocy osobom starszym (18%) oraz organizowanie pomocy sąsiedzkiej (13,1%).

W odpowiedzi na kolejne pytania ankietowani identyfikowali problemy, których najczęściej doświadczają osoby z niepełnosprawnością w gminie, oraz wskazywali działania, których podjęcie pozwoliłoby na pełniejszy ich udział w życiu społecznym. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 43. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby z niepełnosprawnością z gminy

Wykres 44. Jakie działania umożliwiłyby osobom z niepełnosprawnością pełniejszy udział w życiu społecznym?

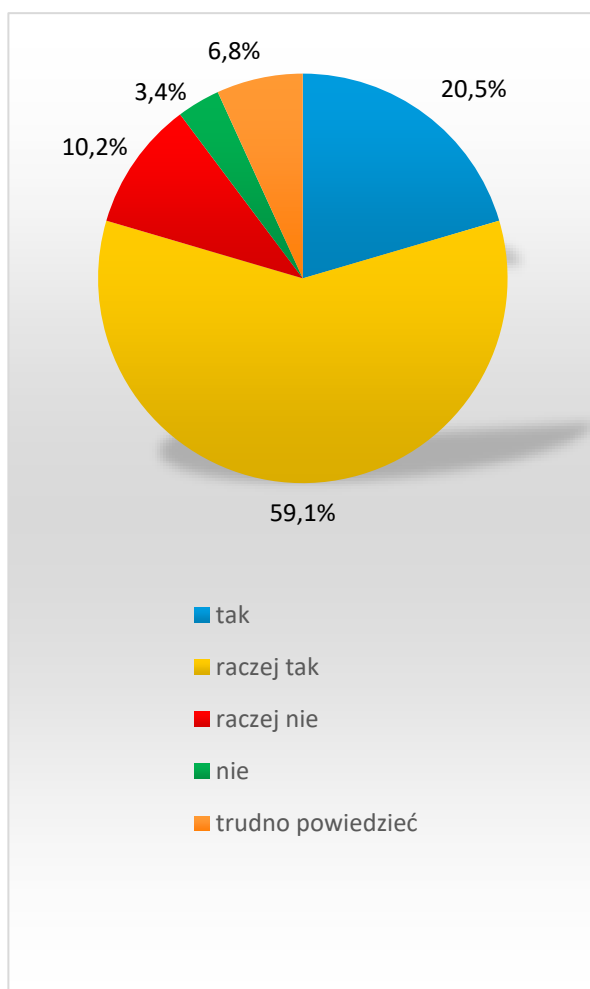
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według badanych problemami, z którymi najczęściej zmagają się osoby dotknięte niepełnosprawnością z gminy, są: utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (17,8%), bariery architektoniczne (16,1%), brak odpowiednich ofert pracy (15,2%) oraz izolacja społeczna (12,2%).

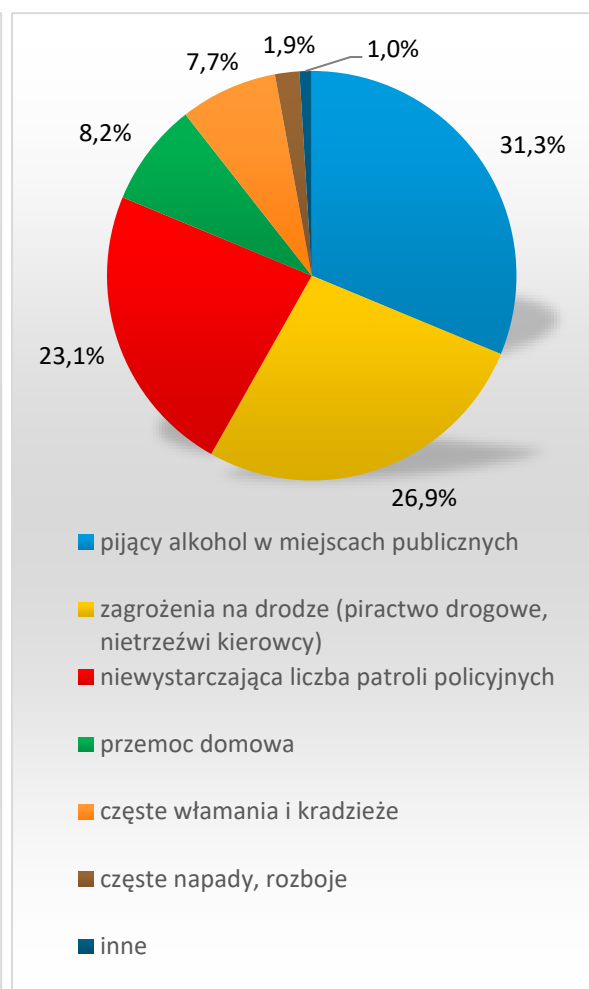
W opinii ankietowanych, działania, które umożliwiłyby osobom z niepełnosprawnością pełniejszy udział w życiu społecznym, powinny skupiać się na zwiększeniu dostępności rehabilitacji (20,9%), tworzeniu stanowisk pracy (16,9%), likwidacji barier architektonicznych (15,6%) oraz zapewnieniu dostępu do wczesnej diagnostyki medycznej (14,7%).

W ostatnich pytaniach podjęto temat stanu bezpieczeństwa w gminie – poczucia bezpieczeństwa, przyczyn jego braku oraz działań, które wpłynęłyby na jego zwiększenie. Szczegóły w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 45. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?

Wykres 46. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie

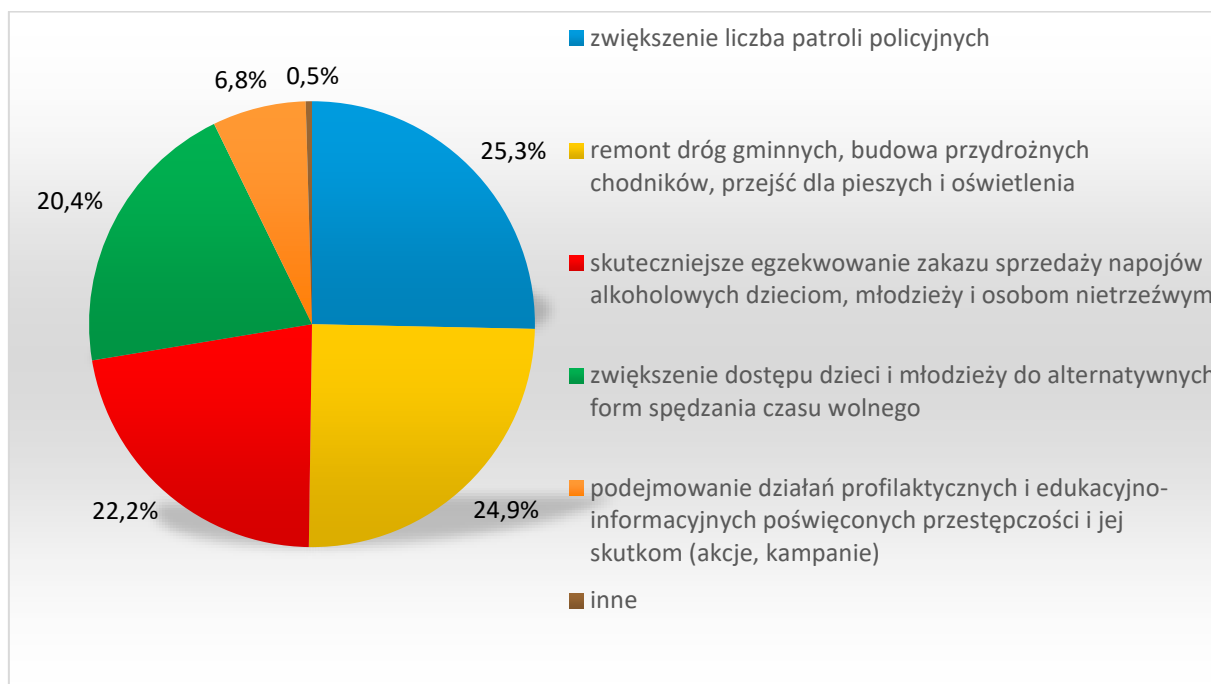
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Blisko 80% ankietowanych stwierdziło, że czuje się raczej bezpiecznie lub bezpiecznie w miejscu zamieszkania, a 13,6% było odmiennego zdania.

Wśród przyczyn braku bezpieczeństwa respondenci najczęściej wskazywali osoby pijące alkohol w miejscach publicznych (31,3%), zagrożenia na drodze

(piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy; 26,9%) oraz niewystarczającą liczbę patroli policyjnych (23,1%).

Wykres 47. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdaniem ankietowanych na poprawę bezpieczeństwa publicznego w gminie w największym stopniu wpłynęłyby takie działania, jak: zwiększenie liczby patroli policyjnych (25,3%), remont dróg gminnych, budowa przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia (24,9%), skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym (22,2%) oraz poszerzenie oferty alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (20,4%).

12. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Analizę SWOT przeprowadzoną na potrzeby niniejszego dokumentu przedstawiono poniżej.

Tabela 21. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
▪ podejmowanie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia w gminie (prace społecznie użyteczne, prace interwencyjne) ▪ zapewnianie wsparcia osobom wychodzącym w bezdomności ▪ zapewnianie rodzinom wsparcia ze strony asystenta rodziny ▪ dobra dostępność opieki nad dziećmi do lat 3., opieki przedszkolnej i szkolnictwa podstawowego ▪ zadowalająca oferta kulturalna w gminie; działalność Gminnego Centrum Kultury, Sportu, Turystyki i Rekreacji i Miejskiej Biblioteki Publicznej ▪ podejmowanie działań profilaktycznych i organizowanie zajęć pozalekcyjnych ▪ działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktu Konsultacyjnego i Zespołu Interdyscyplinarnego ▪ dobry dostęp do wsparcia psychospołecznego i prawnego dla rodzin z problemami uzależnień i przemocy domowej ▪ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej ▪ dobry dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej ▪ świadczenie usług opiekuńczych ▪ dobry dostęp do rehabilitacji ▪ działalność w gminie Pensjonatu dla Osób Starszych, Klubu Seniora i Stowarzyszeń K.L.A.R., Rodzin	▪ zbyt mała liczba miejsc pracy w gminie ▪ nieodpowiedni dostęp rodzin do poradnictwa specjalistycznego ▪ zbyt niska skala działań zachęcających inwestorów do tworzenia w gminie nowych miejsc pracy ▪ nieodpowiednie zasoby mieszkań komunalnych w gminie, w tym socjalnych ▪ brak indywidulanych programów wychodzenia z bezdomności ▪ niedostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego, w tym zbyt mała liczba zajęć sportowych i miejsc spotkań dla młodzieży, m.in. niedostatecznie rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna, brak placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży ▪ niewystarczający dostęp do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla rodzin z problemami uzależnień i przemocy domowej ▪ brak lokali dla osób doznających przemocy ▪ brak grup wsparcia dla osób z problemami uzależnień i przemocy domowej ▪ niewystarczający dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej ▪ brak specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi ▪ utrudniony dostęp do opieki geriatrycznej

oraz Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych „Razem Raźniej” ▪ podejmowanie działań prozdrowotnych wśród osób starszych i z niepełnosprawnością ▪ udział gminy w programach służących wsparciu i aktywizacji seniorów i osób z niepełnosprawnością ▪ dobrze wykształcona, posiadająca doświadczenie i podnosząca kwalifikacje kadra OPS-u ▪ dobre warunki do prowadzenia efektywnej pracy socjalnej ▪ pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i programów resortowych	▪ istnienie barier utrudniających osobom z niepełnosprawnością codzienne życie, w tym architektonicznych ▪ nieprzystosowana do obsługi osób starszych i z niepełnosprawnością baza lokalowa OPS ▪ deficyt organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej i ograniczona z nimi współpraca ▪ brak w gminie przedsiębiorstw społecznych i jednostek reintegracyjnych ▪ niska aktywność mieszkańców gminy, m.in. w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych ▪ brak wolontariatu w gminie
Szanse	Zagrożenia
▪ warunki sprzyjające rozwojowi w gminie turystyki, w tym agroturystyki ▪ aktywna promocja gminy i jej walorów ▪ pozyskiwanie nowych terenów pod inwestycje ▪ promowanie przedsiębiorczości ▪ dostęp do europejskich rynków pracy ▪ możliwość kontynuowania w gminie nauki na poziomie ponadpodstawowym ▪ ogólnopolskie programy wsparcia rodziny ▪ rosnąca świadomość społeczna na temat problemów uzależnień i przemocy domowej ▪ dostępność w powiecie placówek wsparcia dla osób z problemami uzależnień i przemocy domowej ▪ promowanie aktywnego starzenia się ▪ dostępność programów pozwalających na rozwój usług i infrastruktury socjalnej oraz zwiększenie aktywności osób starszych i z niepełnosprawnością	▪ niski potencjał inwestorów w powiecie ▪ niska aktywność osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy ▪ zjawisko dziedziczenia bezrobocia ▪ wzrost cen produktów i usług na rynku ▪ ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież ▪ odpływ ludzi młodych i wykształconych z gminy do większych jednostek administracyjnych ▪ niski poziom społecznej akceptacji osób w kryzysie bezdomności ▪ ujemny przyrost naturalny ▪ kryzys funkcji rodziny; osłabienie więzi rodzinnych i społecznych, rozpad rodzin ▪ utrzymująca się liczba rodzin dysfunkcyjnych ▪ niski poziom koordynacji działań podmiotów wspierających rodziny, dzieci i młodzież ▪ rosnąca liczba osób wymagających leczenia z uzależnień

▪ dobra dostępność domów pomocy społecznej oraz w powiecie podmiotów wspierających osoby starsze i z niepełnosprawnością (ŚDS, WTZ) ▪ wzrost społecznej akceptacji osób z niepełnosprawnością ▪ możliwość pozyskiwania środków finansowych z funduszy zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, w tym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej ▪ dostępność szkoleń dla służb pomocowych ▪ świadomość roli i potrzeb sektora pomocy społecznej ze strony władz gminy ▪ przekształcenie OPS w Centrum Usług Społecznych ▪ rozwój sektora ekonomii społecznej i solidarnej, w tym sektora pozarządowego oraz zacieśnianie z nim współpracy ▪ pobudzanie aktywności społecznej ▪ uruchomienie wolontariatu	▪ obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej ▪ rosnący dostęp do środków psychoaktywnych i zwiększająca się skala uzależnień behawioralnych ▪ rosnąca liczba rodzin wymagających z powodu przemocy domowej interwencji, działań interdyscyplinarnych, korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych ▪ zwiększający się udział osób starszych i z niepełnosprawnością w populacji gminy ▪ niezadawalający poziom życia seniorów ▪ samotność i izolacja społeczna osób starszych i z niepełnosprawnością ▪ przeciążenie pracowników pomocy społecznej obowiązkami i doznawanie syndromu wypalenia zawodowego ▪ wciąż niekorzystny wizerunek sektora pomocy społecznej ▪ bierna i roszczeniowa postawa odbiorców pomocy społecznej

13. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w gminie Bojanowo, pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

- zwiększenie szans i dostępności pomocy dla osób pozostających bez pracy i ubogich, m.in. poprzez zachęcanie do aktywnych postaw (poprzez pracę socjalną i poradnictwo), zintensyfikowanie działań na rzecz pozyskania podmiotów tworzących w gminie nowe miejsca pracy, poprawę warunków do inwestowania i propagowanie przedsiębiorczości, wspieranie rozwoju firm już istniejących oraz rolnictwa i zmian w rolnictwie, oraz zwiększenia w gminie zasobów mieszkań komunalnych, w tym tworzenie lokali socjalnych, treningowych i wspomaganych;
- kryzys rodziny, w tym zagrożenie problemami uzależnień i przemocy domowej oraz trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, co wymaga m.in. zintensyfikowania działalności profilaktycznej w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej zwiększenia dostępności leczenia i wsparcia, w tym poprzez rozwijanie oferty punktu konsultacyjnego oraz wspieranie tworzenia ruchu samopomocowego, kontynuowania edukowania rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, poszerzenia dostępu do poradnictwa specjalistycznego, utrzymania wsparcia ze strony asystenta rodziny, zwiększania dostępności alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym rozwijania sieci i oferty placówek wsparcia dziennego;
- wzrost udziału osób starszych w populacji gminy, co wymaga m.in. zwiększenia dostępu do usług opiekuńczych (i uruchomienia usług specjalistycznych), rehabilitacyjnych i medycznych, a także rozwijania oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych i z niepełnosprawnością, w tym ramach klubu seniora, podjęcia działań w kierunku utworzenia dziennego domu pobytu, rozszerzenia wachlarza środowiskowych przedsięwzięć integracyjnych, dalszego likwidowania barier, w tym architektonicznych, oraz udzielania wsparcia osobom z niepełnosprawnością w uzyskaniu i utrzymaniu zatrudnienia;

- zaspokajanie w szerszym zakresie potrzeb zdrowotnych mieszkańców gminy, m.in. poprzez zwiększenie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej, oraz kontynuowanie działań prozdrowotnych;
- utrzymanie bezpieczeństwa publicznego, m.in. poprzez kontynuowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych poświęconych przestępczości;
- zwiększanie kapitału społecznego i ludzkiego w środowisku lokalnym, m.in. poprzez profesjonalizację służb społecznych i rozwijanie infrastruktury socjalnej, a także wspieranie rozwoju sektora ekonomii społecznej i solidarnej oraz rozszerzanie współpracy z należącymi do niego podmiotami.

1. **Poprawa kondycji rodzin oraz tworzenie w gminie warunków do rozwoju:** tworzenie warunków do zwiększenia zatrudnienia oraz wspieranie rodzin i osób wymagających aktywizacji, w tym znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej, pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży lepszych warunków do kształcenia i wszechstronnego rozwoju, przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich, udzielanie pomocy osobom i rodzinom z problemami uzależnień i przemocy domowej oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie, prowadzenie działań prozdrowotnych oraz zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej, głównie specjalistycznej;
2. **Przeciwdziałanie ekskluzji seniorów i osób z niepełnosprawnościami:** aktywizowanie seniorów oraz poprawianie dostępności i jakości świadczonych im usług oraz tworzenie warunków do inkluzji społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnościami;
3. **Profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego:** rozwijanie sektora pomocy społecznej oraz wzmacnianie i poszerzanie sektora ekonomii społecznej i solidarnej w gminie oraz podejmowanie współpracy z należącymi do niego podmiotami.

IV. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misją samorządu gminy Bojanowo w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2026-2035 jest:

inkluzja grup zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, poprawa kondycji rodzin i podnoszenie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych oraz rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego.

Wypełnienie tak sformułowanej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie kart strategicznych, w których uwzględniono również realizatorów i partnerów w realizacji poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania, czas realizacji oraz prognozę zmian.

Cel strategiczny 1.:

Poprawa kondycji rodzin oraz tworzenie w gminie warunków do rozwoju.

Cele operacyjne:

1. Tworzenie warunków do zwiększenia zatrudnienia oraz wspieranie rodzin i osób wymagających aktywizacji, w tym znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej.
2. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży lepszych warunków do kształcenia i wszechstronnego rozwoju.
3. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
4. Udzielanie pomocy osobom i rodzinom z problemami uzależnień i przemocy domowej oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie.
5. Prowadzenie działań prozdrowotnych oraz zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej, głównie specjalistycznej.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Promowanie gminy przy wykorzystaniu jej walorów, dalsze pozyskiwanie nowych inwestorów, rozwijanie terenów pod działalność gospodarczą, wspieranie i promowanie przedsiębiorczości w tym małej i średniej.
2. Wspieranie w gminie rolnictwa i zmian w rolnictwie w celu zwiększenia jego konkurencyjności.

3. Promowanie walorów turystycznych i wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji w gminie, rozwijanie oferty i infrastruktury turystycznej, w tym agroturystyki.
4. Kontynuowanie pracy z osobami ubogimi i bezrobotnymi oraz zagrożonymi utratą bezpieczeństwa socjalnego, obejmującej m.in. zachęcanie do aktywnych postaw, w tym motywowanie do podnoszenia kwalifikacji, poszukiwania zatrudnienia i rozwiązywania własnych problemów oraz zawieranie z nimi kontraktów socjalnych, edukowanie w celu poprawy ich położenia oraz zapobieganiu zjawisku dziedziczenia biedy, m.in. w zakresie umiejętnego gospodarowania budżetem domowym, promowanie samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej, oraz organizowanie na rzecz ubogich akcji charytatywnych.
5. Dalsze wspieranie dzieci z rodzin ubogich, m.in. prowadzenie dożywiania w szkołach, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także organizowanie wypoczynku oraz czasu wolnego.
6. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego, udział w realizacji programów aktywizacji i integracji osób bezrobotnych, promowanie samozatrudnienia oraz udzielanie informacji na temat możliwości pozyskania środków finansowych na podjęcie i rozwój działalności gospodarczej.
7. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych bezdomnością i będących w kryzysie bezdomności, m.in. poprzez pracę socjalną, wsparcie finansowe i rzeczowe, pomoc w dostępie do opieki zdrowotnej i terapii uzależnień, współpracę z ośrodkami wsparcia zapewniającymi schronienie.
8. W razie potrzeby podejmowanie działań na rzecz uchodźców, m.in. poprzez zapewnienie schronienia, poradnictwo, wsparcie finansowe, rzeczowe i w uzyskaniu zatrudnienia.
9. Tworzenie w gminie mieszkań treningowych i wspomaganych.

10. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).
11. Podejmowanie współpracy z podmiotami ekonomii społecznej zajmującymi się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom ubogim, bezrobotnym i w kryzysie bezdomności, a także z Kościołem.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Kontynuowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności z rodzinami mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i wymagającymi ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, edukowanie w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny, zapewnianie dalszego wsparcia ze strony asystenta rodziny oraz, w razie potrzeby, ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń.
2. Zapewnienie rodzinom oraz osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego.
3. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci.
4. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin, dzieci i młodzieży, m.in. poprzez rozwijanie służącej temu infrastruktury oraz zwiększenie liczby imprez integracyjnych, pozaszkolnych zajęć pozalekcyjnych, utworzenie placówki wsparcia dziennego, organizowanie wypoczynku przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy oraz przy współpracy z podmiotami niegminnym, w tym podmiotami ekonomii społecznej.
5. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych.
6. Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i z budżetu państwa (w ramach konkursów); podejmowanie współpracy w tym zakresie z podmiotami ekonomii społecznej.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć profilaktycznych i edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (programy, akcje, kampanie); włączanie w ich realizację policjantów.
2. Kontynuowanie przez jednostki gminne i współpracy z mieszkańcami, policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i podmiotami ekonomii społecznej na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
3. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez budowę i remont dróg gminnych, budowę chodników i ścieżek rowerowych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych, organizację dowozu dzieci do szkół.

Kierunki działań do celu operacyjnego 4.:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychologicznej, prawnej i społecznej dla osób i rodzin z problemami uzależnień i przemocy domowej, m.in. poprzez rozwijanie oferty Punktu Konsultacyjnego w gminie oraz podejmowanie współpracy z placówkami leczenia uzależnień, ośrodkami wsparcia i ośrodkami interwencji kryzysowej funkcjonującymi poza gminą.
2. Zintensyfikowanie w gminie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy domowej, w szczególności kierowanej do dzieci i młodzieży, ich rodziców oraz nauczycieli.
3. Wspieranie ruchu samopomocowego w gminie, w tym tworzenia grup wsparcia dla osób z problemami uzależnień i przemocy domowej.
4. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
5. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego.
6. W razie potrzeby zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej lokali w gminie lub miejsc w ośrodkach wsparcia i ośrodkach interwencji kryzysowej, a także kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych; nawiązywanie współpracy w tym zakresie m.in. z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Rawiczu i ośrodkami wsparcia.

7. Podejmowanie współpracy z podmiotami ekonomii społecznej działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii, przemocy domowej i uzależnieniami behawioralnymi.

Kierunki działań do celu operacyjnego 5.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej, w tym inicjowanie przedsięwzięć mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami.
2. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.
3. Wspieranie działań służących zwiększeniu dostępu mieszkańcom gminy do świadczeń zdrowotnych, w tym świadczeń specjalistycznych.
4. Upowszechnianie wśród mieszkańców gminy informacji na temat dostępności i możliwości skorzystania ze specjalistycznych usług medycznych, w tym wykonania badań specjalistycznych.

Czas realizacji:

Lata 2026-2035

Realizatorzy:

Burmistrz Bojanowa, Rada Miejska w Bojanowie, Urząd Miejski w Bojanowie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Bojanowie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bojanowie, Zespół Interdyscyplinarny, Punkt Konsultacyjny w Bojanowie, gminne publiczne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rawiczu, niepubliczne i ponadgminne placówki oświatowe, w tym placówki ponadpodstawowe, inwestorzy, pracodawcy, w tym lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska poza gminą, podmioty lecznicze, placówki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, ośrodki interwencji kryzysowej, specjaliści, grupy samopomocowe, instytucje rządowe, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, podmioty ekonomii społecznej udzielające pomocy rodzinom i dzieciom, zajmujące się wspieraniem i upowszechnianiem kultury, turystyki, sportu i rekreacji, wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw

gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom bezrobotnym, ubogim i w kryzysie bezdomności, osobom i rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy domowej, jednostki ochotniczej straży pożarnej, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, podmioty ekonomii społecznej, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Dalszy wzrost aktywności gospodarczej w gminie, większa aktywność zawodowa mieszkańców gminy, usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej, poprawa warunków ekonomicznych osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego, lepsze wsparcie dla osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, podniesienie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, skuteczniejsze wsparcie dla rodziców mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, rodziców samotnych i wychowujących dzieci niepełnosprawne, zwiększenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci, podwyższenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce, zwiększenie dostępności kultury, wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego oraz wzrost liczby dzieci i młodzieży z niej korzystających, ograniczenie przestępczości, w tym wśród młodocianych, wzrost zasobu wiedzy mieszkańców o przestępczości i jej skutkach, bezpieczniejsze drogi, większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy domowej, lepszy dostęp do wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą domową, obniżenie liczby przypadków przemocy domowej, większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia, lepszy dostęp do opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej.

Cel strategiczny 2.:

Przeciwdziałanie ekskluzji seniorów i osób z niepełnosprawnością.

Cele operacyjne

1. Aktywizowanie seniorów oraz poprawianie dostępności i jakości świadczonych im usług.
2. Tworzenie warunków do inkluzji społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnością.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Rozwijanie usług opiekuńczych i uruchomienie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
2. Podejmowanie działań prozdrowotnych dla seniorów i osób z niepełnosprawnością.
3. Udział w realizacji programów pozwalających na rozwój systemu wsparcia osób starszych i z niepełnosprawnością, np. „Opieka 75+”, „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”, „Opieka wytchnieniowa”, „Korpus Wsparcia Seniorów”.
4. Inicjowanie i promowanie wśród mieszkańców gminy działań samopomocowych, np. pomocy sąsiedzkiej.
5. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych i z niepełnosprawnością – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych, m.in. w ramach klubu seniora, gminnych placówek kulturalnych oraz przy współpracy z ośrodkami wsparcia i podmiotami ekonomii społecznej; podjęcie działań w kierunku utworzenia na terenie gminy domu dziennego pobytu.
6. Współpraca z podmiotami niegminnymi w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnością, m.in. przy: likwidacji barier, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia.
7. Rozwój wolontariatu na rzecz wspierania seniorów i osób z niepełnosprawnością w codziennym życiu.

Czas realizacji:

Lata 2026-2035

Realizatorzy:

Burmistrz Bojanowa, Rada Miejska w Bojanowie, Urząd Miejski w Bojanowie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Bojanowie, gminne publiczne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowy Urząd Pracy w Rawiczu, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, niepubliczne i ponadgminne placówki oświatowe, w tym placówki ponadpodstawowe, podmioty lecznicze, pracodawcy, ośrodki wsparcia, podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne, domy pomocy społecznej, zakłady pracy chronionej, instytucje rządowe, podmioty ekonomii społecznej, w tym zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej i organizacje pozarządowe działające na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnością, a także Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, podmioty ekonomii społecznej, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Prognoza zmian:

Efektywniejszy udział seniorów i osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym, wyższy standard świadczonych usług, lepsza jakość funkcjonowania osób starszych i z niepełnosprawnością w środowisku zamieszkania, wzrost liczby osób usprawnionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 3.:

Profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego.

Cele operacyjne:

1. Rozwijanie sektora pomocy społecznej.
2. Wzmacnianie i poszerzanie sektora ekonomii społecznej i solidarnej w gminie oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego podmiotami.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Systematycznie podnoszenie kompetencji przez kadre OPS-u, m.in. poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach i superwizji.
2. Rozwijanie infrastruktury socjalnej w gminie poprzez poszerzenie oferty już działających jednostek oraz utworzenie, w razie potrzeby, nowych.
3. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy.
4. Opracowywanie i realizowanie projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerszej współpracy z podmiotami ekonomii społecznej oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
2. Wspieranie tworzenia i wspieranie podmiotów ekonomii społecznej w formie przedsiębiorstw społecznych i jednostki reintegracyjnych oraz podejmowanie współpracy z ww. jednostkami.
3. Inicjowanie powstawania oraz wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet samorządu źródeł finansowania.
4. Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych, zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych; samoorganizowania się, samopomocy oraz tworzenia podmiotów ekonomii społecznej.
5. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Czas realizacji:
Lata 2026-2035
Realizatorzy:
Burmistrz Bojanowa, Rada Miejska w Bojanowie, Urząd Miejski w Bojanowie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Bojanowie i inne jednostki organizacyjne gminy.
Partnerzy w realizacji:
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rawiczu, instytucje rządowe, podmioty ekonomii społecznej i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania:
Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, podmioty ekonomii społecznej, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian:
Większe kompetencje kadr pomocy społecznej, wyższa jakość świadczonych usług, zwiększenie aktywności mieszkańców, zwielokrotnienie inicjatyw społecznych, różnorodność form i lepsza efektywność współpracy z sektorem ekonomii społecznej i solidarnej.

V. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bojanowo na lata 2026-2035 będzie realizowana w szczególności poprzez następujące programy:

- gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii,
- gminny program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej,
- gminny program wspierania rodziny,
- program współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami działającymi w sferze pożytku publicznego.

Skuteczność wdrożenia dokumentu będzie również zależała od środków finansowych – posiadanych i pozyskanych przez samorząd gminy lub inne podmioty uczestniczące w realizacji strategii – na opracowanie i realizację innych programów oraz projektów, które będą zgodne z przyjętymi w dokumencie kierunkami działań.

Programy i projekty powinny cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę Miejską i, w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych.

Zaprojektowane zgodnie z zapisami strategicznymi przedsięwzięcia mogą być dofinansowywane m.in. ze środków programów resortowych (np. w ramach otwartych konkursów ofert).

VI. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bojanowo na lata 2026-2035 będzie Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Bojanowie. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Poniższa tabela przedstawia ramy finansowe strategii.

Tabela 22. Ramy finansowe strategii w latach 2026-2035 (w zł)

2026 r.	2027 r.	2028 r.	2029 r.	2030 r.
10.868.141	11.168.141	11.118.141	11.092.641	11.161.384
2031 r.	2032 r.	2033 r.	2034 r.	2035 r.
11.174.884	11.258.524	11.492.649	11.690.105	11.953.255

Źródło danych: Urząd Miejski w Bojanowie.

Do przygotowania ram finansowych strategii wykorzystano prognozowaną w budżecie gminy wielkość wydatków w pomocy społecznej oraz w innych obszarach polityki społecznej (dział 851 Ochrona zdrowia, rozdział 85153 Przeciwdziałanie narkomanii, rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi, dział 852 Pomoc społeczna, dział 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, 854 Edukacyjna opieka wychowawcza, dział 855 Rodzina). Prognozę tę oparto o wysokość środków finansowych poniesionych na realizację zadań w ww. działach w latach 2022-2024.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku.

Informacja na temat realizacji strategii oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana corocznie w formie raportu monitoringowego. Poza oceną wdrożenia zapisów strategicznych, będzie on zawierał propozycje rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, podjęcie działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

W celu skutecznego i sprawnego opracowywania raportu monitoringowego, Burmistrz może powołać zespół zadaniowy, w skład którego wejdą przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do oceny stopnia wdrożenia strategii zostaną wykorzystane przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe (dla każdego wskaźnika określono jego wartość początkową za 2024 r. oraz wartość docelową w ostatnim roku realizacji dokumentu). W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz

w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji.

Przygotowany zestaw wskaźników monitoringowych ma charakter otwarty, co oznacza, że w trakcie wdrażania strategii, może być on zmodyfikowany, w tym poszerzony o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji zapisów strategicznych.

Tabela 23. Wskaźniki monitoringowe do oceny stopnia wdrożenia strategii

wskaźnik monitoringowy	wartość w 2024 r.	wartość docelowa w 2035 r.
cel strategiczny 1		
liczba podmiotów gospodarczych w gminie	768	770
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa, bezrobocia i bezdomności	418, 117, 1	410, 100, 0
liczba osób bezrobotnych w gminie	149	130
liczba mieszkań wspomaganych i treningowych	0	3
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	200	195
liczba realizowanych i współrealizowanych programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym	0	2
liczba rodzin objętych pracą socjalną	33	38
liczba asystentów rodziny (oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem)	1 (15)	2 (20)
liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym	15	20
liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	0	1
liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem w formie stypendiów i zasiłków szkolnych	72	68
liczba realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka	1	2
liczba stwierdzonych przestępstw	86	75
liczba przedsięwzięć profilaktycznych i edukacyjno-informacyjnych (w zakresie przestępczości)	0	1
liczba inwestycji służących poprawie bezpieczeństwa na drodze	1	3
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy domowej	37, 2, 23	39, 2, 21
liczba osób objętych pomocą w ramach punktu konsultacyjnego	95	100
liczba grup samopomocowych	0	1
liczba rodzin objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego	59	62
liczba lokali w gminie dla osób doznających przemocy domowej	0	1
liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia	4	2
liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych	1	2
liczba przedsięwzięć gminy w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej	2	4
liczba porad udzielonych w gminie w ramach ambulatoryjnej (podstawowej i specjalistycznej) opieki zdrowotnej	63.473	70.000
liczba realizowanych programów zdrowotnych	0	1

cel strategiczny 2		
liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	49	60
liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi (oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi)	0 (0)	2 (1)
liczba osób objętych programami na rzecz rozwoju systemu wsparcia osób starszych i z niepełnosprawnością	7	60
liczba osób korzystających z klubu seniora	54	54
liczba osób korzystających z dziennego domu pobytu	0	10
liczba nowo utworzonych przez gminę i jej jednostki organizacyjne miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością	0	1
liczba osób z gminy objętych wsparciem w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej	44	45
liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i z niepełnosprawnością	0	5
cel strategiczny 3		
liczba pracowników OPS-u (liczba pracowników socjalnych)	25 (5)	25 (5)
liczba pracowników OPS-u, którzy uczestniczyli w kursach i szkoleniach	25	20
liczba podmiotów ekonomii społecznej w formie przedsiębiorstw społecznych i jednostki reintegracyjnych w gminie	0	1
liczba organizacji pozarządowych	31	33
liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych	9	11

Źródło danych: Urząd Miejski w Bojanowie.

Monitoring strategii dostarczy również informacji pozwalających na przeprowadzenie jej ewaluacji, która umożliwi ustalenie rzeczywistych rezultatów wdrożenia dokumentu – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ. Zostanie ona przeprowadzona po zakończeniu realizacji dokumentu i ujęta w ramach poszerzonego o ewaluację raportu z wdrażania strategii za 2035 r.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe, elektryczne i osłonowe przyznane w gminie w latach 2022-2024	23
Tabela 2. Kadra OPS-u w 2024 r.....	32
Tabela 3. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2022-2024.....	33
Tabela 4. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez OPS w latach 2022-2024	34
Tabela 5. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny w gminie oraz dzieci z gminy w pieczy zastępczej w latach 2022-2024	36
Tabela 6. Świadczenia rodzinne wypłacone w gminie w latach 2022-2024	36
Tabela 7. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacone w gminie w latach 2022-2024.....	37
Tabela 8. Podmioty udzielające wsparcia w gminie.....	38
Tabela 9. Podmioty udzielające wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy	38
Tabela 10. Usługi opiekuńcze świadczone seniorom w gminie w latach 2022-2024	43
Tabela 11. Podmioty lecznicze i apteki w gminie.....	44
Tabela 12. Podmioty lecznicze realizujące świadczenia specjalistyczne świadczenia zdrowotne, świadczenia zdrowotne w warunkach zamkniętych oraz nocną i świąteczną opiekę lekarską i pielęgniarską dla mieszkańców gminy	44
Tabela 13. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZON w Rawiczu do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2022-2024 .	45
Tabela 14. Formy świadczeń dla osób z niepełnosprawnością udzielonych w gminie w latach 2021-2023	46
Tabela 15. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy z problemami uzależnień i przemocy domowej	50
Tabela 16. Placówki oświatowe w gminie.....	52
Tabela 17. Placówki kulturalne w gminie	54
Tabela 18. Obiekty sportowe i rekreacyjne w gminie	55
Tabela 19. Podmioty ekonomii społecznej w gminie	57

Tabela 20. Wybrane przestępstwa popełnione w gminie w 2024 r.....	60
Tabela 21. Analiza SWOT.....	78
Tabela 22. Ramy finansowe strategii w latach 2026-2035 (w zł)	94
Tabela 23. Wskaźniki monitoringowe do oceny stopnia wdrożenia strategii	95

Wykresy:

Wykres 1. Osoby w gminie, którym w latach 2022-2024 udzielono pomocy i wsparcia	20
Wykres 2. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2022-2024 przyznano świadczenie.....	20
Wykres 3. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2022-2024 przyznano świadczenie pieniężne.....	20
Wykres 4. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2022-2024 przyznano świadczenie niepieniężne.....	20
Wykres 5. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2022-2024 (liczba osób w rodzinach)	21
Wykres 6. Mieszkania w gminie w latach 2022-2024	22
Wykres 7. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2022-2024	22
Wykres 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie.....	26
Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2022-2024	27
Wykres 10. Podmioty gospodarcze w gminie według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności w 2024 r.....	27
Wykres 11. Mieszkańcy gminy pracujący w gospodarce narodowej w latach 2022-2024	29
Wykres 12. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2022-2024	29
Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2024 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia	29
Wykres 17. Stopa bezrobocia w powiecie rawickim, w województwie wielkopolskim i w kraju w latach 2022-2024 (w %)	30
Wykresy 18-19. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2022-2024	41
Wykresy 20-21. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2022-2024	41

Wykres 22. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2022-2024.....	48
Wykres 23. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2022-2024	49
Wykres 24. Warunki życia w gminie	63
Wykres 25. Problemy najczęściej dotyczące mieszkańców gminy	64
Wykres 26. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie	65
Wykres 27. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?	66
Wykres 28. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?	66
Wykres 29. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?	67
Wykres 30. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?	67
Wykres 31. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?	68
Wykres 32. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?	68
Wykres 33. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie	69
Wykres 34. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?	69
Wykres 35. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?	70
Wykres 36. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy	71
Wykres 37. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?	71
Wykres 38. Czy doświadczyła Pani/doświadczył Pan przemocy?	72
Wykres 39. Czy słyszała Pani/słyszał Pan o osobach w gminie, które doświadczyły przemocy?	72
Wykres 40. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej?	73
Wykres 41. Problemy najczęściej dotyczące osoby starsze z gminy	74
Wykres 42. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?	74
Wykres 43. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby z niepełnosprawnością z gminy	75

Wykres 44. Jakie działania umożliwiłyby osobom z niepełnosprawnością pełniejszy udział w życiu społecznym?	75
Wykres 45. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?	76
Wykres 46. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie	76
Wykres 47. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?	77

UZASADNIENIE

Zgodnie z brzmieniem art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bojanowo na lata 2026-2035 została opracowana w celu wyznaczenia celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań mających w efekcie przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców gminy, a w szczególności tych osób, które są zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Dokument jest kontynuacją działań zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bojanowo na lata 2016-2025, która obowiązywała do 2025 r. Najważniejsze problemy społeczne występujące na terenie gminy Bojanowo zostały zdiagnozowane na podstawie danych statystycznych, ankiet i sprawozdań. Dodatkowo przeprowadzono analizę strategiczną opartą na identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT).

Biorąc powyższe pod uwagę podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.